

Försvar och samhällets krisberedskap

6

Förslag till statens budget för 2012

Försvaret och samhällets krisberedskap

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	11
2	Utgiftsområde 6	13
2.1	Omfattning.....	13
2.2	Utgiftsutveckling	14
2.3	Ekonomisk styrning m.m.	14
2.3.1	Finansieringen av användbara och tillgängliga förband	14
2.3.2	Övrigt	15
3	Försvaret	19
3.1	Mål och uppgifter.....	19
3.2	Politikens inriktning	19
3.3	Beredskapskredit för totalförsvaret	22
3.4	Resultatbedömning och inriktning för verksamheten under 2012	22
3.4.1	Finansiering	22
3.4.2	Försvarmaktens operativa förmåga	24
3.4.3	Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande insatser m.m. .	25
3.4.3.1	Insatser	25
3.4.3.2	Förbandsverksamhet.....	30
3.4.3.3	Materiel och anläggningar	50
3.4.3.4	Exportstöd.....	54
3.4.3.5	Forskning och utveckling.....	55
3.4.3.6	Försvarsunderrättelseverksamhet	55
3.5	Revisionens iakttagelser.....	57
3.6	Budgetförslag	57
3.6.1	1:1 Förbandsverksamhet och beredskap.....	57
3.6.2	1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser.....	58
3.6.3	1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	59
3.6.4	1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar.....	64
3.6.5	1:5 Forskning och teknikutveckling.....	67
3.6.6	1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet.....	67
3.6.7	1:7 Officersutbildning m.m.....	68
3.6.8	1:8 Försvarets radioanstalt.....	69
3.6.9	1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	70

3.6.10	1:10 Nämnder m.m.....	70
3.6.11	Försvarets materielverk.....	71
3.6.12	1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.....	72
3.6.13	1:12 Förvarsexportmyndigheten.....	72
3.6.14	1:13 Förvarsunderrättelsedomstolen	73
3.6.15	1:14 Statens inspektion för förvarsunderrättelseverksamheten	74
4	Samhällets krisberedskap.....	75
4.1	Omfattning och mål.....	75
4.2	Politikens inriktning.....	76
4.3	Förebyggande och förberedande arbete.....	79
4.3.1	Risk- och sårbarhetsanalyser samt samverkan	79
4.3.2	Skydd mot olyckor samt barns och ungas säkerhet	81
4.3.3	Översvämningar och naturolyckor.....	83
4.3.4	Farliga ämnen.....	84
4.3.5	Informationssäkerhet	89
4.3.6	Samordning av funktioner inom it-säkerhet.....	92
4.3.7	Skydd av samhällsviktig verksamhet	92
4.3.8	Sjöövervakning.....	93
4.3.9	Utbildning och övning	96
4.4	Samordning och stöd inför och vid olyckor och kriser	97
4.4.1	Insatser	97
4.4.2	Miljöräddning till sjöss.....	101
4.4.3	Information mellan aktörer och till allmänheten samt frivilliga.....	102
4.4.4	Rakel.....	104
4.4.5	Alarmeringstjänsten – 112	105
4.5	Uppföljning, utvärdering och lärande	105
4.5.1	Förmåga att lära och återföra kunskap från olyckor och kriser	105
4.5.2	Utredning av olyckor	106
4.6	Miljöarbete vid f.d. räddningsskolan i Rosersberg	107
4.7	Budgetförslag.....	107
4.7.1	2:1 Kustbevakningen	107
4.7.2	2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra olyckor.....	109
4.7.3	2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	110
4.7.4	2:4 Krisberedskap	111
4.7.5	2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet.....	113
4.7.6	2:6 Ersättning till SOS Alarm AB för alarmeringstjänst enligt avtal	114
4.7.7	2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.....	114
4.7.8	2:8 Statens haverikommission.....	117
5	Strålsäkerhet	119
5.1	Omfattning	119
5.2	Utgiftsutveckling.....	119
5.3	Resultatredovisning	120
5.3.1	Resultat.....	120
5.3.2	Analys och slutsatser.....	120
5.4	Politikens inriktning.....	121
5.5	Budgetförslag	122
5.5.1	3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten.....	122

6	Elsäkerhet.....	125
6.1	Budgetförslag	125
6.1.1	4:1 Elsäkerhetsverket	125

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	12
Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	14
Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2012–2015. Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.....	14
Tabell 3.1 Försvarsmaktens anslagsförbrukning under 2010	23
Tabell 3.2 Utfallet för anslaget 1:2 <i>Fredsfrämjande förbandsinsatser</i> 2010.....	27
Tabell 3.3 Insatsorganisationens utveckling.....	31
Tabell 3.4 Personella förändringar i Försvarsmakten.....	45
Tabell 3.5 Löneutgifter i Försvarsmakten	45
Tabell 3.6 Anslagsutveckling	57
Tabell 3.7 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	58
Tabell 3.8 Anslagsutveckling	58
Tabell 3.9 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:2 <i>Fredsfrämjande förbandsinsatser</i>	59
Tabell 3.10 Anslagsutveckling	59
Tabell 3.11 Investeringsplan	60
Tabell 3.12 Av Försvarsmakten genomförda och planerade större anskaffningar av materiel och anläggningar.....	62
Tabell 3.13 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar.....	63
Tabell 3.14 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	64
Tabell 3.15 Anslagsutveckling	64

Tabell 3.16 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	65
Tabell 3.17 Av Försvarsmakten genomfört och planerat större vidmakthållande och avveckling av materiel och anläggningar.....	65
Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	67
Tabell 3.19 Anslagsutveckling.....	67
Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:5 Forskning och teknikutveckling.....	67
Tabell 3.21 Anslagsutveckling.....	67
Tabell 3.22 Uppdragsverksamhet	68
Tabell 3.23 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	68
Tabell 3.24 Anslagsutveckling.....	68
Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:7 Officersutbildning m.m.	69
Tabell 3.26 Anslagsutveckling.....	69
Tabell 3.27 Uppdragsverksamhet	69
Tabell 3.28 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:8 Försvarets radioanstalt ..	70
Tabell 3.29 Anslagsutveckling.....	70
Tabell 3.30 Uppdragsverksamhet	70
Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut.....	70
Tabell 3.32 Anslagsutveckling.....	70
Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:10 Nämnder m.m.	71
Tabell 3.34 Uppdragsverksamhet	71
Tabell 3.35 Investeringsplan.....	71
Tabell 3.36 Anslagsutveckling.....	72
Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.	72
Tabell 3.38 Anslagsutveckling.....	72

Tabell 3.39 Uppdragsverksamhet.....	73
Tabell 3.40 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:12 Försvarsexportmyndigheten.....	73
Tabell 3.41 Anslagsutveckling	73
Tabell 3.42 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:13 Förvarsunderrättelsesdomstolen	74
Tabell 3.43 Anslagsutveckling	74
Tabell 3.44 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten.....	74
Tabell 4.1 Anslagsutveckling	107
Tabell 4.2 Offentligrättslig verksamhet	107
Tabell 4.3 Uppdragsverksamhet.....	108
Tabell 4.4 Investeringsplan	108
Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:1 Kustbevakningen	109
Tabell 4.6 Anslagsutveckling	109
Tabell 4.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	110
Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra olyckor	110
Tabell 4.9 Anslagsutveckling	110
Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:3 Ersättning för räddningstjänst	111
Tabell 4.11 Anslagsutveckling	111
Tabell 4.12 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	111
Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:4 Krisberedskap	113
Tabell 4.14 Anslagsutveckling	113
Tabell 4.15 Uppdragsverksamhet.....	113
Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	114
Tabell 4.17 Anslagsutveckling	114
Tabell 4.18 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:6 Ersättning till SOS Alarm för alarmeringstjänst enligt avtal	114

Tabell 4.19 Anslagsutveckling.....	114
Tabell 4.20 Offentligrättslig verksamhet.....	115
Tabell 4.21 Uppdragsverksamhet	115
Tabell 4.22 Investeringsplan.....	116
Tabell 4.23 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.....	116
Tabell 4.24 Anslagsutveckling.....	117
Tabell 4.25 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:8 Statens haveri- kommission	117
Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom området Strålsäkerhet	119
Tabell 5.2 Anslagsutveckling 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	122
Tabell 5.3 Offentligrättslig verksamhet	122
Tabell 5.4 Uppdragsverksamhet	123
Tabell 5.5 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 3:1 Strålsäkerhets- myndigheten.....	124
Tabell 5.6 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden – anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	124
Tabell 6.1 Anslagsutveckling.....	125
Tabell 6.2 Offentligrättslig verksamhet	125
Tabell 6.3 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 4:1 Elsäkerhetsverket.....	125

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att för 2012 utnyttja en kredit intill ett belopp av 40 000 000 000 kronor i Riksgäldskontoret om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger (avsnitt 3.3),
2. godkänner vad regeringen föreslår om den nordiska stridsgruppen (avsnitt 3.4.3.1),
3. godkänner vad regeringen föreslår om den Särskilda Operationsgruppen (avsnitt 3.4.3.2),
4. bemyndigar regeringen att fatta beslut om organisationstillhörighet m.m. för den verksamhet som bedrivs inom ramen för Försvarsmaktens logistikverksamhet (avsnitt 3.4.3.3),
5. godkänner förslaget till investeringsplan för Försvarsmakten för 2012–2015 (avsnitt 3.6.3),
6. godkänner vad regeringen föreslår om anskaffning av materielprojekt 2012 (avsnitt 3.6.3),
7. bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 46 100 000 000 kronor 2013–2019 (avsnitt 3.6.3),
8. bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 16 400 000 000 kronor 2013–2017 (avsnitt 3.6.4),
9. bemyndigar regeringen att för 2012 besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 12 000 000 000 kronor för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital (avsnitt 3.6.11),
10. bemyndigar regeringen att för 2012 besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 7 000 000 000 kronor för att tillgodose Försvarsexportmyndighetens behov av rörelsekapital (avsnitt 3.6.13),
11. godkänner förslaget till investeringsplan för Kustbevakningen för 2012–2015 (avsnitt 4.7.1),
12. bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kronor 2013–2015 (avsnitt 4.7.2),
13. bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 2:4 *Krisberedskap* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 560 000 000 kronor 2013–2018 (avsnitt 4.7.4),

14. bemyndigar regeringen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps verksamhet intill ett belopp av 500 000 000 kronor (avsnitt 4.7.4),
15. bemyndigar regeringen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet intill ett belopp av 350 000 000 kronor (avsnitt 4.7.4),
16. godkänner förslaget till investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för 2012–2015 (avsnitt 4.7.7),
17. bemyndigar regeringen att disponera de avgifter som tas ut för att finansiera Strålsäkerhetsmyndighetens kostnader för granskning av eventuella ansökningar om att få uppföra nya kärnkraftverk (avsnitt 5.5.1),
18. bemyndigar regeringen att under 2012 för anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 60 000 000 kronor 2013–2016 (avsnitt 5.5.1),
19. för budgetåret 2012 anvisar anslagen under utgiftsområde 6 *Försvar och samhällets krisberedskap* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	Ramanslag	21 775 514
1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser	Ramanslag	2 286 985
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	Ramanslag	8 961 634
1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	Ramanslag	6 526 369
1:5 Forskning och teknikutveckling	Ramanslag	731 539
1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	Ramanslag	27 924
1:7 Officersutbildning m.m.	Ramanslag	232 564
1:8 Försvarets radioanstalt	Ramanslag	746 585
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	Ramanslag	163 614
1:10 Nämnder m.m.	Ramanslag	5 801
1:11 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.	Ramanslag	77 771
1:12 Försvarsexportmyndigheten	Ramanslag	75 860
1:13 Försvarsunderrättelsesdomstolen	Ramanslag	7 449
1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	Ramanslag	12 112
2:1 Kustbevakningen	Ramanslag	999 473
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	Ramanslag	39 850
2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	Ramanslag	21 080
2:4 Krisberedskap	Ramanslag	1 110 761
2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	Ramanslag	100 000
2:6 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	Ramanslag	193 671
2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Ramanslag	1 044 528
2:8 Statens haverikommission	Ramanslag	42 402
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	Ramanslag	343 419
4:1 Elsäkerhetsverket	Ramanslag	51 096
Summa		45 578 001

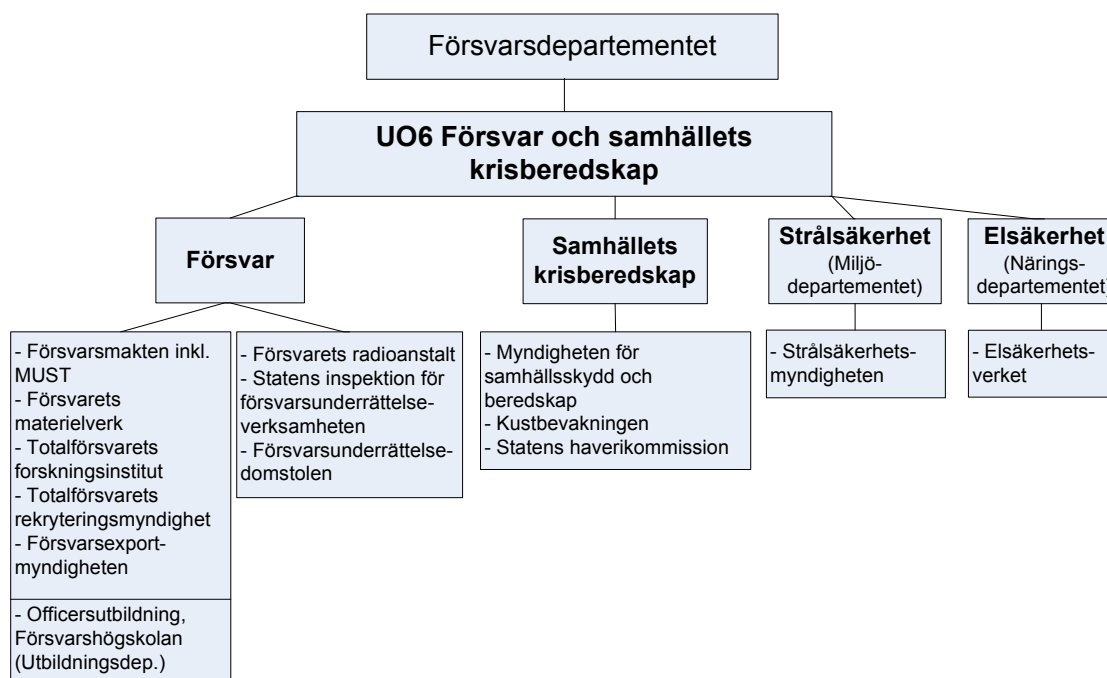
2 Utgiftsområde 6

2.1 Omfattning

För att återspegla den verksamhet som finansieras från utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, har regeringen valt att i budgetpropositionen dela in utgiftsområdets verksamhet i fyra undergrupper; Försvar (anslag 1:1 till 1:14), Samhällets krisberedskap (anslag 2:1 till 2:9), Strålsäkerhet (anslag 3:1) samt Elsäkerhet (anslag 4:1).

Resultatredovisning och inriktning för den sistnämnda undergruppen framgår av budgetpropositionens volym 11, utgiftsområde 24 Näringsliv.

Figuren nedan visar fördelningen i de fyra undergrupperna samt hemvisten för de myndigheter vars verksamhet avses att finansieras inom utgiftsområde 6 under 2012.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

	Utfall 2010	Budget 2011 ¹	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Försvar	41 653	41 340	40 359	41 632	42 883	44 150	45 312
Samhällets krisberedskap	3 559	3 562	3 766	3 552	3 569	3 632	3 684
Strålsäkerhet	317	309	309	343	356	362	371
Elsäkerhet	47	50	45	51	52	53	55
Äldreanslag	89	45	45	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	45 665	45 306	44 524	45 578	46 860	48 197	49 422

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Prognosen för 2011 visar på ett underutnyttjande jämfört med budgeten, vilket främst är hänförligt till att vissa materielanskaffningar tidigarelagts och därmed belastade anslaget 2010.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2012–2015. Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Miljoner kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	45 306	45 306	45 306	45 306
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	337	1 373	2 319	3 501
Beslut	-150	14	157	189
Överföring till/från andra utgiftsområden	-40	-41	-42	-43
Övrigt ³	125	207	457	468
Ny ramnivå	45 578	46 860	48 197	49 422

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

2.3 Ekonomisk styrning m.m.

2.3.1 Finansieringen av användbara och tillgängliga förband

Genomförandet av den försvarspolitiska inriktningen som riksdagen beslutat fortsätter (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). I enlighet med vad regeringen

anförde i den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2008/09:140) kan den föreslagna utvecklingen mot ett mer tillgängligt försvar bara ske i den takt som ekonomin medger. Den högre ambition avseende insatsorganisationens tillgänglighet och användbarhet som den försvarspolitiska inriktningen innebär, kommer att leda till ökade kostnader inom främst förbandsverksamheten, framförallt i fråga om löner för anställd militär personal och övningsverksamhet. Därtill förutses under perioden bland annat ökade kostnader i fråga om vidmakthållande av materiel m.m. till följd av att materielen i ökad utsträckning kommer att vara i bruk vid förbanden. Samtidigt minskar kostnaderna för anskaffning av materiel som en konsekvens av materielförsörjningsstrategin.

Regeringens bedömning är att omställningen kan ske inom oförändrade ekonomiska ramar för området Försvar, såväl för 2012 som under resten av mandatperioden. Dock förutsätter den nya inriktningen att resurser frigörs genom förändringar och rationaliseringar ifråga om personal, materiel och logistikförsörjning samt övrig stödverksamhet.

De beslut som regeringen och riksdagen hittills har fattat innebär att anslagsnivån för förbandsverksamheten ökas med ca 1 600 miljoner kronor för 2014 jämfört med 2008 (i 2011 års prisläge) genom överföringar inom utgiftsområdet, varav ca 1 300 miljoner kronor i huvudsak frigjorts för reformeringen av försvaret.

Regeringen utesluter dock inte att ytterligare resurser kan behöva frigöras inom försvarsområdet för att möjliggöra finansieringen av reformen efter 2014. Detta kan till exempel innebära att det är nödvändigt med fortsatta reformer inom personal-

försörjningen, ytterligare reduceringar inom stödverksamheten eller andra effektiviseringsåtgärder.

Effektiv och ändamålsenlig stödverksamhet
Försvarsstrukturutredningen (Fö 2010:45) lämnade i april 2011 sitt förslag på en mer ändamålsenlig och kostnadseffektiv stödverksamhet inom framförallt materiel- och logistikförsörjningen samt forskning och utveckling. Syftet med utredningens förslag var att frigöra ekonomiskt utrymme för att göra omställningen till ett mer användbart och tillgängligt försvar möjlig i enlighet med regeringens och riksdagens beslut. Utredningen har redovisat genomförda besparingar och förslag på möjliga nya kostnadsreduceringar uppgående till sammanlagt ca 2 400 miljoner kronor jämfört med utfallet 2008. De redan genomförda kostnadsreduceringarna som medgett att försvarsreformen kunnat påbörjas uppgår som nämnts tidigare till ca 1 300 miljoner kronor inom framförallt forskning och utveckling.

För att säkerställa den fortsatta takten i försvarsreformen frigörs med början under 2012 ca 230 miljoner kronor. Från och med 2013 ska sammanlagt ca 700 miljoner kronor per år göras tillgängligt genom överföringar mellan anslag såväl som frigörande av medel inom anslag. Dessa omfördelningar kommer att möjliggöra en fortsatt utveckling av insatsorganisationen fram till 2014 i enlighet med den planering som har redovisats av Försvarsmakten och de inriktningsbeslut som har fattats av regeringen.

Regeringen avser även uppdra åt berörda myndigheter att 2012 planera och genomföra åtgärder som syftar till att effektivisera och rationalisera stödverksamhet ytterligare avseende bl.a. inköp, service, förråd och verkstäder. Genom en tydlig uppgifts- och ansvarsfördelning inom materiel- och logistikförsörjningen, där Försvarsmakten utgör beställare och Försvarets materielverk utgör leverantör av bakre logistik, möjliggörs såväl besparingar som effektiviseringar av verksamheten. Åtgärderna omfattar bland annat att Försvarsmaktens inköpsverksamhet förs över till Försvarets materielverk. Besparingsåtgärderna omfattar även verksamheten inom forskning och utveckling.

Fortsatt fokus på kärnverksamheten

All verksamhet inom utgiftsområdet bör löpande prövas utifrån att de bedrivs effektivt och med god hushållning. Ambitionen är att myndigheterna ska fokusera på kärnverksamheterna och kontinuerligt pröva annan verksamhet. Stödverksamheten inom försvaret måste, inom ramen för gällande regelverk, på flera sätt effektiviseras och rationaliseras bl.a. genom olika former av utkontraktering av verksamhet. En ökad samverkan behövs med privata aktörer och övrig statsförvaltning. Verksamheter där det finns en fungerande marknad bör utföras av privata aktörer och konkurrensutsättas. Statens roll blir då att i högre utsträckning vara en god beställare av olika stödtjänster för att utföra sin kärnverksamhet. Regeringen gör bedömningen att det inom detta område finns en effektiviserings- och besparingspotential. För att åstadkomma att verksamheterna kontinuerligt och systematiskt prövas behövs ett starkare inre och yttre tryck på verksamheten – bl.a. genom utvecklad uppföljning med ökat antal utvärderingar och analyser samt förbättrad dialog med myndigheterna.

2.3.2 Övrigt

PRIO

Försvarsmakten inför stegvis det integrerade resurs- och ekonomiledningssystemet (PRIO) som ett led i en förbättrad ekonomistyrning. Av Försvarsmaktens årsredovisning framgår bl.a. att de delar av systemet som hittills tagits i bruk har fungerat väl och är stabilt i produktion. Riksrevisionen anser dock att den bild som Försvarsmakten ger av PRIO-införandet inte är tillräckligt nyanserad, bl.a. då det av såväl löpande kontakter med förband som av Försvarsmaktens egna bokslutsunderlag framgår att verksamheten upplevt omfattande problem relaterade till införandet, vilket inte framgår av årsredovisningen. Regeringen delar Riksrevisionens bedömning i detta avseende. Regeringen kommer även fortsättningsvis att följa arbetet noggrant.

Försvarsmaktens interna styrning och kontroll

Regeringen gav under 2010 Ekonomistyrningsverket (ESV) i uppdrag att följa upp Försvarsmaktens arbete med att stärka den

interna styrningen och kontrollen och genomförandet av tidigare föreslagna åtgärder. Ekonomistyrningsverket redovisade i oktober 2010 sitt uppdrag. I rapporten konstateras att bättre förutsättningar för en god intern styrning och kontroll skapats. Regeringen har med anledning av bl.a. ESV:s rapport fortsatt föra dialog med Försvarsmakten om behovet av ytterligare åtgärder. Det handlar bl.a. om fortsatt arbete för att förbättra ekonomins genomslag i verksamheten, värdering av kompetens, förstärka controllerfunktionen samt fortsatt arbete med att förtydliga roller, ansvar och befogenheter.

Utvecklad materielredovisning

Försvarsutskottet har förutsatt att utvecklade former för regeringens redovisning till riksdagen av materielförsörjningen skulle komma till konkret uttryck i budgetpropositionen för 2012 (bet. 2010/11:FÖU1). Regeringen har i föreliggande proposition utvecklat redovisningen till riksdagen. Vad avser resultatredovisningen omfattar denna i år en mer utförlig redovisning av vilken materiel som har tillförts insatsorganisationen. Eftersom investeringsplanen har en central roll i materielförsörjningsprocessen har regeringen ytterligare ökat spårbarheten från regeringens förslag via riksdagens beslut till Försvarsmaktens beställning och leverans till insatsorganisationen. I föreliggande proposition redovisas bl.a. vad som är beslutat respektive beställt och vad som fortfarande är planerat. Uppställningen, inklusive den ekonomiska omfattningen av planerade investeringar, görs per stridskraft. Syftet är att riksdagen ska få en större inblick i de materielobjekt som ingår i investeringsplanen och en samlad bild av investeringarna. Regeringen avser återkomma till riksdagen med ytterligare förbättrad redovisning.

Finansiering av fredsfrämjande förbandsinsatser

Från och med 2009 inrättades anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* för att finansiera särutgifter för de fredsfrämjande insatser som Försvarsmakten genomför internationellt. Genom att redovisa särutgifter på anslaget har möjligheterna att styra och följa upp kostnaderna förbättrats samtidigt som beslutsunderlaget för riksdagen har blivit

tydligare i och med att de kostnader för insatsen som Försvarsmakten annars inte skulle ha haft redovisas. Kostnader som myndigheten ändå skulle ha haft oaktat beslut om insats förs mot Försvarsmaktens övriga anslag.

Försvarsattachéorganisationen

Hösten 2010 överlämnades till Försvarsdepartementet resultatet av en översyn gällande den framtida styrningen och regleringen av försvarsattachéernas verksamhet. Där föreslås bl.a. att både verksamhets- och arbetsgivaransvaret för försvarsattachéerna överförs från Försvarsmakten till Regeringskansliet. Översynen har remissbehandlats och remissammanställningen finns tillgänglig i Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) (dnr Fö2010/2180/SSP).

Ökad samverkan

Regeringen gav den 5 maj 2010 Statskontoret i uppdrag att lämna förslag på hur ökad samverkan mellan i första hand Kustbevakningen, Försvarsmakten och Försvarets materielverk kan bidra till ökad resurseffektivitet för den sjöverkande verksamheten inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Statskontoret konstaterar i sin rapport *Ökad sjöstödsamverkan!* att viss samverkan sker mellan myndigheterna och att ökad samverkan inom utbildning, upphandling, underhåll och teknikstöd ger begränsade besparingar. Dock bedömde Statskontoret att det finns potentiella besparingar i operativ samverkan mellan myndigheter med maritima resurser. Regeringen har den 19 maj 2011 beslutat att tillsätta en utredning med uppdrag att se över statens samlade maritima resurser (dir. 2011/43). Utredningen ska föreslå ett effektivt och flexibelt utnyttjande av samhällets resurser genom stärkt operativ samordning och samverkan mellan svenska myndigheter. Både samordning och samverkan mellan civila myndigheter och mellan civila och militära myndigheter omfattas av utredningen. Uppdraget ska redovisas den 1 juli 2012.

Samhällets krisberedskap

Med utgångspunkt i de av regeringen beslutade övergripande målen för vår säkerhet redovisas i avsnitt 4.1 mål för arbetet med samhällets krisberedskap.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) inkom den 4 april 2011 med redovisning av uppdrag att föreslå resultatmål för samhällets krisberedskap (dnr Fö2010/697/SSK). Resultatmålen har tagits fram i syfte att stärka styrningen och möjliggöra en förbättrad uppföljning av förmågan hos olika aktörer att motstå och hantera allvarliga händelser och kriser.

Utöver framtagandet av tydliga, uppföljningsbara mål, och tydliggörandet av myndigheternas roll och bidrag i att nå dessa, pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att förbättra processen för styrning och uppföljning inom området samhällets krisberedskap.

Myndigheter och kommuner ska genomföra risk- och sårbarhetsanalyser enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har genom verkställighet av förordningen rätt att föreskriva hur risk- och sårbarhetsanalyserna ska utformas. Uppföljningen av risk- och sårbarhetsanalyserna utvecklas kontinuerligt liksom de samlade bedömningarna av risker och sårbarheter på lokal, regional och nationell nivå samt inom samverkansområdena.

Ytterligare en del i processen för uppföljning av samhällets krisberedskap är redovisningen av verksamhet som berörda myndigheter, kommuner, landsting och frivilliga försvarsorganisationer bedrivit med medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap*. En årlig uppföljning av anslaget 2:4 *Krisberedskap* är angeläget mot bakgrund av införandet av de nya finansieringsprinciperna. Regeringen bedömer att de åtgärder som finansierades med anslaget 2:4 *Krisberedskap* sammantaget bidrog till att stärka aktörernas samlade krisberedskapsförmåga. Regeringen betonar dock att det måste finnas en tydligare koppling mellan resultaten från risk- och sårbarhetsanalyser och fördelning av medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap*. Regeringens inriktning är att den verksamhet som finansieras över anslaget ska ha påvisbara effekter på samhällets krisberedskap eller på den samlade förmågan att hantera kriser och dess konsekvenser.

Under 2010 har infrastrukturen för det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel färdigställts. Regeringen fortsätter följa takten i anslutningen till systemet och avser se över den nu gällande finansieringsmodellen.

För att säkra kommande års finansiering av driften för Rakel föreslås i föreliggande budgetproposition att medel tillförs anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*. Se vidare i avsnitt 4.4.4 och 4.7.5.

3 Försvar

3.1 Mål och uppgifter

Riksdagen har beslutat att målet för det militära försvaret fr.o.m. 2010 ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Detta ska ske genom att:

- hävda Sveriges suveränitet, värna suveräna rättigheter och nationella intressen,
- förebygga och hantera konflikter och krig samt
- skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter.

Av detta följer att Försvarsmakten, enskilt och tillsammans med andra myndigheter, länder och organisationer, ska lösa följande uppgifter:

- försvara Sverige och främja vår säkerhet genom insatser på vårt eget territorium, i närområdet och utanför närområdet,
- upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet och i enlighet med internationell rätt värna suveräna rättigheter och nationella intressen i områden utanför detta samt
- med befintlig förmåga och resurser bistå det övriga samhället och andra myndigheter vid behov.

Insatsorganisationen ska utvecklas i enlighet med de krav på operativ förmåga som riksdagen har beslutat (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Regeringen har den 14 januari 2010 beslutat om inriktningen för Försvarsmakten under perioden 2010-2014.

God försvarsförmåga ska genom planering även finnas i sådan samhällsviktig verksamhet

som är väsentlig för samhällets grundläggande behov vid ett eventuellt framtida väpnat angrepp.

3.2 Politikens inriktning

Regeringen fortsätter reformeringen av försvaret i enlighet med den inriktning som beslutats av riksdagen (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Den pågående reformen innebär förändringar på flera viktiga områden för att skapa ett användbart och tillgängligt försvar. Syftet är att stärka Sveriges försvarsförmåga.

Regeringen konstaterar att hot mot fred och säkerhet avvärs bäst i gemenskap och samverkan med andra länder och organisationer. Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-medlemsland eller nordiskt land. Regeringen förväntar sig att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Sverige bör ha förmågan att kunna ge och ta emot militärt stöd.

De hot mot säkerheten som Sverige liksom övriga världen ställs inför, är komplexa. De sträcker sig från de hot som är av tydlig försvarspolitisk karaktär, till hot eller händelser som främst hanteras inom samhällets krisberedskap. Samverkan mellan myndigheter – civila och militära, nationellt och internationellt – är en förutsättning för att såväl kunna förebygga och förhindra, som att kunna hantera dessa hot.

Regeringen vill framhålla att närområdesperspektivet är centralt för försvarspolitiken. Den försvarspolitiska inriktningen innebär att det inte längre finns någon uppdelning mellan en nationell insatsorganisation för Sverige och en

särskild utlandsstyrka för internationella insatser, eller någon uppdelning mellan nationell och internationell förmåga. Reformen stärker förmågan såväl nationellt som internationellt. Målet är en insatsorganisation som är användbar för insatser i Sverige, i närområdet och utanför.

Den politiska inriktningen för försvarsreformen ligger fast. Försvarsreformen har tagit viktiga steg, men omfattar fortsatt betydande utmaningar. Detta gäller inte minst omställningen från en produktionsinriktad och utbildningstung organisation till en organisation med fokus på att genom tillgängliga insatsförband leverera operativ förmåga.

Den viktigaste uppgiften under 2012 är att genomföra omställningen till ett tillgängligt och användbart försvar genom att prioritera iståndsättande av insatsorganisationens förband. Särskilt fokus kommer att läggas vid förändringar inom personalförsörjningen, effektiviseringar av stödverksamheten samt försvarsplaneringen. Samtidigt genomförs insatser och beredskap upprätthålls. Genom insatsen i Libyen visade Försvarsmakten på förmåga att snabbt kunna ställa kvalificerade flygstridskrafter till förfogande i internationella insatser.

Insatser och beredskap

Sverige har en fortsatt hög ambition att bidra till internationella militära insatser till stöd för fred och säkerhet, samtidigt som beredskap att genomföra insatser nationellt upprätthålls. Insatser och beredskap bör genomföras av ordinarie förband inom insatsorganisationen eller delar av dessa förband. Försvarsmaktens förmåga och beredskap ökar successivt allt eftersom insatsorganisation 2014 intas. Beredskapssystemet kommer fortsatt att utvecklas i enlighet med den av riksdagen beslutade försvarspolitiska inriktningen.

Regeringens avsikt är att Sverige fortsätter bidra till den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF), i syfte att möjliggöra en successiv överlämning av säkerhetsansvaret från ISAF till de afghanska myndigheterna, i enlighet med den afghanska regeringens målsättningar.

Regeringen anser att Sverige även under det första halvåret 2014 ska ansvara för den nordiska stridsgruppen. Vidare bedömer regeringen att Sverige bör bidra till den av Storbritannien ledda stridsgruppen 2013.

Försvarsplanering

Regeringen inriktar Försvarsmakten årligen eller när behov uppstår avseende planering för insatser och beredskap. Mot bakgrund av den försvarspolitiska inriktning som beslutades 2009 har regeringen beslutat om nya anvisningar för försvarsplaneringen, det vill säga inriktningen för nyttjande av Försvarsmakten i Sverige, i närområdet och utanför närområdet. Försvarsmaktens arbete med försvarsplaneringen bör ske samordnat med myndigheter som har särskilt ansvar enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap. Som anges i förordningen har utpekade myndigheter ett ansvar att planera för åtgärder för att samhället ska kunna motstå påfrestningar av olika slag, från kriser till höjd beredskap. Regeringen vill betona vikten av att denna planering genomförs och att det finns en helhetssyn som omfattar hela hotskalan.

Iståndsättande av insatsorganisationen

Iståndsättandet av insatsorganisationen fortgår. Krigsplacering av materiel och fortsatt bemanning är prioriterat under 2012 i syfte att förbanden i huvudsak bör vara organiserade i den nya insatsorganisationen från 2013.

Under 2012 bör huvuddelen av marin- och flygstridskrafternas förband vara bemannade med anställd eller kontrakterad personal och uppfylla beredskapskrav enligt den försvarspolitiska inriktningen. Insatsorganisationens förmåga ökas efterhand genom övningsverksamhet. Krigsförbandsövningar för kontrakterade förband genomförs från 2012.

Grundorganisationen ska på ett rationellt sätt stödja insatsorganisationen med dess förband.

Personalförsörjning

Försvarets användbarhet och tillgänglighet ökas genom fortsatt rekrytering av frivillig personal till insatsorganisationens förband samt omstrukturering bland befintlig personal. Regeringen avser återkomma med en proposition med anledning av de förslag som lämnades i Personalförsörjningsutredningens betänkande *Personalförsörjning i ett reformerat försvar* (SOU 2010:86). Utredningen har lämnat förslag bland annat avseende säker bemanning av insatser, möjligheter till tidsbegränsad anställning samt förutsättningar för att anställa soldater. De förändringar som kan bli aktuella är avsedda att finansieras genom

förändringar och rationaliseringar i fråga om personal, materiel, logistikförsörjning samt övrig stödverksamhet.

Rekrytering av såväl kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän som till grundläggande militär utbildning har skett i enlighet med Försvarsmaktens planering. Antalet sökande har varit större än förväntat och antagningen visar genomgående goda resultat. Rekryteringen av tidvis tjänstgörande personal har inte skett i avsedd omfattning och måste prioriteras under 2012.

Antalet yrkesofficerare överstiger i dag det samlade behovet. Samtidigt motsvarar strukturen på den svenska yrkesofficerskåren inte den nya insatsorganisationens faktiska behov. Strukturen är under förändring genom övergången till ett tvåbefälssystem. Under 2011 har bemanning av specialistofficersbefattningar i insatsorganisationen skett genom såväl fortsatt rekrytering av specialistofficerare som omplacering av redan anställda officerare. Under 2012 ser regeringen att det är angeläget att omstruktureringen av officerskåren fortsätter i en högre takt än tidigare och att effektiva lösningar kan åstadkommas för att skapa en mindre och för insatsorganisationen mer ändamålsenlig ålders- och kompetensstruktur. Det är vidare angeläget att Försvarsmakten fortsätter och intensifierar sina ansträngningar för att åstadkomma en jämnare könsfördelning i alla personalkategorier.

Regeringen genomför nu den beslutade samlade veteransoldatpolitiken (prop. 2009/10:160, bet. 2009/10:FöU8, rskr. 2009/10:269).

Materieförsörjning

Regeringens inriktning för materieförsörjningen ligger fast. Sverige bygger sin säkerhet i samverkan med andra länder och organisationer. Insatser genomförs i Sverige, i närområdet och utanför närområdet. I enlighet med denna inriktning bidrar Sverige solidariskt i fredsfrämjande insatser, med personal och med nödvändiga materiella resurser. Det är därigenom av synnerlig säkerhetspolitisk vikt att Sverige inom utsatt tidsram kan förse de svenska trupperna med den materiel som svarar mot uppställda krav, inte minst säkerhetsmässiga. Processen för materieförsörjning utformas därför så att insatsorganisationens behov och utformning kan tillgodoses över tiden med en god förmåga att hantera

förändrade behov och prioriteringar. Det är sålunda även ett väsentligt säkerhetspolitiskt intresse att materieförsörjningen i samarbete med andra länder och organisationer kan garantera en försörjningstrygghet till insatser.

De av regeringen fastslagna principer för materieförsörjningen som framgår av den försvarspolitiska inriktningspropositionen ska fortsatt implementeras. Materieförsörjningsstrategin bidrar till omställningen till ett mer användbart försvar genom leveranser till insatsorganisationens förband. Anskaffningen av splitterskyddade fordon och det nya helikoptersystemet Hkp 16 utgör goda exempel på betydelsen av att nyttja tillgänglig och beprövad materiel för att möta insatsorganisationens behov.

Användningen av externa konsulttjänster är omfattande. Regeringen anser det angeläget att vara restriktiv med utnyttjandet av konsulttjänster och avser följa upp detta särskilt.

Effektiviseringar av stödverksamheten

En viktig del av omställningen till det nya insatsförsvaret är att genom effektiviseringar frigöra resurser från stödverksamheten inom försvaret. I april 2011 redovisade Försvarsstrukturutredningen sitt betänkande Forskning och utveckling samt försvarslogistik – i det reformerade försvaret (SOU 2011:36). Vissa besparingar och beställningsminskningar har genomförts men enligt regeringens uppfattning kan verksamheten effektiviseras ytterligare i linje med vad Försvarsstrukturutredningen redovisar.

Regeringen bedömer därför att materiel- och logistikförsörjningen så långt som möjligt på sikt organiseras inom ramen för en tydlig uppgifts- och ansvarsfördelning mellan Försvarsmakten som beställare och Försvarets materielverk som leverantör av materiel och utförare av bakre försvarslogistik. Regeringen avser att genomföra dessa förändringar i ett antal olika steg, med början 2012.

Internationella förmåge- och materielsamarbeten

Sverige, liksom huvuddelen av Europas länder står inför utmaningar vad gäller att på ett kostnadseffektivt sätt använda, vidmakthålla och utveckla militära förmågor. Reducerad numerär innebär att förhållandet mellan operativa förmågor och nödvändiga stödresurser skapar svårigheter att använda, vidmakthålla och utveckla militära förmågor.

Ett sätt att möta dessa utmaningar är att fördjupa det internationella samarbetet, t.ex. genom metoder som samutnyttjande och gemensamt ägande av militära förmågor och resurser. Regeringen anser att dessa metoder erbjuder möjligheter att möta utmaningar för militär förmågeutveckling. Det är därför av central betydelse att dessa metoder integreras som en naturlig del i nationella planerings- och beslutsprocesser. Målsättningen är att ett fördjupat samarbete ska möjliggöra effektivare resursanvändning, ökad operativ förmåga och större effekt i Försvarmaktens verksamhet. På regeringens uppdrag arbetar Försvarmakten vidare med dessa frågor. Inriktningen är att klargöra de förmågor som måste förbli strikt nationella liksom att peka ut de områden där ett fördjupat internationellt samarbete är ändamålsenligt.

Regeringen anser att det nordiska försvarssamarbetet (NORDEFECO) har en särskilt stor betydelse för Sverige i detta sammanhang.

3.3 Beredskapskredit för totalförsvaret

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2012 utnyttja en kredit på högst 40 000 000 000 kronor i Riksgäldskontoret om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen bemyndigade regeringen att utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret på högst 40 000 000 000 kronor för 2011 om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger.

Regeringen anser att ett motsvarande bemyndigande, avseende samma belopp, bör lämnas för 2012. Beredskapskrediten ska säkerställa att en nödvändig beredskapshöjning inte förhindras eller fördröjs därför att regeringen inte disponerar nödvändiga betalningsmedel. Behöver beredskapskrediten utnyttjas, avser regeringen att återkomma till riksdagen med redovisning av behovet av medel för den fortsatta verksamheten.

3.4 Resultatbedömning och inriktning för verksamheten under 2012

3.4.1 Finansiering

I tabellen på nästa sida redovisas Försvarmaktens anslagsförbrukning under 2010 uppdelat på vissa s.k. verksamhetsgrenar. Verksamhetsgrenen Övriga verksamheter omfattar bl.a. statsceremoniell verksamhet och exportstöd.

Anslagsförbrukningen redovisas mot anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser*, anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* samt anslaget 1:5 *Forskning och teknikutveckling*.

Tabell 3.1 Försvarsmaktens anslagsförbrukning under 2010

mnkr

Verksamhet	Förbandsverksamhet Anslag 1.1	Internationella insatser Anslag 1.2	Materiel & anläggningar Anslag 1.3 och 1.4	Forskning & teknikutveckling Anslag 1.5	Summa
1. Insatser					
Internationella insatser	1 647	2 219	1 529		5 395
Nationella insatser	1 481		408		1 889
Totalt insatser	3 128	2 219	1 937		7 284
2. Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap					
Insatsorganisationen gemensamt	4		403		407
Arméförband	4 877		3 704		8 581
Marinförband	3 101		3 005		6 106
Flygvapenförband	5 392		5 665		11 057
Lednings- och underrättelseförband	1 078		369		1 447
Logistikförband	520		140		660
Hemvärnsförband	1 457		557		2 014
Totalt insatsorganisationen/ beredskap	16 429		13 843		30 272
3. Utveckling					
Forskning och utveckling	553		602	821	1 976
Materiel-/organisationsutveckling	339		243		582
Totalt utveckling	892		845	821	2 558
4. Övriga verksamheter	98		65		163
5. Fredsfrämjande verksamhet	22		31		53
6. Stöd till samhället	6		2		8
Summa	20 575	2 219	16 723	821	40 338

3.4.2 Försvarsmaktens operativa förmåga

Resultatanalys

Utifrån riksdagens inriktning för försvaret (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292) har regeringen beslutat om ändringar av Försvarsmaktens uppgifter och krav på operativa förmågor i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten. Försvarsmakten ska utifrån de ställda kraven stegvis få en ökad tillgänglighet och användbarhet. Nedanstående värdering har dock skett utifrån 2010 års förmågekrav.

Regeringen bedömer att Försvarsmakten under 2010 haft en operativ förmåga som möjliggör att, enskilt och tillsammans med andra, kunna genomföra omvärldsbevakning, insatser och utveckling av insatsorganisationen.

Ett flertal krigsförband har under 2010 fått ökade krav på tillgänglighet jämfört med 2009. Regeringen bedömer dock att det fortfarande finns begränsningar i förutsättningarna för Försvarsmakten att kunna möta mer omfattande händelseutvecklingar och hot som kan uppstå vid främst ett försämrat omvärldsläge. Främst rör bristerna det materiella och personella läget i vissa förband och inom vissa funktioner, men brister finns även avseende planläggning samt tillgänglighet och prestanda i vissa materiel-system.

Regeringens övergripande bedömning är dock att den operativa förmågan successivt kommer att öka i takt med att omställningen fortsätter.

Sverige har också fortsatt arbetet med att bibehålla och utveckla interoperabilitet och operativ förmåga vid insatsorganisationens förband bl.a. genom deltagande i Nato:s Planning and Review Process (PARP). Utifrån genomförd översyn av partnerskapsmål och registerförband fattade regeringen den 23 juni 2010 beslut om att anta 58 partnerskapsmål samt anmäla förband till PARP:s styrkeregister. Vid samma tillfälle fattades också beslut om att anmäla samma förband till EU:s och FN:s styrkeregister.

Inom ramen för den återkommande tvååriga processen mellan Sverige och Nato har Sverige i december 2010 lämnat beskrivning avseende befintlig insatsorganisation samt insatsorganisationens utveckling till Nato (PARP Survey). Natosekretariatet har, utgående från beskrivningen och ett bilateralt möte med Sverige under

våren 2011, tagit fram ett utkast till värdering av Sverige (PARP Assessment). Natosekretariatet har för första gången också lämnat slutsatser rörande det svenska försvaret i PARP Assessment. Processen avslutades med att Sverige och medlemsländerna i Nato samt länder deltagande i Partnerskap för fred genomförde konsultationer rörande det svenska dokumentet den 15 juni 2011. Dokumentet fastställdes därefter av Sverige och de 28 allierade den 28 juni.

Natos bedömning är att Försvarsmakten besitter en operativ förmåga som i första hand avskräcker från anfall och om det misslyckas kan försvara landet mot alla utom ytterst ihärdiga och utdragna angrepp.

Inriktning

Försvarsmakten ska värdera och redovisa den samlade operativa förmågan och läget i övrigt i insatsorganisationen utifrån ställda uppgifter och gällande operativ planering. Värdering ska ske på förbandsnivå, taktisk nivå, operativ nivå och militärstrategisk nivå.

Försvarsmakten ska i enlighet med riksdagens och regeringens försvarspolitiska inriktning ha en operativ förmåga och en planering som möjliggör att Försvarsmakten kan genomföra omvärldsbevakning, insatser och utveckling av insatsorganisationen. Denna operativa förmåga ska uppnås enskilt och tillsammans med andra. Försvarsmaktens operativa förmåga ska möta kraven på ett användbart, tillgängligt och flexibelt försvar för insatser i Sverige, i och utanför närområdet. Försvarsmakten ska, med delar av insatsorganisationen, kunna påbörja en insats omedelbart efter beslut.

Den enskilt viktigaste uppgiften under 2012 är att prioritera iståndsättande av insatsorganisationens förband för att kunna leverera operativ förmåga här och nu. Med tillgängliga och användbara förband kan Försvarsmakten med befintliga förmågor och resurser på ett annat sätt än tidigare bistå det övriga samhället och andra myndigheter vid behov.

3.4.3 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande insatser m.m.

3.4.3.1 Insatser

Incidentberedskap och insatser nationellt

Resultatanalys

Försvarsmakten har upprätthållit nationell beredskap och förmåga att hävda den territoriella integriteten genom förband avdelade för detta ändamål. Sjöterritoriet har kontinuerligt övervakats med olika typer av sensorer. Sjöbevakningsfartyg har funnits tillgängliga för identifiering och ingripande. Luftrummet har övervakats av såväl fasta som luftburna radarsensorer. Flygplan med incidentberedskapsuppgifter har funnits tillgängliga under årets alla dagar.

Under 2010 har inga kränkningar av svenskt landterritorium inrapporterats. Den svenska territorialvattengränsen har kränkts vid ett antal tillfällen under 2010. Dessa kränkningar har främst ägt rum runt de västra och södra farvatten. Även luftrummet har utsatts för ett antal kränkningar under året. Ett antal avvikelser från färdplan, regler eller tillstånd har uppmärksamats. Kränkningar och avvikelser har huvudsakligen ägt rum över södra Sverige.

Antalet kränkningar och incidenter till sjöss ligger på samma nivå som 2009. Antalet bedömda kränkningar och incidenter i luften har ökat sedan 2009. Detta bedöms främst bero på ökad militär övningsverksamhet i området. Inga kränkningar uppfattas ha varit medvetna provokationer.

Under 2010 lämnade Försvarsmakten stöd till samhället i form av eftersök av försvunna personer, sjöräddning, brandbekämpning, röjning av ammunitionseffekter, snöröjning och insatser vid översvämningar.

Regeringen anser att Försvarsmakten upprätthållit incidentberedskap i enlighet med beslutade beredskapskrav.

Inriktning

Sveriges försvarsförmåga kommer att öka genom att försvaret får ökad användbarhet och tillgänglighet.

Internationell beredskap

Resultatanalys

Sverige har till FN, EU och Nato anmält ett antal förband till internationella styrkeregister. Syftet med dessa register är främst att utgöra en sammanställning utifrån vilken den sammantagna förmågan för internationella fredsfrämjande insatser hos FN, EU och Nato kan utläsas.

Förband anmälda till styrkeregister har under 2010 bidragit till förmågan att genomföra fredsfrämjande insatser samt förbättrat förmågan till att ge och ta militärt stöd. Regeringen anser mot bakgrund av detta att samarbetet inom Partnerskap för fred (PFF) och EU är betydelsefullt för utvecklingen av Försvarsmaktens förmåga.

Inriktning

Försvarsmaktens förmåga och beredskap att genomföra insatser nationellt och internationellt ska successivt öka efterhand som insatsorganisation 2014 intas. Efterhand ska samtliga förband i insatsorganisationen, undantaget de som endast avses nyttjas för nationella behov, kunna uppfylla beredskaps- och interoperabilitetskrav för anmälan till internationella styrkeregister.

I enlighet med riksdagens beslut om den försvarspolitiska inriktningen ska uppdelning mellan internationell och nationell beredskap och förmåga försvinna, undantaget hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292).

Insatsorganisationens stående och kontrakterade förband bör efterhand de är bemannade, utrustade och samövade anmälas till internationella styrkeregister. Anmälda bidrag och dessas beredskapstider bör kontinuerligt omprövas.

Insatser internationellt

Resultatanalys

Under 2010 har 2 214 personer tjänstgjort i utlandsstyrkan. Svenska förband har deltagit i insatser i Afghanistan, Kosovo och utanför Somalias kust.

Försvarsmakten bedömer att dessa insatser tillfört myndigheten viktiga erfarenheter som kan ligga till grund för fortsatt deltagande i

insatser internationellt och för myndighetens fortsatta förmågeutveckling.

Det svenska bidraget till insatsen utanför Somalias kust med deltagande enheter både från Försvarmakten och Kustbevakningen är ett gott exempel på regeringens inriktning att stärka civil-militär samverkan i insatser internationellt.

Försvarmaktens samlade bedömning är att de förband som deltagit i insatser väl svarat mot de krav som ställts i respektive insatsområde vad gäller organisation, utrustning och bemanning. Regeringen delar Försvarmaktens bedömning.

Sedan april 2011 deltar Sverige i den av Nato ledda insatsen i Libyen i enlighet med beslut i FN:s säkerhetsråd. Insatsen syftar till att skydda civila och områden med civilbefolkning som hotas av angrepp, inklusive genom att upprätthålla en flygförbudszon över Libyen. Det svenska bidraget har huvudsakligen utgjorts av flygstridskrafter med stödresurser

ISAF (International Security Assistance Force), Afghanistan

I Afghanistan har den svenska kontingenten fortsatt upprätthållit ledningsansvaret för den regionala enheten för säkerhet och återuppbyggnad i Mazar-e-Sharif, Provincial Reconstruction Team Mazar-e-Sharif (PRT MeS). Säkerhetsläget i insatsområdet har ställt krav på Försvarmaktens förmåga att tillföra funktioner och resurser samt att genomföra taktikanpassning. Regeringens bedömning är att den svenska kontingentens verksamhet inom ramen för ISAF ger god effekt. Genomförda stabiliseringsoperationer tillsammans med de afghanska säkerhetsstyrkorna (Afghan National Security Forces, ANSF) och rådgivningsinsatser genom Operational Mentor and Liaisons Team (OMLT) har under 2010 och 2011 påtagligt bidragit till den multinationella styrkans förmåga att hantera säkerhetsläget i insatsområdet och Regional Command North:s vidare ansvarsområde. Genom att tillhandhålla stöd vid operationer, utbilda och utöva mentorskap gentemot ANSF, har den svenska kontingenten även bidragit till att förbättra de afghanska säkerhetsstyrkornas förmåga att initiera, planera och genomföra operationer, vilket i sin tur har inneburit ökade förutsättningar för ett successivt överlämnande av säkerhetsansvaret till de afghanska myndigheterna.

Under 2010 förändrades det svenska militära bidraget i syfte att ge ökade möjligheter att röra

sig över ytan och understödja de afghanska säkerhetsstyrkorna med särskilt uppgiftsinriktade förmågor. Därigenom har bättre förutsättningar skapats för ett mer effektivt stöd till ANSF. Förändringen innebär att den tidigare metoden att använda Military Observation Team (MOT) över ytan och stationära provinskontor för lokalsamverkan ersatts med en reducerad svensk-finsk bataljonsstruktur utgående från den ordinarie svenska insatsorganisationen.

Det svenska förbandet förstärktes vid ett flertal tillfällen tillfälligt under 2010. Detta har bidragit till att vidmakthålla och höja effekten i insatsområdet samtidigt som det utvecklade Försvarmaktens förmåga att tillfälligt genomföra förstärkningsinsatser. Det svenska förbandet utökades även med en transportflygenhet under fyra månader 2010. Denna utgjorde under insatstiden en substantiell del av ISAF:s flygtransportresurser. Under 2010 har ytterligare instruktörer till ANSF:s stabs- och funktionskolor tillförts. I april 2011 utökades det svenska bidraget till ISAF med en helikopterenhets för medicinsk evakuering, med uthållighet i två år. I augusti 2011 tillfördes även styrkebidraget en ny förmåga i form av taktisk obemannad flygfarkost (TUAV) för inhämtande av underrättelseinformation.

KFOR (Kosovo Force), Kosovo

En successiv anpassning av det svenska styrkebidraget till KFOR har genomförts under 2010. Sverige deltog under de tre första kvartalen av 2010 med ca 250 personer och styrkebidraget inkluderade ett skyttekompani. Under fjärde kvartalet minskade bidraget till 70 personer i samband med att skyttekompaniet avvecklades. Ytterligare 40 personer med logistikuppgifter tillkom och utgjorde en avvecklingsstyrka för demontering av Camp Victoria. Därefter har fokus legat på verksamheten som bedrivs av samverkans- och observationsgrupperna (Liaison Monitoring Teams/LMT) och stöd till uppbyggnad av lokala säkerhetsstrukturer. Sverige ansvarar sedan oktober 2010 för en regional samverkans och observationsgrupp (RLMT C) där lokala LMT-team från olika nationer ingår.

Sverige har genom deltagande i KFOR under 2010 bidragit till att skapa en tryggare och säkrare miljö i Kosovo. Vidare har Sverige bidragit till en god uppfattning om läget och händelseutvecklingen i Kosovo genom informa-

tionsinhämtning samt uppbyggnad av Kosovos säkerhetsstrukturer genom rådgivning och samverkan med olika aktörer.

Operation Atalanta

Det svenska bidraget till EU-operationen Atalanta under perioden maj till augusti 2010 utgjordes av HMS Carlskrona, med bl.a. en helikopterenhet och en säkrings- och bordningsstyrka ombord, samtidigt som Sverige hade ledningsansvaret för operationen Atalantas styrkehögkvarter. Styrkehögkvarteret var placerat ombord på HMS Carlskrona. Därefter bidrog Sverige med enbart HMS Carlskrona under ytterligare två månader. Det svenska styrkebidraget har genomfört uppgifter inom ramen för EU-styrkans alla uppgifter i hela operationsområdet. Regeringens bedömning är att de svenska styrkebidragen löst samtliga tilldelade uppgifter. Kustbevakningen bidrog under fyra månader 2010 till operation Atalanta med ett sjöövervakningsflygplan (se även avsnitt 4.5.1).

Det är första gången som Sverige haft ansvaret att utse styrkechef med stab för en sjöstyrka vid en internationell insats. Att basera staben ombord på HMS Carlskrona har fungerat väl och givit sjöstridskrafterna erfarenheter som kommer att tillvaratas även för insatser nationellt och i närområdet. Forsvarsmaktens förmåga till att nyttja sjöoperativ helikopter har förbättrats som ett resultat av deltagandet i operation Atalanta.

Ekonomiskt utfall

Det anslag som finansierade särutgifterna för de militära insatserna internationellt uppgick 2010 till 2 611 miljoner kronor, inklusive ett anslags-sparande på 74 miljoner kronor från tidigare år. Tabellen nedan visar tilldelade medel och utfall för respektive av de av regeringen beslutade insatserna.

Tabell 3.2 Utfallet för anslaget 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser 2010

tkr	Insats	Tilldelade medel	Utfall
ISAF		1 548 000	1 616 000
KFOR		345 000	336 005
Atalanta		200 000	199 542
Avveckling Atalanta		2 000	1 205
Avveckling EUFOR Tchad/RCA		2 000	1 014
Kustbevakningen Atalanta		60 000	47 636
Övrigt		40 000	15 729
Athena		60 000	1 519
Summa		2 257 000	2 218 650

Forsvarsmaktens underskridande av tilldelade medel beror bl.a. på att kostnader för Kustbevakningens deltagande i Atalantainsatsen och Athenakostnader har blivit lägre än budgeterat med cirka 60 miljoner kronor. Överutnyttjandet för ISAF härrör sig främst till ökade personal- och logistikkostnader. Det totala anslags-sparandet uppgår till 393 miljoner kronor vilket överfördes som ingående anslags-sparande till 2011.

Inriktning

ISAF (International Security Assistance Force), Afghanistan Sverige har ett betydande och långsiktigt engagemang i ISAF. Regeringens avsikt är att under 2012 fortsatt bidra till ISAF. Fram till 2014 kommer det svenska engagemanget att förändras från stridande trupp till stödjande säkerhetsinsatser. Detta kommer att innebära en successiv anpassning av det svenska militära bidraget, i syfte att tillhandhålla sådant stöd till de afghanska säkerhetsstyrkorna (ANSF) som efterfrågas i takt med att säkerhetsstyrkornas egen förmåga utvecklas.

Det svenska bidraget planeras bestå av bl.a. chef, stab och förband. Bidraget kommer att ha som huvudsaklig uppgift att stödja och utbilda de afghanska säkerhetsstyrkorna, i syfte att möjliggöra en successiv överlämning av säkerhetsansvaret från ISAF till de afghanska myndigheterna i enlighet med den afghanska regeringens målsättningar. Under 2012 kommer stödet till ANSF framförallt bestå av bl.a. så kallat förmågestöd, det vill säga stöd vid planering och genomförande av ANSF:s olika operationer. Det svenska bidraget kommer även fortsatt inkludera utbildnings- och samverkansgrupper (OMLT) samt instruktörer vid olika utbildningscentrum (stabs- och funktions-

skolor) som stöd till handledning, utbildning och uppbyggnad av de afghanska säkerhetsstyrkorna. Det är Försvarsmaktens ansvar att löpande anpassa bidraget till rådande förhållanden.

Sveriges engagemang i Afghanistan kommer successivt att få ökat civilt fokus. I enlighet med överenskomna riktlinjer mellan den afghanska regeringen och det internationella samfundet ska de regionala enheterna för säkerhet och återuppbyggnad (PRT) fasas ut, i takt med att säkerhetsansvaret överlämnas från ISAF till de afghanska myndigheterna. Den regionala enhet för säkerhet och återuppbyggnad som Sverige ansvarar för i Mazar-e-Sharif i norra Afghanistan (PRT MeS) kommer därför under 2012 att ersättas av en ny struktur, för vilken en civil ledning kommer att etableras.

Regeringen avser att senare i höst förelägga riksdagen förslag om fortsatt svenskt deltagande i ISAF. Regeringen har beräknat medel under anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* för insatsen.

Säkerhetssektorreform

Resultatanalys

Försvarsmakten har under 2010 genomfört och fortsatt utvecklat stöd och försvarsrelaterad verksamhet inom området säkerhetssektorreform (SSR). Stödet har bestått av erfarenhetsutbyten, kunskapsöverföring såsom utbildnings- och mentorsstöd, sekonderad personal till SSR-insatser och stöd till militär kapacitetsuppbyggnad inom ett flertal geografiska områden. Försvarsmakten har koordinerat delar av det svenska försvarsrelaterade SSR-stödet med de nordiska och baltiska länderna. Genomförd FOI-analys av SSR-verksamhet och kapacitetsuppbyggnadsstöd utgör en god grund för fortsatt arbete. Tillsammans med en omvälvande omvärldsutveckling framstår ett ökat behov av att genomföra och stödda SSR och kapacitetsuppbyggnad inom internationell kris-, och konflikthantering. Regeringen anser att erfarenheterna är betydelsefulla för den framtida inriktningen av försvarsrelaterad SSR-verksamhet. Under 2010 förbrukades cirka 10 miljoner kronor från anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Inriktning

SSR-stöd och kapacitetsuppbyggande verksamhet bör vara långsiktig för att uppnå önskad effekt. Under 2012 planeras det försvarsrelaterade stödet till säkerhetssektorreform (SSR) och militär kapacitetsuppbyggnad att fortsätta genom insatser i bl.a. Afghanistan, Georgien, Ukraina, Östafrika (stöd till östafrikanska fredsstyrkan), Afrikas Horn (stöd till utbildning av den somaliska regeringens säkerhetsstyrkor) och på västra Balkan. Regeringen ser positivt på ett fortsatt försvarsrelaterat SSR- och kapacitetsuppbyggnadsstöd. Inom Regeringskansliet och mellan berörda myndigheter sker ett departements- och myndighetsöverskridande samarbete i SSR-frågor. Under 2012 är Sverige ordförande för att leda det gemensamma arbetet med SSR-stöd inom det s.k. nordisk-baltiska initiativet.

EU:s stridsgrupper

Resultatanalys

Regeringen redovisade i skrivelsen 2010/11:27 *Redogörelse för svenskt deltagande i den nordiska stridsgruppen* sin samlade bedömning av arbetet med att utveckla den nordiska stridsgruppen (NBG11).

Förberedelsearbetet med den av Sverige ledda nordiska stridsgruppen fortskred under 2010. Under 2010 genomfördes ett flertal övningar med den nordiska stridsgruppen med positiva resultat där Försvarsmakten tillsammans med övriga länders försvarsmakter tydligt visade på en hög förmåga att samverka under svåra och komplicerade förhållanden.

I december 2010 informerades EU om att den nordiska stridsgruppen var redo för beredskap under första halvåret 2011 utan några förbehåll och den 1 januari 2011 inleddes stridsgruppens beredskapsperiod. Beredskapsperioden avslutades den 30 juni 2011.

Regeringens bedömning är att Sverige väl kunnat motsvara de åtaganden som det innebär att vara ledarnation för en EU-stridsgrupp.

Inriktning

Regeringens förslag: Den nordiska stridsgruppen ställs till EU:s förfogande för en ny beredskapsperiod under det första halvåret 2014 med Sverige som ramansvarig nation.

Regeringens bedömning: Sverige ska bidra inom ramen för den EU-stridsgrupp som står i beredskap under andra halvåret 2013 med Storbritannien som ramansvarig nation.

Skälen för regeringens förslag: Genom vår medverkan och vårt ledarskap i EU:s stridsgrupper tar Sverige ansvar för fred och säkerhet i och utanför vårt närområde. Stridsgruppernas snabbinsatsförmåga bidrar till EU:s möjligheter att hantera kriser, och stärker EU som global utrikes- och säkerhetspolitisk aktör. Den nordiska stridsgruppen bidrar till att stärka det nordiska samarbetet.

EU:s stridsgrupper är ett av flera viktiga instrument i EU:s krishanteringsförmåga, och utgör det instrument som snabbast kan användas vid ett hastigt uppkommet behov. Till följd av den reformering av insatsorganisationen som nu pågår kommer Sverige att framöver ha väsentligt bättre förutsättningar än tidigare att bidra med förband i hög beredskap på det sätt som deltagande i EU:s stridsgrupper förutsätter. Uppbyggnaden av stående och kontrakterade förband innebär att ordinarie förband ur insatsorganisationen kommer att vara tillgängliga och användbara för detta slags beredskapsuppgifter, och det kommer inte att finnas behov av att som tidigare sätta upp särskilda förbandsenheter för dessa uppgifter.

Mot denna bakgrund anser regeringen att Sverige även fortsatt bör bidra till EU:s stridsgrupper, i första hand genom att ställa den nordiska stridsgruppen till EU:s förfogande under första halvåret 2014 med Sverige som ramansvarig nation. I likhet med vad regeringen redovisade till riksdagen i budgetpropositionen för 2010 anser regeringen även att Sverige bör bidra till den stridsgrupp med Storbritannien som ramansvarig nation som kommer att stå i beredskap under andra halvåret 2013.

Enligt regeringens uppfattning bör de svenska bidragen till stridsgrupperna fortsättningsvis i regel bestå av ordinarie förband eller delar av förband ur insatsorganisationen. Det svenska bidraget till den nordiska stridsgruppen 2014 bör till sin huvuddel omfatta av en av manöverbataljonerna inom insatsorganisationen. I fråga om stridsgruppen med Storbritannien som ramansvarig nation 2013 anser regeringen att ett mindre svenskt bidrag bör utformas utifrån de resurser som finns tillgängliga inom insatsorganisationen.

Regeringen bedömer att merkostnaderna för att ställa den nordiska stridsgruppen till EU:s förfogande under första halvåret 2014 kommer att uppgå till högst cirka 150 miljoner kronor. Dessa merkostnader avser framförallt övningsverksamhet tillsammans med ingående förband från andra nationer. Övriga kostnader bedöms bestå av kostnader för ordinarie verksamhet. Sveriges åtagande i EU:s stridsgrupper, avseende beredskap samt eventuella insatser, ska finansieras inom oförändrade anslagsramar.

Försvarsplanering

Resultatanalys

Mot bakgrund av den försvarspolitiska inriktning som beslutades av regering och riksdag 2009 har regeringen den 4 mars 2010 gett nya anvisningar för försvarsplaneringen, det vill säga inriktningen för nyttjande av Försvarsmakten i Sverige, i närområdet och utanför närområdet. Årligen, eller när behov uppstår, ger regeringen Försvarsmakten inriktningar avseende planering för insatser och beredskap.

Inriktning

Försvarsplaneringen kommer att fortsatt utvecklas under 2012 i syfte att lägga en allt bättre grund för nyttjandet av Försvarsmakten för insatser och beredskap.

Försvarsmaktens arbete med försvarsplanering bör ske samordnat med myndigheter som har särskilt ansvar för krisberedskapen enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

3.4.3.2 Förbandsverksamhet

Verksamheten finansieras av anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, 1:3 *Materiel och anläggningar*, 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*, 1:6 *Totalförsvarets rekryteringsmyndighet* samt 1:7 *Officersutbildning m.m.*

Försvarmakten har under 2010 huvudsakligen uppfyllt ställda krav och målsättningar för utbildnings-, övnings- och insatsverksamheten. De begränsningar som funnits i produktionen har främst berott på försenade materielleveranser.

Insatsorganisationens utveckling

Resultatanalys

Den insatsorganisation som funnits under 2010 utgår i grunden från tidigare lägre krav på operativ förmåga och tillgänglighet i insatsorganisationen. Försvarmakten har under 2010 påbörjat arbetet med en ny insatsorganisation för att stegvis mot 2014 kunna möta de förändrade krav som ställs avseende bland annat tillgänglighet och användbarhet.

Under 2010 har nya preliminära målsättningar för krigsförband samt planer för utveckling av insatsorganisation 2014 tagits fram, operativ planläggning har vidareutvecklats och mobiliseringsplanering har påbörjats. Inom ramen för arbetet med insatsorganisation 2014 pågår en översyn av balansen mellan behov och tillgång på materiel. Rekrytering och anställning av soldater och sjömän har påbörjats.

Vidare har insatsorganisationens användbarhet ökat genom att Försvarmakten infört internationell tjänstgöringsskyldighet för anställd personal. Övningsverksamheten har under 2010 ökat jämfört med föregående år och återtagning av vissa förmågor har påbörjats.

Försvarmakten har under 2010, genom förberedelserna inför beredskapsperioden för nordiska stridsgruppen första halvåret 2011, ökat förmågan att upprätthålla snabbinsatsberedskap motsvarande ramnationsansvaret i Europeiska unionens stridsgruppskoncept. Försvarmakten har under 2010 fortsatt att utveckla sin förmåga, för att i slutet av planeringsperioden ha kapacitet att över tiden hålla cirka 2 000 personer ur insatsorganisationen insatta, nationellt och internationellt samt att kontinuerligt delta i upp till fyra förbandsinsatser varav minst en ska kunna vara av bataljonsstridsgruppsstorlek.

Utvecklingen av förmågan sker utifrån att insatser ska genomföras med förband ur insatsorganisationen eller delar av dessa.

Inriktning

Regeringens bedömning: Insatsorganisation bör i huvudsak bestå av följande förband 2012 och 2014.

Tabell 3.3 Insatsorganisationens utveckling

Förbandstyp	2012	2014
Lednings- underrättelseförband		
Högkvarter med stabsförband	1	1
Rörlig operativ ledning	1	1
Sambandsbataljon	1	1
Regionala staber	-	4
Telekrigbataljon	1	1
Ledningsplatsbataljon	1	1
Försvarmaktens telenät- markteleförband	1	1
Specialförband	1	1
It-försvarsförband med FM CERT	1	1
NUE	1	1
Logistikförband		
Operativ ledningsteknisk bataljon	1	1
Teknisk bataljon	1	1
Logistikbataljon	2	2
Sjukhuskompani	2	2
Armétridskrafter		
Brigadstab	2	2
Mekaniserad bataljon	6	- ¹
Luftburen bataljon	1	- ²
Manöverbataljon mekaniserad	-	4
Manöverbataljon lätt mekaniserad	-	2
Manöverbataljon lätt	-	1
Stridsvagnskompani	-	3
Artilleribataljon	2	2
Luftvärnsbataljon	2	2
Jägarbataljon	1	1
Underrättelsebataljon	1	1
Säkerhetsbataljon	1	1
Ingenjörbataljon	2	2
Militärpolis kompani	2	2
CBRN-kompani	1	1
Livbataljon	1	1
Hemvärnsbataljon	40	40
Marinétridskrafter		
Sjöstridsflottiljledning	2	2
Korvettdivision	2	2
Minröjningsdivision	2	2
Underhållsdivision	2	2

Röjdykardivision	1	1
Ubåtsflottilj med ledning	1	1
Signalspaningsfartyg	1	1
Amfibiebataljon	1	- ³
Amfibisk manöverbataljon	-	1
Bevakningsbåtkompani	1	1
Marin basbataljon	1	1
Sjöinformationsbataljon	1	1
Flygstridskrafter		
Stridsflygdivision	4	4
Helikopterbataljon	1	1
Ledningsflyggrupp ASC 890	1	- ⁴
Flygbasbataljon	2	2
Transportflygdivision TP84	1	- ⁴
Central transportflygdivision	1	- ⁴
Signalspaningsflygdivision S 102B	1	- ⁴
Transport- och specialflygenhet	-	1 ⁴
Stridslednings- och luftbevakningsbataljon	1	1

Förklaring till tabellen: Tabellen visar för varje förbandstyp hur många förband som ska ingå i insatsorganisationen.

1) Utvecklas till 4 mekaniserade manöverbataljoner, 2 lätta mekaniserade manöverbataljoner och 3 stridsvagnskompanier

2) Utvecklas till lätt manöverbataljon

3) Utvecklas till en manöverbataljon med amfibisk förmåga

4) Transport- och specialflygenhet utvecklas ur Ledningsflyggrupp ASC 890, transportflygdivision TP 84, central transportflygdivision samt signalspaningsflygdivision S102B som avvecklas.

Skälen för regeringens bedömning: Riksdagen har godkänt inriktningen för insatsorganisationens utformning, vilken ska intas till 2014 (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292. De förändringar som redovisas avseende transport- och specialflygenhet kommenteras under flygstridskrafter nedan.

Insatsorganisationens iståndsättande

Under 2012 fortsätter utvecklingen av en användbar och tillgänglig insatsorganisation som kontinuerligt har beredskap för och förmåga att genomföra insatser. Krigsplacering av materiel och fortsatt bemanning är prioriterat under 2012 i syfte att förbanden i huvudsak ska kunna vara organiserade i insatsorganisation 2014 från år 2013.

Försvarsplaneringen kommer att fortsatt utvecklas under 2012 i syfte att lägga en allt bättre grund för nyttjandet av Försvarmakten för insatser och beredskap.

Under 2012 bör huvuddelen av marin- och flygstridskrafterna samt hemvärnsförband vara bemannade med anställd eller kontrakterad personal samt personal med hemvärnsavtal och uppfylla beredskapskrav enligt den försvarspolitiska inriktningen. Insatsorganisationens förmåga ökas efterhand i och med genomförd övningsverksamhet. Krigsförbandsövningar för kontrakterade förband ska

regelbundet genomföras från år 2012. Tillgängligheten hos förbanden i insatsorganisationen kommer med det att stegvis öka.

Insatser och beredskap ska i huvudsak genomföras av ordinarie förband inom insatsorganisationen eller delar av dessa förband.

Försvarsmakten ska värdera och redovisa den samlade operativa förmågan och läget i övrigt i insatsorganisationen utifrån ställda uppgifter och gällande operativ planering. Värdering ska ske på förbandsnivå, taktisk nivå, operativ nivå och militärstrategisk nivå.

I och med att insatsorganisationen vidmakthåller och utvecklar förmågan vid de stående och kontrakterade förbanden bör övrig verksamhet inom grundorganisationen efterhand rationaliseras och effektiviseras.

Försvarsmaktens övergång till insatsorganisation 2014 sker successivt genom att befintlig materiel och personal kvarstår fram till dess att förbanden i den nya organisationen

har organiserats. Regeringens utgångspunkt är att samtliga förband i insatsorganisationen samt förbandsreserven vid varje givet tillfälle ska vara uppfyllda i fråga om krigsplacerad personal. En personalreserv med krigsplacerad personal ska finnas.

Utgående från förbandets uppgifter, beredskap och planerade insatser bör personal- och materieluppfyllnad samordnas med utbildning och övning för att förbanden efterhand ska bli användbara och tillgängliga. Särskild vikt bör läggas vid att organisera stridsgrupper, där fördefinierade förband ur samtliga stridskrafter ska kunna ingå. Vid en insats deltar de delar som erfordras i en behovssammansatt stridsgrupp.

Beredskapssystemet kommer fortsatt att utvecklas i enlighet med regeringens inriktningsbeslut för perioden 2010-2014 och den förändrade insatsorganisationen. De stående och kontrakterade förbanden ska normalt ha en beredskap som understiger tre månader. I takt med att förbanden i den nya insatsorganisationen sätts upp kan beredskapskraven ytterligare ökas för de förband eller delar av förband som är kompletta i fråga om personal och materiel.

Insatsorganisationens förband måste vara snabbt gripbara vid krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden. Därför bör huvuddelen av insatsorganisationens förband vara tillgängliga inom några dagar efter beslut om höjd beredskap enligt 3 § lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap. Inget förband bör vid ett sådant beslut ha en beredskapstid som överstiger en vecka.

Lednings- och underrättelseförband

Resultatanalys

Under 2010 har följande ledningsförband vidmakthållits:

- ett högkvarter med stabsförband,
- ett rörligt operativt ledningsförband (FHQ) med stabsförband,
- ett IT-försvarfsförband med Computer Emergency Response Team (CERT),
- två specialförband,
- en taktisk sambandsbataljon,
- en telekrigsbataljon samt
- ett telenät- och marktelefonförband (FMTM).

Under 2010 pågick utveckling av en pluton för informationsoperationer (psyops), en ledningsplatsbataljon samt utveckling mot ett sammanslaget specialförband.

Prioriterad verksamhet som utbildningar och annat stöd till utlandsstyrkan samt beredskap har genomförts utan begränsningar.

Brist på effektbestämmande materiel och personella vakanser har lett till omplanering i syfte att nå de uppsatta utbildningsmålen.

Ledningsförband har bland annat genomfört en omfattande övningsserie. Delar av förbanden har deltagit i, eller lämnat stöd till, både nationella och internationella insatser.

Inom utvecklingsverksamheten har bland annat en systemlösning inom ledningsområdet för insatsorganisation 2014 tagits fram. Vidare har Swedish Command Control Information System (SWECCIS) införts vid Högkvarteret och arbetet med att byta ledningssystem för det svenska förbandsbidraget till ISAF påbörjats.

Inriktningen för ledningsfunktionen har i stort följts. Regeringens bedömning är att läget inom ledningsförbanden utifrån de för 2010 beslutade beredskapskraven är godtagbart.

Materiel

Under 2010 har regeringen fattat beslut om följande anskaffningar:

- utveckling och anskaffning av materiel till telekrigsbataljonen,
- anskaffning av materiel till IT-försvarfsförbandet,
- anskaffning av kommunikationsnod steg 1,
- anskaffning av taktiska datalänkar (Länk 16),
- omsättning av markinfrastruktur för stridsledning av flygförband samt
- anskaffning av Igenkänningssystem ny etapp 3.

Följande större materielleveranser har mottagits under 2010:

- kortvågsradio vilket tillför förbanden bättre datakapacitet på kortvåg och möjliggör förmåga till att följa egna förband,
- bärbara fältdatorer, inklusive monteringsatser för fordon, vilket

- möjliggör förmåga till att följa egna förband,
- kryptoapparater samt telefonkrypton med tillhörande bordsadaptar,
 - RAKEL-terminaler,
 - terminaler för kommunikation med det taktisk datalänksystemet Länk 16 vilket i första hand kommer att användas för stridsledning av Gripensystemet. Länk 16 utgör en förutsättning för interoperabilitet med andra nationer samt
 - nyproducerade kartor över PRT Mazar-e-Sharif.

Inriktning

Ledningsområdet ska vara dimensionerat efter armé-, marin- och flygstridskrafternas ledningsbehov. Samtliga förband i insatsorganisationen bör senast 2014 ha tillräcklig ledningsförmåga avseende ledning för att kunna utföra tilldelade uppgifter. Resurser som tidigare avsatts för konceptutveckling och långsiktig teknikutveckling ska istället användas för att säkerställa att samtliga krigsförband bemannats med utbildad personal, använder fungerande ledningsmetoder och tillförs tillräckligt med ledningsmateriel.

Försvarsmaktens telenät- och marktelefonförband (FMTM) och operativ ledningsteknisk bataljon bör på sikt avvecklas och verksamheten slås samman till Försvarsmaktens telekommunikations- och informations-systemsförband (FMTIS). Detta bör dock ske efter att verksamhets- och organisationsförändringar som planeras ske i och med en mer sammanhållen förvarvlogistik är genomförda.

Regeringen beslutade den 7 april 2011 om inriktning för Försvarsmaktens fortsatta arbete avseende gemensam lägesinformation (GLI) m.m. Myndigheten medges skapa en förmåga för att kunna fastställa och sprida GLI. Försvarsmaktens nuvarande bedömning är att myndigheten i så stor utsträckning som möjligt avser utnyttja befintliga funktioner, såsom sjö- och luftläge, med befintlig teknik för att fastställa lägesinformation. Försvarsmakten har dock behov av att upprätta vissa funktioner som exempelvis gemensam lägesinformation och markläge. Vidare kommer stridslednings- och luftbevakningsbataljonens verksamhet fortsatt att genomföras vid bland annat nu utnyttjade fortifikatoriskt skyddade anläggningar.

Försvarsmaktens arbete att inrätta fyra regionala staber fortsätter. Staberna ska, under Högkvarteret, samordna den markterritoriella verksamheten. Staberna kommer också att överta de uppgifter som i dag utförs av Högkvarterets säkerhets- och samverkanssektioner och insatsledning Stockholm. Genom de regionala staberna utvecklas Försvarsmaktens förmåga att samverka med och lämna stöd till andra myndigheter. I sammanhanget bör också beaktas den pågående utredningen om den statliga regionala förvaltningen (Fi2009:07).

Högkvarteret utvecklas för en effektivare militärstrategisk, operativ och taktisk ledning. Rörlig operativ ledning utvecklas och vidmakthålls.

Ledningsplatsbataljonen utvecklas och vidmakthålls för att kunna betjäna olika typer av staber och insatser, både nationellt och internationellt. Omsättning och komplettering av fordon till bataljonen har påbörjats. Sambandsbataljonen vidmakthålls för att kunna stödja planerade och pågående insatser. Omsättning och komplettering av fordon till bataljonen har påbörjats. Nationell Under rättelseenhet (NUE) stödjer befälhavare för multinationella enheter, nationella förbandschefer och nationellt styrkebidrag med underrättelser. Krigsförbandet vidareutvecklas för att vara fullt operativt 2013.

Ledningssystemsutvecklingen anpassas för att följa och harmonisera med motsvarande utveckling inom EU och Nato/PfF.

Materiel

Försvarsmakten ska konsolidera sina ledningssystem utgående från befintlig materiel. Omsättning av lednings- och stödsystem bör ske först när de når slutet av sin tekniska och eller ekonomiska livslängd. Anskaffning till ledningsområdet ska följa samma principer som annan anskaffning till Försvarsmakten. Anskaffning av nya system och anpassning av befintliga ska således riktas mot interoperabla, befintliga och beprövade system som används av EU- och Natoländer. I det fall där det inte är möjligt att anskaffa interoperabla system från marknaden ska kravanpassning ske mot de system som marknaden erbjuder.

Logistikförband

Resultatanalys

Under 2010 har följande logistikförband vidmakthållits:

- en operativ ledningsteknisk bataljon,
- en teknisk bataljon,
- två logistikbataljoner,
- en transport (MOVCON) ledning samt
- tre transport (MOVCON) plutoner.

Under 2010 pågick utveckling av två sjukhuskompanier, två sjukvårdsförstärkningskompanier samt Försvarmaktens logistikförbands (FMLOG) stab.

Verksamheten vid logistikförbanden har i huvudsak genomförts enligt plan. Målsättningarna för förbanden generellt har under året uppnåtts. Vad gäller logistikdelarna i den nordiska stridsgruppen har lägre måluppfyllnad uppstått inom vissa områden beroende på materielbrister. Fortsatt utbildning tidigt under beredskapsperioden, samplanerad med materielleveranser har igångsatts för att nå upp till målsättningarna. FMLOG har, trots hög belastning, levererat efterfrågat stöd.

Under året har verksamheten främst bestått av befattningsutbildning av ineliggande åldersklass och uppbyggnad av enheter till den nordiska stridsgruppen. Logistikpersonal av alla kategorier och förband har under 2010 års övningsserie fått möjlighet att öva med många förband och under längre tid i ordinarie insatsförband.

Organisationsutvecklingen inom FMLOG fortsätter. Övergången till en gemensam markverkstadsenhet har vidare genomförts. Etableringen av Försvarmaktens centrala lager har fortsatt enligt plan. Centrallagrets roll kopplat till den nya inriktningen med ständigt organiserade insatsförband har ännu inte omprövats.

Inriktningen för logistikområdet har i stort följts. Regeringens bedömning är att läget inom logistikförbanden utifrån de för 2010 beslutade beredskapskraven är godtagbart.

Materiel

Regeringen har under året inte fattat några beslut om anskaffningar.

Under 2010 har Försvarmakten mottagit följande viktigare materielleveranser:

- 1 200 st. förstärkningsskydd,

- stora mängder uniformspersedlar och övrig personlig utrustning,
- utrustning till sjukvårdsenhet ROLE 2, vilket omfattar utrustning för operationer, intensiv- och traumavård samt standardambulanser,
- utrustning till basenhet 08 flygbas, vilket omfattar tankbilar för flygplan, helikopter och elverk,
- utrustning till övriga förband i insatsorganisationen, vilket bland annat omfattar vattenreningsutrustning, tekniska funktionscontainrar och tält.

Inriktning

Den nya användbara och tillgängliga insatsorganisationen ställer nya krav på logistikfunktionen och innebär stora förändringar inom området försvarslogistik, se avsnitt 3.4.3.3. Utvecklingen av logistikförbanden ska ske med beaktande av utvecklingen inom civil och internationell militär logistikutveckling. Former för samordning och samverkan avseende logistik med andra länder och institutioner bör utvecklas.

Logistikutvecklingen fullföljs enligt principen modulära enheter för samtliga förbandstyper. Försvarmakten upprätthåller en förmåga som möjliggör den främre logistiken även i högre konfliktnivåer. Andra aktörer ska kunna utnyttjas i de fall konfliktnivå, hot, miljö och övriga förutsättningar inom insatsområdet medger detta.

Utveckling och dimensionering ska utgå från möjligheten att understödja upp till fyra förbandsinsatser, varav en av bataljonsstridsgrupps storlek vid insatser utanför närområdet och hela insatsorganisationen, vid insatser nationellt. I utvecklingen av logistikstöd till marin- och luftstridskrafter ska hänsyn tas till dessa stridskrafterns särskilda behov.

Logistik inom ett operationsområde ska främst organiseras vid logistikbataljonerna.

Förmågan till förebyggande hälso- och sjukvård omfattande åtgärder före, under och efter en insats i syfte att bevara personalens hälsa och stridsduglighet bör fortsatt utvecklas. Den påbörjade utvecklingen avseende förmåga till avancerad vård av skadade och sjuka samt omhändertagande och evakuering ska fortsätta. Olika metoder för att tillgodose

behovet av legitimerad sjukvårdspersonal bör vidare utvecklas.

Materiel

Försvarsmakten bör i första hand komplettera befintlig materiel samt anskaffa materiel för sjukvårdsfunktionen.

Arméstridskrafter

Resultatanalys

Under 2010 har följande arméförband vidmakthållits:

- två brigadstaber,
- sex mekaniserade bataljoner,
- två lätta mekaniserade bataljoner,
- en luftburen bataljon,
- två artilleribataljoner,
- två luftvärnsbataljoner,
- två ingenjörbataljoner,
- en jägarbataljon,
- en underrättelsebataljon,
- en säkerhetsbataljon,
- sextio hemvärnsbataljoner,
- två militärpolis kompanier samt
- ett CBRN-kompani.

I fråga om uppbyggnad av insatsförbanden redovisar Försvarsmakten att målen för 2010 har uppnåtts, med vissa begränsningar. De begränsningar som redovisas är bl.a. inom ledningsförmåga på bataljonsnivå och mörkerförmåga.

Under det första halvåret 2010 genomfördes den sista grundutbildningen för totalförsvarspliktig personal. Därutöver har rekrytering och anställning av soldater genomförts. Vid luftvärnsbataljonen har försöksverksamhet bedrivits med tidvis tjänstgörande soldater i ett kontrakterat kompani. Arméstridskrafterna har vidare under året kontinuerligt bedrivit verksamhet i form av träning, insats och avveckling för de pågående insatserna i Afghanistan och Kosovo. Året har vidare präglats av bland annat uppsättande av den nordiska stridsgruppen med beredskap under första halvåret 2011. Både nationell och internationell övningsverksamhet har ägt rum, bland annat i form av en övningsserie under hösten för förbanden i den nordiska stridsgruppen.

Under året har ett mekaniserat kompani med 30 dagars beredskap varit anmält till internationella styrkeregister. Dessutom har följande förband med 90 dagars beredskap varit anmälda till internationella styrkeregister:

- en mekaniserad bataljon,
- ett ingenjörkompani,
- ett militärpolisförband,
- en CBRN-insatsstyrka,
- en artillerilokaliseringsradargrupp,
- en jägarpluton, samt
- en luftvärnspluton.

Därutöver har en strategisk reserv av kompanistorlek funnits tillgänglig under året.

Enligt regeringens bedömning har inriktningen för markstridskrafterna i stort sett följts och läget bedöms sammantaget som godtagbart.

Hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna befinner sig under 2010 och 2011 under en omstrukturering från 60 till 40 bataljoner och införande av ett nytt utbildningssystem pågår. Frivillig grundutbildning under tre månader för placering i hemvärnet har genomförts med gott resultat och nyrekryteringen är något större än avgångarna.

Regeringen bedömer att hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna under år 2010 tagit väsentliga steg i sin utveckling till samövade, tillgängliga och insatsberedda hemvärnsförband med hög avtalsuppfyllnad.

Materiel

Under året har regeringen fattat beslut om följande anskaffningar:

- hjulgående splitterskyddade fordon, efter riksdagsbemyndigande den 18 november 2009 (bet. 2009/10:FiU11, rskr. 2009/10:47),
- taktisk UAV, efter riksdagsbemyndigande den 9 december 2009 (bet. 2009/10:FöU1, rskr. 2009/10:104),
- steg ett och två av renovering av artillerilokaliseringsradar ARTHUR samt
- mörkerstridsutrustning.

Försvarsmakten har under 2010 fattat beslut om anskaffningar, som inte krävt regeringens bemyndigande, av följande materiel:

- finkalibrig ammunition och övningsammunition,
- ammunitionsröjningsrobot 5,

- kompletteringsanskaffning av Kulspruta 90B,
- ammunitionsröjningscontainer 20,
- utbildningsmateriel (simulatorer) och anläggningar (SIB steg 2),
- rullflakssläp,
- omsättning av tunga släp,
- maskeringsmateriel,
- materiel till flygunderstödsledare,
- flygtransporterbart motorredskap,
- kompletteringsanskaffning av containerterrängbil,
- CBRN-materiel,
- reservmateriel till personterrängbil 6 samt
- handburen multisensor för ammunitionsröjning.

Avseende tidigare beslutade anskaffningar har följande materiel under året levererats och tillförts arméstridskrafterna:

- fortsatta leveranser av Robot 57,
- finkaliberammunition,
- leveranser av två olika typer av ammunitionsröjningsrobotar,
- pansarterrängbilar 203 för hantering av improviserade sprängladdningar med fyra st. extra inredningar avsedda för ingenjörbataljonerna och insatsen i Afghanistan,
- renovering av stridsfordons-transportvagn 25 ton,
- rullflakssläpvagnar 24 ton,
- modifiering av personterrängbil 6 för att öka skyddet och vapenverkan för pågående operationer i Afghanistan samt
- lageruppbyggnad för reservdelar till personterrängbil 6.

Inom arméförbanden har det förekommit vissa materiella begränsningar, främst avseende mörkermateriel, lednings- och sambandsmateriel samt inom vissa fordonstyper. Tillförseln av personterrängbil 6 till ISAF, samt uppbyggnaden av reservdelslager har försenats. Personterrängbil 6 med tillhörande reservdelar kommer dock att levereras under 2011 och därmed öka skyddsnivån för förbanden.

Besluten att anskaffa mörkerstridsutrustning, hjulgående splitterskyddade fordon och taktisk UAV kommer att täcka de under 2010

identifierade bristerna. Genom åtgärderna erhålls bland annat en bättre skydds nivå för förbanden och bättre förutsättningar att delta i insatser internationellt. Vid Markstridsskolan i Kvarn har en anläggning uppförts för träning av strid i bebyggelse.

Inriktning

Uppsättandet av användbara och tillgängliga arméförband för flexibla bataljonsstridsgrupper är prioriterat i omställningen av försvaret under perioden 2010-2014 i enlighet med den bedömning som regeringen redovisat till riksdagen (prop. 2008/09:140). Vid insats sätts en bataljonsstridsgrupp samman utifrån den enskilda insatsens krav. Förmågan att snabbt kunna genomföra insats inom ramen för en bataljonsstridsgrupp bygger på att de fördefinierade förbanden i bataljonsstridsgruppen är samövade.

Förbandsutvecklingen inom arméstridskrafterna mot den nya insatsorganisationen bör enligt regeringens bedömning i huvudsak vara avslutad vid utgången av 2013. För att upprätthålla förmågan till insatser under övergångsperioden, kommer det under de närmsta åren att vara nödvändigt att prioritera uppsättandet av de sju manöverbataljonerna.

För arméstridskrafternas möjlighet att verka med hela eller med huvuddelen av insatsförbanden samlat och samordnat är det nödvändigt att verksamhet kan ledas och samordnas på brigadnivå, där det även ska finnas förmåga att leda kustnära insatser. Brigadstaberna är också en förutsättning för att kunna bidra till denna ledningsnivå internationellt. För att upprätthålla den operativa rörligheten erfordras transportresurser. Försvarsmakten vidareutvecklar därför bl.a. ett tungtransportkompani för transport av mekaniserade förband.

Under 2012 bör delar ur insatsförbanden nå kraven på beredskap och förmåga samt kunna sättas samman för insatser och övning. När hela insatsförband når regeringens krav på beredskap och förmåga enligt inriktningsbeslutet för perioden 2010-2014 är inriktningen att genomföra insatser och övningar i sammanhållna förband. Krigsförbandsövningar med kontrakterade förband genomförs från 2012. Under 2012 bör hemvärnsförbanden med de nationella skyddsstyrkorna i huvudsak nå beredskap och förmåga i

enlighet med givna inriktningar. Kvarstående brister i enskilda förband bör fortsatt åtgärdas genom bl.a. rekrytering, utbildning och övning.

Materiel

Prioriterat i omsättningen och förnyelsen av materiel inom arméstridskrafterna bör vara förbättrad skyddsförmåga, rörlighet och underrättelseförmåga. Allt eftersom lättare splitterskyddade fordon tillförs insatsorganisationen reduceras antalet tunga och medeltunga stridsfordon. Övertaliga stridsvagnar och stridsfordon 90 överförs till förbandsreserven.

Under 2012 påbörjas tillförseln av hjulgående splitterskyddade fordon och ytterligare personterrängbilar samtidigt som anskaffning av nya bandvagnar genomförs, något som sammantaget bidrar till såväl ökad rörlighet som bättre skydds nivåer. Tillförsel av vapenstation Protector till artillerisystem personterrängbil och splitterskyddade fordon påbörjas. Avseende underrättelseförmåga tillförs under 2012 taktisk obemannad flygande farkost. Förmåga till verkan utvecklas genom tillförsel av nytt artillerisystem (ARCHER) samt vidareutveckling av kapacitet att leda flygunderstöd.

Ny ammunition tillförs granatkastarförbanden och precisionsbekämpning med indirekt eld möjliggörs genom att precisionsammunition Excalibur fortsätter anskaffas.

Marinstridskrafter

Resultatanalys

Under 2010 har följande förband vidmakthållits:

- en ubåtsflottilj,
- två sjöstridsflottiljledningar,
- två korvettdivisioner,
- två minröjningsdivisioner,
- två underhållsdivisioner,
- en röjdykardivision,
- en amfibiebataljon,
- en sjöinformationsbataljon
- en marin basbataljon samt
- ett bevakningsbåtskompani.

Försvarmakten redovisar att målen i allt väsentligt har uppnåtts under 2010. Uppsättning, genomförande och avveckling av

det svenska bidraget inom ramen för operation Atalanta har framgångsrikt genomförts men också medfört en hög belastning avseende personal och materiel. Deltagande i insats- och övningsverksamhet internationellt, inklusive deltagande i EU:s maritima operation Atalanta utanför Somalias kust, har ytterligare höjt förmågan hos de marina stridskrafterna att upprätthålla beredskap och delta i insatser internationellt.

Sammantaget har deltagande i operation Atalanta bidragit till utvecklingen av Försvarmaktens förmåga att genomföra insatser samt möta en okvalificerad aktör och verka stabiliserande.

Verksamheten under året med anställda soldater och sjömän har gett värdefulla erfarenheter inför det nya personalförsörjningssystem som är under införande. Under året har korvett Visby tillförts i insatsorganisationen.

Under 2010 var följande marina förband anmälda till internationella styrkeregister med 90 dagars beredskap:

- ett sjöminröjningsförband,
- ett korvettförband,
- ett ubåtsförband samt
- del av en amfibiebataljon.

Regeringen anser att inriktningen av marinstridskrafterna i stort följts och läget bedöms som godtagbart.

Materiel

Under året har regeringen fattat beslut om följande anskaffningar:

- byggnationsfas två stycken nästa generations ubåt (bet. 2009/10:FiU21, rskr 2009/10:348),
- halvtidsmodernisering av ubåt typ Gotland (bet. 2009/10:FiU21, rskr 2009/10:348),
- anskaffning nytt signalspaningsfartyg (bet. 2009/10:FiU11, rskr 2009/10:47) samt
- anskaffning ny lätt torped (bet.2010/11:FöU:01, rskr 2010/11:103).

Under året har Försvarmakten dessutom beslutat om anskaffning av följande marin materiel:

- materiel för omhändertagande av improviserade sprängladdningar och

röjning av oexploderad ammunition samt

- generalöversyn HMS Trossö.

Materiella begränsningar har funnits avseende tillgänglighet på sensorer för minröjningsfartyg. Därtill finns vissa begränsningar avseende undervattensstridsystemet.

Under 2010 har bl.a. följande större materielsystem anskaffats eller modifierats och därefter tillförts marinstridskrafterna:

- inför Försvarsmaktens deltagande i EU insatsen Operation Atalanta har patrullfartyget HMS Carlskrona modifierats, för att verka med styrkehögkvarter och helikopter 15,
- leverans av livstidsförlängt signalspaningsfartyg HMS Orion,
- leverans och driftsättning av 37 av totalt 48 radarstation PS640,
- leverans av tre stycken skolfartyg,
- leverans av två minröjningsfartyg typ Koster,
- installation och driftsättning av fjärrmanövrerade undervattensfarkoster ombord på ett minröjningsfartyg samt
- överlämning av samtliga torpeder typ 62 till Försvarsmakten.

Inriktning

Marinförbanden utgörs i huvudsak av stående krigsförband med hög tillgänglighet. Förbandens primära uppgift är att i närområdet skydda svenska intressen. Där så är lämpligt ska denna uppgift även kunna lösas utanför närområdet.

Genom nationell och internationell övningsverksamhet och deltagande i insatser bör Försvarsmakten fortsätta utveckla sin förmåga att nationellt leda förband men också verka inom ramen för en multinationell sjöstyrka.

Marinstridskrafterna ska med ytstridsfartyg, minröjningsfartyg, ubåtar, amfibie- och sjöinformationsförband vidmakthålla och utveckla förmågan till kvalificerad ytstrid, undervattensstrid, minröjning, luftförsvar och underrättelseinhämtning. Förmåga att påverka mål på och under havsytan samt i amfibisk miljö, förmåga till sjöminröjning, luftförsvar, och underrättelseinhämtning ska vidmakthållas. Sjöörligheten och möjligheten till

sjöbaserad vidmakthålls för att de ovan nämnda förmågorna primärt ska kunna nyttjas i vårt närområde för att skydda svenska intressen till havs. Marinstridskrafterna ska även kunna delta i lämpliga insatser utanför vårt närområde i syfte att tillsammans med andra bidra till skydd av sjöfart och annan maritim verksamhet. Amfibiebataljonen ska fortsätta omorganisationen till en amfibisk manöverbataljon. Den amfibiska manöverbataljonen ska utvecklas i nära samverkan med övriga manöverbataljoner.

Materiel

Korvetter och bevakningsbåtar vidmakthålls och livstidsförlängande åtgärder samordnas med planerad leverans av andra fartyg. Införandet av korvett typ Visby fortsätter. Förmågan till bl.a. kvalificerad ytstrid, ubåtsjakt samt minröjning kommer, i takt med att fler fartyg införs, successivt att öka. Till 2014 kommer samtliga fem korvetter av typ Visby att ha levererats till Försvarsmakten. Vedettbåt typ Kalmar ersätter då delar av nuvarande bevakningsbåtskapacitet. Därtill fortgår analysen av Försvarsmaktens framtida behov av stödfartyg.

Kapacitet till ubåtsräddning vidmakthålls genom livstidsförlängande åtgärder för befintlig ubåtsräddningsfarkost.

Arbetet med att ersätta två ubåtar typ Södermanland med två ubåtar av nästa generation fortsätter. De nya ubåtarna beräknas levereras till Försvarsmakten 2018 och 2019. Två ubåtar typ Gotland genomgår halvtidsmodifiering.

Arbetet med att ersätta det befintliga signalspaningsfartyget fortsätter. Det nya signalspaningsfartyget kommer att levereras till Försvarsmakten under 2014-2015.

Utvecklingen av den amfibiska manöverbataljonen påbörjas. Förbandet tillförs bl.a. splitterskyddade fordon för att skapa taktisk landrörlighet.

Flygstridskrafter

Flygförband

Resultatanalys

Under 2010 har bl.a. följande flygförband vidmakthållits:

- En stridslednings- och luftbevakningsbataljon,
- två flygbasbataljoner,
- fyra stridsflygdivisioner JAS 39,
- en transportflygdivision (Tp 84),
- en central transportflygdivision (Tp 102) samt
- en signalspaningsflygdivision (S 102B).

Målsättningarna för flygvapenförbanden har i allt väsentligt uppnåtts med undantag för stridslednings- och luftbevakningsbataljonerna där personalsituationen fortsatt är ansträngd, vilket har fått konsekvenser för stridsflygdivisionernas övningskvalitet.

Flygvapenförbanden deltog under 2010 bl.a. i de internationella övningarna Cold Response i Norge, Northern Coast i Östersjöområdet och Frisian Flag i Holland. Flygvapenförbanden har vidare deltagit i nationella övningen Flygvapenövning 10. Gränsöverskridande övningsverksamhet med flygförband från Bodö i Norge och Rovaniemi i Finland genomfördes frekvent under året och förberedelser för formaliserad, gränsöverskridande övningsverksamhet med Danmark fortsatte.

Stridsflygdivisionerna har bl.a. fortsatt att utveckla förmågan till lufttankning. Målen för flygtidsproduktion har i huvudsak uppnåtts.

Försvarsmakten har genom transportflygdivisionen genomfört insats i Afghanistan med en enhet Tp 84 och markpersonal för taktisk flygtransport för den internationella säkerhetsstyrkan ISAF.

Det planerade flygtidsuttaget för Tp 84 har underskridits på grund av att underhåll krävts i en sådan omfattning som flygunderhållsorganisationen inte är dimensionerad för. Sveriges samlade förmåga till flygtransporter har ökat genom medlemskapet i Strategic Airlift Capability (SAC), som driver tre militära transportflygplan av typen C-17 Globemaster. Sverige ska, när samarbetet uppnått full operativ kapacitet, ha tillgång till 550 flygtimmar per år. På grund av att samarbetet ännu inte uppnått full operativ

kapacitet uppgick det svenska uttaget i SAC under 2010 till 402 timmar. Under 2010 uppgick Försvarsmaktens uttag av flygtid i flygtransportssamarbetet Strategic Airlift Interim Solution (SALIS) till 105 timmar.

Under 2010 var följande förband anmälda till internationella styrkeregister med 90 dagars beredskap:

- En stridsflygdivision JAS 39,
- ett transportflygplan (Tp 84),
- en flygbasenhet samt
- ett signalspaningsflygförband (S 102B).

Regeringen bedömer att inriktningen av flygstridskrafterna i stort har följts. Läget bedöms som godtagbart med undantag för stridslednings- och luftbevakningsbataljonen. Regeringen avser mot bakgrund av detta särskilt följa läget inom Försvarsmaktens stridslednings- och luftbevakningsfunktion.

Materiel

Under 2010 har regeringen fattat beslut i följande materielärenden:

- anskaffning av ny radarjaktrobot METEOR (bet. 2009/10:FöU1, rskr. 2009/10:104,),
- utveckling och vidmakthållande av JAS 39 Gripen C/D materiel-systemversion 20 (bet. 2009/10:FöU1, rskr. 2009/10:104,) samt
- anskaffning av flygplan till statsflyget.

Försvarsmakten har under 2010 fattat beslut om reparation av ett skadat flygplan (Tp 102), vilket inte krävt regeringens bemyndigande.

Vidare har bl.a. följande materiel levererats och tillförts flygstridskrafterna:

- ett flygplan JAS 39 C/D,
- telekrigssystem inklusive motmedelsammunition för egenskydd,
- igenkänningsutrustning,
- materielsystemversion 19 inbegripande bland annat IR-robot Rb 98, laser- och GPS-styrd bomb, jaktrobotlavetter samt länk 16.
- laserutpekningsskapslar och laserstyrd bomb (kompletteringsanskaffning) samt
- uppgradering av taktiskt stödsystem till JAS 39 C/D-standard.

Avvecklingen av JAS 39 A/B har fortsatt i enlighet med beslutad handlingsplan för JAS 39 Gripen. JAS 39 A/B planeras i överensstämmelse med vad som anfördes av regeringen i budgetpropositionen för budgetåret 2011 vara helt avvecklad före utgången av 2012.

Regeringen bedömer att erhållna leveranser sammantaget leder till att kapaciteten till spaning och precisionsbekämpning av markmål har ökat i enlighet med regeringens inriktning i 2009 års försvarspolitiska inriktningsproposition (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Regeringen bedömer vidare att stridsflygförbandens kapacitet till bekämpning av luftmål samt interoperabilitet har förbättrats.

Bristande tillgång till utbytesenheter och reservdelar till JAS 39 Gripen har utgjort ett problem under 2010, varför en åtgärdsplan för att komma till rätta med problemet har tagits fram.

Inriktning

Flygvapenförbanden utgörs i huvudsak av stående förband med hög tillgänglighet. Förbanden ska primärt inriktas mot hävdandet av territoriell integritet och skydd av svenska intressen i närområdet men även utanför närområdet när så är lämpligt.

Genom regeringens beslut i juni 2011 om anskaffning/vidareutveckling av JAS 39 ska kapaciteten att spana mot mark-, luft och sjöarenorna samt att överföra information till andra enheter under året vidmakthållas inom stridsflygssystemet och kapacitet att verka i mörker och allväder ska vidareutvecklas. Förbättrad förmåga att verka mot mål i luften på långa avstånd ska införas på JAS 39, genom införande av långgräckviddig jaktrobot Meteor. För att kunna utnyttja JAS 39 fulla operativa potential kommer stridsflygförbandens förmåga att byta roll i luften mellan jakt, attack och spaning, fortsatt att övas.

Flygbasbataljonerna ska utvecklas mot att kunna verka vid ett utökat antal platser och förmågan att desarmera bomber och röja ammunition ska förstärkas.

Förmågan till taktisk flygtransport vidmakthålls med Tp84.

Införandet av länk 16 fortsätter. Ett interoperabelt informationssystem för taktisk ledning av flygstridskrafternas förband införs.

Transport- och specialflygorganisationen rationaliseras genom fortsatt uppbyggnad av TSFE (Transport- och Specialflygheten).

Materiel

Under 2012 fortsätter leveranserna av JAS 39 C/D i enlighet med handlingsplanen för JAS 39 Gripen. Materielsystemversion 20 förväntas vara operativ 2014.

Under 2012 fortsätter införandet av ny interoperabel taktisk datalänk (länk 16) inom flygförbanden. Detta förbättrar möjligheterna att skapa och delge en gemensam lägesbild, liksom förmågan till stridsledning av flygförbanden.

Helikopterförband

Resultatanalys

Under 2010 har helikopterbataljonen varit under fortsatt utveckling. Verksamheten har påverkats av tidigare redovisade förseningar i leveransen av helikopter 14 och av att helikopter 15-systemet inte har uppnått förväntad tillgänglighet på grund av tekniska fel.

Helikopterflottiljen har bidragit med en helikopterenhet i det svenska bidraget till operation Atalanta, samt organiserat en helikopterenhet för beredskap till den nordiska stridsgruppen. Under 2010 har Helikopterflottiljen deltagit i den internationella helikopterövningen Azur i Spanien.

Försvarsmaktens deltagande med en helikopterenhet för medicinsk evakuering i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF) inleddes i april 2011. Helikopterenhetens uthållighet inom ramen för insatsen är två år. Verksamhet har genomförts i form av utbildning, rekrytering, planering och övning. Genomförandet har påverkats av försenade leveranser av helikopter 10B.

Införandet av helikopter 14 har fortsatt, liksom avvecklingen av helikopter 4 och helikopter 9.

Regeringen bedömer att läget för helikopterförbanden med hänsyn till pågående förbandsuppbyggnad och materiell omsättning är godtagbart. Regeringen anser det dock vara angeläget att Försvarsmakten snabbt kommer tillrätta med de brister som finns.

Materiel

Under 2010 har regeringen fattat beslut i följande materielärenden:

- anskaffning av nytt medeltungt helikoptersystem (bet. 2009/10:FiU21, rskr 2009/10:348).

Vidare har bland annat följande materiel levererats och tillförts helikopterbataljonerna:

- två stycken helikopter 10D samt
- materiella anpassningsåtgärder av helikopter 10B.

Inriktning

Helikopterbataljonen ska fortsätta att utvecklas avseende tillgänglighet, interoperabilitet och flexibilitet. Utvecklingen ställer bl.a. krav på en fungerande personalförsörjning och regelbunden övningsverksamhet.

Helikopter 10 och 15 ska vidmakthållas och införandet av de två nya medeltunga helikoptersystemen 14 och 16 påbörjas. Detta ställer krav på Försvarmaktens förmåga att ta emot och förbandssätta de nya systemen. De nya medeltunga helikoptersystemen ökar successivt helikopterförbandens förmåga att långsiktigt och kontinuerligt understödja insatsorganisationens övriga förband, vilket bidrar till att öka insatsorganisationens flexibilitet och rörlighet.

Förmågan till medicinsk evakuering ska upprätthållas med helikopter 10B och utvecklas för helikopter 16. Insats med helikopter 16 i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan ska planeras och förberedas genom, utbildning och övning.

Kapacitet att spana mot markytan, över och under havsytan kommer på sikt att finnas i och med införandet av helikopter 14.

Materiel

Under 2012 fortsätter leveranserna av helikopter 14 och leveranserna av helikopter 16. Detta helikoptersystem kommer att bestå av femton helikoptrar.

Helikopter 10B vidmakthålls intill dess att helikopter 16 har förbandssatts och avses därefter avvecklas.

Personalförsörjning*Resultatanalys*

Regeringen har i proposition 2008/09:140 *Ett användbart försvar* (bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292) gett sin syn på principerna för den framtida personalförsörjningen. En bärande princip är att den ska bygga på frivillighet. Förändringarna inom personalförsörjningsområdet är av stor omfattning och kommer att ta tid att genomföra i sin helhet.

Regeringen anser att riksdagens beslut med anledning av proposition 2008/09:140 samt proposition 2009/10:160 *Modern personalförsörjning för ett användbart försvar* (bet. 2009/10:FöU8, rskr. 2009/10:269) sammantaget innebär att förutsättningar har skapats för att nu påbörja reformeringen av personalförsörjningssystemet.

Parterna på det statliga avtalsområdet har slutit avtal som möjliggör för Försvarmakten att, efter det att nuvarande värnpliktsystem förändrades den 1 juli 2010, anställa gruppbefäl, soldater och sjömän tidsbegränsat sammantaget upp till tolv år. Med stöd av avtalet har Försvarmakten börjat anställa gruppbefäl, soldater och sjömän som tjänstgör kontinuerligt. Försvarmakten har under 2010 infört ett krav på internationell arbetskyldighet för all anställd personal.

Försvarmakten har även påbörjat rekryteringen av tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän.

Sedan den 1 juli 2010 ansvarar Försvarmakten för rekryteringen till militär grundutbildning. Totalförsvarets pliktverk har under året avvecklats och omorganiserats till Totalförsvarets rekryteringsmyndighet som ansvarar för att ge stöd och service i frågor som avser bemanning med totalförsvarspliktiga. På uppdrag av Försvarmakten ska Totalförsvarets rekryteringsmyndighet även tillhandahålla urvalstester av dem som ansökt till militär utbildning inom Försvarmakten.

Den 1 juli 2009 tillsatta Personalförsörjningsutredningen (Fö2009:03) lämnade ett enigt betänkande, *Personalförsörjning i ett reformerat försvar* (SOU 2010:86) i november 2010. Utredaren har lämnat en rad förslag. Några av dem avser säker bemanning av insatser, möjligheter till tidsbegränsad anställning samt förutsättningar för att anställa

soldater. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Inriktning

Anställning av kontinuerligt tjänstgörande soldater bör fortsätta som planerat med stöd av gällande överenskommelse mellan arbetsmarknadens parter.

Ansträngningar för att knyta tidvis tjänstgörande soldater till förband i insatsorganisationen bör ges avsevärt ökad prioritet. Anställning av tidvis tjänstgörande soldater bör vara en prioriterad uppgift. Ett författningsstöd för att Försvarsmakten ska kunna anställa gruppbefäl, soldater och sjömän med längre tidsbegränsade anställningar föreslås av den ovan nämnda Personalförsörjningsutredningen. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Försvarsmakten bör vidta förberedelser så att myndigheten står redo när beslut har fattats med anledning av de förslag som kan väntas komma.

Övningsverksamhet för de stående, och de kontrakterade förbanden är viktig och bör starta under 2012. Övning i större förband bör genomföras kontinuerligt och på något års sikt bör årligen återkommande Försvarsmaktsövningar genomföras.

Rekrytering och grundläggande militär utbildning

Resultatanalys

Antalet sökande till den första grundläggande utbildningen (GMU) med utbildningsstart under 2011 var 6 639. Preliminärt antal antagna var 1 159, 100 kvinnor och 1 059 män och slutligt antagna 862, 100 kvinnor och 762 män. Sammantaget har drygt 22 000 ansökningar inkommit till de knappt 2 000 platser som varit tillgängliga vid GMU under 2011.

Regeringen bedömer att de första rekryteringsomgångarna har gett ett tillfredsställande resultat, men att det behövs mer underlag innan en säkrare bedömning kan göras.

Inriktning

Åtgärder bör vidtas så att antalet kvinnor som rekryteras blir fler. Kravprofiler och testmetoder bör ses över och anpassas så att detta mål kan uppfyllas. Försvarsmakten bör även vidta andra typer av åtgärder som leder till att

organisationen kan rekrytera och behålla kvinnor. Regeringen kommer noga att följa Försvarsmaktens arbete i dessa avseenden.

Officerare

Resultatanalys

Införandet av det beslutade tvåbefälssystemet pågår. Under 2010 har ca 200 specialistofficerare anställts och 75 individer påbörjade utbildning till specialistofficerare. Placering av officerare på specialistofficersbefattningar samt växling till specialistofficerskategorin har endast skett i begränsad utsträckning under år 2010. Efter årsskiftet 2010/2011 har bemanningsarbetet tagit fart och till och med första halvåret 2011 har ca 2 700 officerare placerats på specialistofficersbefattningar. Därutöver har drygt 750 specialistofficerare placerats i specialistofficersbefattning.

Idag finns en obalans mellan antalet officersbefattningar och antalet officerare. Det finns även en obalans mellan antalet officerare och antalet specialistofficerare. Inom Försvarsmakten finns också alltför många officerare i högre tjänstegrader i förhållande till insatsorganisationens storlek.

Regeringen anser att ett fungerande karriärväxlingssystem är ett viktigt verktyg för att kunna skapa och vidmakthålla önskvärd kompetens- och åldersstruktur i Försvarsmakten. Under 2010 har endast åtta officerare lämnat Försvarsmakten med hjälp av karriärväxlingsverktyg. Regeringen anser mot bakgrund av detta att nuvarande karriärväxlingsverktyg är otillräckligt och att Försvarsmakten bör intensifiera sina ansträngningar att skapa en ändamålsenlig ålders- och kompetensstruktur inom officerskollektivet.

Inriktning

Antalet yrkesofficerare överstiger i dag behoven. Samtidigt motsvarar strukturen på den svenska yrkesofficerskåren inte den nya insatsorganisationens behov. Strukturen är under förändring genom övergången till ett tvåbefälssystem. Under 2011 har bemanning av specialistofficersbefattningar i insatsorganisationen skett genom såväl fortsatt rekrytering av specialistofficerare som placering av redan anställda officerare. Under 2012 ser regeringen att det är angeläget att

omstruktureringen av officerskåren fortsätter i en högre takt än tidigare och att effektiva lösningar kan åstadkommas för att skapa en för insatsorganisationen ändamålsenlig ålders- och kompetensstruktur.

Det reformerade personalförsörjningssystemet innebär att officerarnas roll och kompetensbehov förändras. En ändamålsenlig kompetensprofil inom officerskåren måste motsvara Försvarsmaktens krav på operativ förmåga. Såväl kostnaderna för grundläggande utbildning som de totala kostnaderna för utbildning av officerare bör minska ytterligare.

Tyngdpunktsförskjutningen från en utbildningsorganisation för värnpliktiga till en organisation med stående och kontrakterade förband innebär en förskjutning i fråga om officerens roll; från lärare och instruktör till chef och ledare. Nyrekrytering och utbildning av officerare bör ske med för verksamheten ändamålsenliga förutsättningar och krav. Det är insatsorganisationens behov som ska vara dimensionerande för antalet officerare och kraven på officerare.

Gruppbefäl, soldater och sjömän

Resultatanalys

Anställning av kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän har påbörjats. I tabell 3.4 redovisas dessa dels som förstärknings- och beredskapssoldater, dels inom ramen för den dåvarande utlandsstyrkan. Bland dessa var andelen kvinnor ca 10 procent och andelen män ca 90 procent. Regeringen bedömer att anställningen av kontinuerligt tjänstgörande soldater i stort har skett enligt inriktningen.

Under 2010 har försöksverksamhet skett avseende tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän med så kallade interimskontrakt. Interimskontrakt är Försvarsmaktens benämning på ömsesidiga, icke bindande avsiktsförklaringar från Försvarsmakten och enskilda som syftar till juridiskt bindande anställningsavtal mellan parterna.

Försvarsmakten redovisade i halvårsrapporten 2011 till regeringen att runt 300 tidvis tjänstgörande av dessa kategorier hade rekryterats med så kallade interimskontrakt. Försvarsmakten redovisar nu prognosen att

cirka 2 000 tidvis tjänstgörande kommer att kunna rekryteras under 2011, vilket ligger något under det planeringsmål som framgår av budgetunderlaget. Tidigare hade myndigheten lämnat en uppgift till regeringen om ett väsentligt högre antal rekryterade tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän i kvartalsrapporten för första halvåret 2011.

Inriktning

Anställning av kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän bör fortsätta, och användandet av dessa för insatser och beredskap ska prioriteras.

Enligt regeringens bedömning bör rekryteringen av tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän ske i en väsentligt högre takt än de resultat Försvarsmakten hittills redovisat. För att inte skapa en obalans i det nya systemet är det angeläget att Försvarsmakten når de planeringsmål avseende rekryteringen av tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän som myndigheten har redovisat i budgetunderlaget. Regeringen förutsätter därför att Försvarsmakten intensifierar arbetet i detta avseende. Mot bakgrund av de felaktiga uppgifter som redovisats till regeringen om resultaten under året finns vidare anledning för myndigheten att vidta åtgärder för att säkerställa att både myndigheten själv och regeringen kan följa utvecklingen, och vid behov fatta kompletterande beslut. Regeringen kommer att noggrant följa den fortsatta utvecklingen och vid behov överväga kompletterande inriktningar eller krav på ytterligare åiterrapporteringar.

Övning av tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän bör ske.

Strävan bör vara att tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän ska få anställningsavtal så snabbt som möjligt. Rekrytering av personal till hemvärn med nationell skyddsstyrkor bör ske så att personalvolymen upprätthålls över tiden.

Personalförsörjningssituationen i Försvarsmakten

Resultatanalys

I tabell 3.4 redovisas hur antalet anställda har förändrats under 2010 och under det första halvåret 2011. Siffror inom parentes visar antalet årsarbetare.

Tabell 3.4 Personella förändringar i Försvarsmakten
2009-12-31 2010-12-31 2011-06-30

	2009-12-31	2010-12-31	2011-06-30
Officerare			
- män	8 733	8 560	8 410
- kvinnor	437	439	432
Specialistofficerare			
- män	482	683	692
- kvinnor	47	61	62
	(9 159)	(9 091)	(9 516)
Civilanställda			
- män	4 448	4 199	4 223
- kvinnor	2 625	2 561	2 540
	(6 747)	(6 432)	(6 374)
Reservofficerare			
- män	8 914	7 960	7 824
- kvinnor	169	166	168
	(99)	(106)	(136)
Förstärknings- och beredskapsoldater			
- män	419	1 781	3 041
- kvinnor	24	161	281
	(441)	(1 082)	(3 281)
Utländsstyrkan			
- män	377	302	460
- kvinnor	89	66	69
	(442)	(555)	(529)
Totalt	26 700	28 640	28 355
	(16 900)	(17 266)	(19 836)

Genomsnittsåldern för yrkesofficerare ligger kvar på 42 år. Merparten av de ca 9 600 yrkesofficerarna är äldre än 40 år, ett åldersläge där antalet lämpliga befattningar i insatsorganisationen börjar bli eller redan är begränsat. För civilanställd personal ligger den genomsnittsåldern kvar på 46 år. Andelen officerare som är kvinnor har ökat marginellt de senaste åren och ligger 2010 på 5,1 procent, 2004 var andelen 4,4 procent. Andelen anställda kvinnor bland specialistofficerarna är 8,2 procent.

I tabell 3.5 redovisas Försvarsmaktens löne- och avvecklingsutgifter.

Tabell 3.5 Löneutgifter i Försvarsmakten

Alla anslag, miljoner kronor, 2010 års priser

År	2006	2007	2008	2009	2010
Lön och arvoden	9 566	9 488	8 927	8 566	9 460
Fasta löne-tillägg	530	451	447	348	inkluderat i lön
Totalt	10 096	9 939	9 374	8 914	9 460

Inriktning

Kostnaden för officerare och civilanställda bör minska. För officerare bör initialt åtgärder vidtas som medför att officerare som inte kan placeras på specialistofficersbefattningar kan lämna yrket med start under 2012. Grunderna för karriärväxlingssystemet bör också ses över så att de ursprungliga planeringsmålen för karriärväxling kan uppnås på lång sikt. Antalet yrkesofficerare bör minska och därutöver ombalanseras från dagens läge med övervägande antal officerare till en situation där merparten är specialistofficerare. Antalet civilanställda bör vara högst det som angavs i Försvarsmaktens planeringsmål för 2011. Regeringen kommer att noga följa Försvarsmaktens arbete i dessa avseenden.

Veteransoldater

Resultatanalys

Våren 2010 beslutade riksdagen med anledning av propositionen *Modern personalförsörjning för ett användbart försvar* (prop. 2009/10:160, bet. 2009/10:FöU8, rskr. 2009/10:269). Därmed var en svensk samlad veteransoldatpolitik fastlagd.

Den 1 januari i 2011 trädde lagen (2010:449) respektive förordningen (2010:651) om Försvarsmaktens personal vid internationella militära insatser i kraft. Härigenom har omhändertagandet av personalen vid internationella militära insatser stärkts. Försvarsmakten har nu ett särskilt uppföljningsansvar för personal som tjänstgjort internationellt. Utan begränsning i tiden ska myndigheten bistå den enskilde med stödåtgärder. Vidare har anhörigstödet utvecklats.

Ett viktigt steg i genomförandet av veteransoldatpolitiken var regeringens uppdrag i juni 2010 till Försvarsmakten, Statens försvarshistoriska museer (SFHM) och Generalläkaren att redovisa fortsatta förslag,

eller vidta de åtgärder som låg inom myndighetens beslutsbefogenheter att vidta. Våren 2011 har myndigheterna redovisat regeringens uppdrag.

Den nya veteransoldatpolitiken innebär att den första officiella veterandagen där statens erkännande och uppskattning gentemot alla veteraner manifesteras - Sveriges minnesdag för veteraner efter internationell tjänstgöring (Veteranminnesdagen) – infaller den 29 maj 2012.

Statens erkännande av personalen vid internationella insatser är viktigt. SFHM har redovisat ett förslag till utformning av en regeringens belöningsmedalj för särskilt berömvärda internationella insatser. Detta förslag bereds inom Regeringskansliet. En annan angelägen erkännandefråga gäller ceremonin för veterandagen den 29 maj och ett minnesmonument för alla veteraner. Det gäller alltså inte bara veteransoldater utan veteraner från alla områden. I denna del har Försvarsmakten redovisat sin syn. Även denna fråga bereds inom Regeringskansliet.

En tredje del i fråga om erkännande är en ny försvarsmaktsmedalj, Försvarsmaktens medalj för sårade i strid. Försvarsmakten beslutade våren 2011 att instifta denna medalj och under året har den också tilldelats några personer.

För att stärka och utveckla veteransoldatfrågorna ansåg regeringen i propositionen *Modern personalförsörjning för ett användbart försvar* att en veteranadministrativ enhet borde inrättas i Försvarsmakten. Försvarsmakten har under 2011 inrättat en veteranavdelning. Inledningsvis är den lokaliserad till Högkvarteret. Myndighetens inriktning är att avdelningen 2013 ska omlokaliseras till Militärhögskolan i Solna/Karlberg och att chefen för Militärhögskolan därmed skulle bli främste företrädare för veteransoldaterna.

Anhörigstödet har som nämnts utvecklats och regleras genom en försvarsmaktsintern instruktion för detta stöd. Försvarsmakten har också givit ut ett omfattande informationsmaterial som handlar om anhörigstödet.

Eftersom det är myndighetens egen personal som deltar i de internationella militära insatserna är veteransoldatpolitiken till stor del ett försvarsmaktsansvar. Det är därför naturligt att ett flertal av de veteransoldatpolitiska sakområdena ligger inom Försvarsmaktens beslutsbefogenhet. Under 2010 och 2011 har

Försvarsmakten genomfört en rad åtgärder. Bl.a. har Försvarsmakten beslutat om insats- och tjänstgöringsfrekvenser, nya tidsmål för medicinskt omhändertagande vid insatser samt sett över hur myndigheten arbetar med information i samband med insatserna.

Regeringen delar myndighetens syn avseende dessa åtgärder och konstaterar att de ligger väl i linje med inriktningen i propositionen *Modern personalförsörjning för ett användbart försvar*.

Nordiskt baltiskt samarbete

Veteransoldatfrågorna är en prioriterad fråga inom den nordiska försvarssamarbetet NORDEFKO. På försvarsmaktsnivån har man genomfört en studie för att identifiera möjliga samarbetsområden och enats om två lämpliga områden. De är ett utvecklat informationsutbyte och samarbete om forskning och utveckling. Vidare avser man att under 2012 anordna en veteransoldatkonferens. Parallellt med detta har Sverige, inom ramen för det svenska ordförandeskapet i NORDEFKO under 2011, tillsatt en särskild utredare för att kartlägga den befintliga veteransoldatpolitiken i de nordiska och baltiska länderna, liksom politikens utveckling. Syftet är att skapa en gemensam lägesbild och den pågående utvecklingen när det gäller veteransoldatpolitiken i NORDEFKO-kretsen. Utredaren ska redovisa sina resultat hösten 2011 och då också lämna rekommendationer om hur det nordiska samarbetet på veteransoldatområdet bör fortsätta och utvecklas.

Inriktning

Regeringens inriktning är att veteransoldatpolitiken ska vara genomförd vid utgången av 2011. Det innebär att från och med 2012 ska alla delar i veteransoldatpolitiken vara i kraft och tillämpas.

Sedan tidigare har Försvarsmakten ett samarbete med olika veteransoldat- och anhörigorganisationer. Det gäller främst Fredsbaskrarna i veteransoldatfrågor och Soldathemsförbundet samt Invidzonen när det gäller anhörigstödsfrågor.

Frivillig försvarsverksamhet

Resultatanalys

Frivillig försvarsverksamhet har genomförts utifrån Försvarsmaktens behov. De frivilliga försvarsorganisationerna har bidragit till att höja Försvarsmaktens förmåga genom att bl.a. utbilda personal till hemvärnsförbanden. Personal ur de frivilliga försvarsorganisationerna har deltagit i internationell verksamhet. Vidare har en bred ungdomsverksamhet genomförts i syfte att bl.a. främja rekrytering till Försvarsmakten.

Organisationsbidrag till frivilliga försvarsorganisationer uppgick till 43,7 miljoner kronor. Bidraget har avsett ledning och administration, försvarsupplysning, rekrytering, funktionärsutbildning samt viss ungdomsverksamhet.

Regeringen bedömer att det har fungerat väl att ge organisationsbidrag inom ramen för anslag 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Av de högst 82,6 miljoner kronor som försvarsmakten disponerade för ersättning till frivilliga försvarsorganisationerna för deras utbildningsverksamhet m.m. har ca 76,2 miljoner kronor förbrukats.

Inriktning

Regeringens syn på den frivilliga försvarsverksamheten som redovisades i prop. 2008/09:140 *Ett användbart försvar* gäller alltså. Bland annat anförde regeringen att frivillig verksamhet ofta är ett kostnadseffektivt sätt för samhället att tillgodose resursbehov som kan vara tillfälliga men omfattande. Regeringen bedömde att de behov som finns i olika sektorer av samhället och som är direkt kopplade till dessa sektorer verksamhet i framtiden bör utgöra grund för uppdrag som myndigheter, kommuner och andra ger till frivilliga försvarsorganisationer. När det gäller det militära försvaret anser regeringen att frivilligorganisationerna har sin huvudsakliga roll när det gäller bemanningen av vissa befattningar i hemvärdet med de nationella skyddsstyrkorna, lösandet av dessa uppdrag är centralt. Vidare kan de frivilliga försvarsorganisationerna spela en viktig roll när det gäller att bidra till Försvarsmaktens rekrytering av intresserade och lämpliga ungdomar för Försvarsmaktens verksamhet samt stärka

försvarets folkliga förankring och tillvarata det personliga engagemanget.

Grundorganisation m.m.

Resultatanalys

I regleringsbrevet för 2010 hade regeringen uppdragit åt Försvarsmakten att inordna försvarsmusikverksamheten i Livgardet, Kungsängen. Så har skett. Organisationsenheterna var samlokaliserade i Kungsängen/Upplands-Bro.

Försvarsmaktens hyror och andra lokal-kostnader uppgick 2010 till 2 395 miljoner kronor. År 2009 uppgick kostnaderna till 2 329 miljoner kronor.

Under 2010 har frågan om försvaret och vindkraften fått stor aktualitet. Försvarsmakten utredde under året frågor om hinder för vindkraft vid militära flygplatser. Detta resulterade i att myndigheten i oktober 2010 fattade ett inriktningsbeslut om den interna hanteringen av frågor om etablering av vindkraft i närheten av militära flygplatser. I beslutet redovisade Försvarsmakten de områden runt de militära flygplatserna inom vilka myndigheten av flygsäkerhetsskäl kommer att avstyrka etablering av vindkraftverk.

Regeringen uppdrog den 16 december 2010 åt Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) att tillsammans med Försvarsmakten och andra berörda myndigheter göra en internationell jämförelse om olika försvarsmakters verksamhet och vindkraftutbyggnad vid militära flygplatser. FOI ska redovisa sitt resultat i november i år.

I det nationella vindkraftarbetet svarade Försvarsmakten på ett stort antal remisser från exploatörer och enskilda i vindkraftärenden. Försvarsmakten berörs också av utbyggnaden av vågkraft och svarade på ett begränsat antal remisser i vågkraftärenden.

I vindkraftprocessen har Försvarsmakten försökt att tillgodose exploatörens önskemål. Vid havsbaserad vindkraft pekar myndigheten ofta på möjligheten att på exploatörens bekostnad montera kompletterande radaranläggningar på vindkraftverken. På detta sätt kan den landbaserade radarspaning som störs av vindkraftverken till havs kompenseras. Vid hinder mot landbaserad vindkraft försöker

Försvarsmakten peka ut alternativa lokaliseringar där vindkraftverken inte stör försvarets verksamhet eller anläggningar.

Under 2010 utarbetade Försvarsmakten en ny version av myndighetens miljöpolicy, vilken fastställdes under första kvartalet innevarande år. Våren 2010 anordnade myndigheten Försvarets miljödag om minskad miljöpåverkan vid internationella insatser. Vidare har en ny miljöhandbok för utlandsinsatser utarbetats och fastställts ”Environmental Guidebook for Military Operations”.

Regeringen återkommer i inriktningsavsnittet till frågor om Försvarsmaktens övnings- och skjutfält.

Inriktning

Regeringens förslag: Specialförbandet inrättas som en organisationsenhet i grundorganisationen och benämns Särskilda Operationsgruppen (SOG). SOG ska liksom hittills vara lokaliserat till Karlsborg.

Regeringens bedömning: Organisationsenheten Försvarsmaktens telenät- och marktelefonförband (FMTM) bör på sikt utvecklas till Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemförband (FMTIS). Detta bör dock ske efter att de verksamhets- och organisationsförändringar som planeras ske i och med en mer sammanhållen förvarslogistik är genomförda.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Försvarsmaktens specialförband har utvecklats sedan 1994 och utgörs sedan slutet av 2010 av endast ett insatsorganisatoriskt förband, Särskilda Operationsgruppen (SOG) (jfr prop. 2010/11:1, utgiftsområde 6 och bet. 2010/11:FöU1).

SOG är ett självständigt insatt krigsförband som genomför insatsuppgifter och produktionsuppgifter. Verksamheten är lokaliserad till Karlsborg och styrs direkt av Högkvarteret. Specialförbandet hanteras som ett Högkvarteretsförband direkt underställt

chefen för Specialförbanden, som är chefen för Högkvarteret.

Försvarsmakten erinrar om att specialförbandsverksamheten har vuxit. Detta har inneburit att de författningsmässiga kraven på förbandet förändrats. Med nuvarande struktur och genom den sekretess som råder inom funktionen har det visat sig vara svårt för förbandschefen att utöva sitt förbandschefsansvar på olika områden, t.ex. arbetsrätt, arbetsmiljö och miljöpåverkan.

För att Försvarsmakten ska kunna leda SOG på ett sätt som överensstämmer med hur myndigheten genom organisationsenheter i grundorganisationen leder och styr annan verksamhet anser Försvarsmakten att SOG bör inrättas som en egen organisationsenhet. Därigenom skulle förbandschefens ansvar tydliggöras inom skilda områden.

Regeringen delar Försvarsmaktens uppfattning. Även om SOG är en sekretessomgärdad verksamhet är det viktigt med bl.a. ett klargjort chefs- och ledningsansvar, inom denna verksamhet på samma sätt som inom andra av Försvarsmaktens verksamheter. Regeringen föreslår därför att Särskilda Operationsgruppen inrättas som en egen organisationsenhet benämnd Särskilda Operationsgruppen (SOG). SOG bör vara lokaliserat till Karlsborg.

Antalet befattningar påverkas inte av att SOG inrättas som en organisationsenhet. Förändringen kommer heller inte att innebära några förändringar för SOG:s personal. Inte heller påverkas lokaliseringen av förändringen. SOG ska vara lokaliserat till Karlsborg och verksamheten kommer, liksom i dag, att bedrivas där. Liksom för andra organisationsenheter är det Försvarsmakten som bestämmer SOG:s inre organisation.

Att SOG inrättas som en organisationsenhet påverkar inte K 3 eller övrig försvarsmaktsverksamhet i Karlsborg. SOG kommer att ingå i Karlsborgs garnison där chefen för K 3 är garnisonschef. Förändringen får inga ekonomiska konsekvenser.

Organisationsstrukturen för ledningssystemområdet inom Försvarsmakten byggs på en indelning i insatsledningssystem och verksamhetsledningssystem.

Insatsledningssystemen består bl.a. av myndighetens gemensamma infrastruktur för telekommunikationer, Försvarets telenät, fasta

ledningssystem för militärstrategiska och operativa funktioner samt sensor- och radiosystem. Verksamhetsledningssystemen består främst av kontorsstödssystem, stödssystem för HR- och ekonomifunktionerna samt resursledningssystem såsom PRIO-systemet.

Ansvar för de olika systemen är för närvarande fördelat på olika organisationsenheter. Regeringen har tidigare i denna proposition, avsnitt 3.4.3.2, redovisat att de insatsorganisatoriska förbanden Försvarsmaktens telenät- och marktelefonförband och Operativ ledningsteknisk bataljon på sikt bör avvecklas och verksamheten slås samman till Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemsförband (FMTIS).

Vidare har regeringen i denna proposition, avsnitt 3.4.3.3, redovisat de förändringar som avses ske för att åstadkomma en mer sammanhållen försvarslogistik. Dessa förändringar kommer även påverka logistik, drift och underhåll för ledningsområdet varför utvecklingen av organisationsenheten FMTM till FMTIS bör ske först efter att de förändringar som en mer sammanhållen logistik ger är genomförda.

I april 2010 redovisade utredningen om en översyn av statens fastighetsförvaltning sitt betänkande Staten som fastighetsägare och hyresgäst (SOU 2010:31). I betänkandet lämnas förslag som påverkar Försvarsmaktens lokalförsörjning. Regeringen har under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning behandlat denna fråga.

I övrigt gäller, som regeringen framhållit tidigare i denna proposition, att arbetet med att rationalisera och effektivisera verksamheten inom grundorganisationen och arbetet med att anpassa grundorganisationen till insatsorganisation 2014 ska fortsätta.

Övnings- och skjutfält

Försvarsutskottet behandlade i sitt betänkande *Försvarsmaktens personalförsörjning m.m.* (bet. 2009/10:FöU8) våren 2010 frågor om Försvarsmaktens övnings- och skjutfält. I betänkandet utgick utskottet från att regeringen snarast återkommer till riksdagen med en redovisning av utnyttjandet och avvecklingen av övnings- och skjutfälten. Med anledning härav vill regeringen lämna följande redovisning.

I den försvarspolitiska inriktningspropositionen 2009 anförde regeringen att Försvarsmakten ska kunna försvara hela Sverige (prop. 2008/09:140). Vidare framhöll regeringen att insatsorganisationen ska kunna hantera svenska klimatförhållanden.

Regeringen anser att övnings- och skjutfälten är av central betydelse för att Försvarsmakten ska kunna utbilda och öva både den befintliga och den framtida insatsorganisationen. Detta innebär att Försvarsmakten nu och i framtiden måste ha tillgång till övnings- och skjutfält med skilda naturtyper och terrängförhållanden. Fälten måste också vara belägna i olika delar av landet så förbanden kan utbildas och övas i olika klimatförhållanden. Regeringen anser vidare att detta kan innebära att övnings- och skjutfält i vissa fall bör bibehållas även om det inte längre finns något utbildningsförband i fältets omedelbara närhet. Liksom i tidigare sammanhang, bl.a. 2004 års försvarsbeslutsproposition (prop. 2004/05:43), vill regeringen framhålla att det skulle vara svårt att i ett förändrat omvärldsläge nyansskaffa militära övnings- och skjutfält.

Försvarsmaktens övnings- och skjutfält miljöprövas i enlighet med miljöbalkens bestämmelser. Vid en miljöprovning har alla berörda möjlighet att framföra sina synpunkter. Prövningsinstansen beslutar om villkor och föreskrifter för verksamheten.

Grundat på riksdagens och regeringens beslut om insatsorganisationens utformning är det Försvarsmakten som bestämmer den närmare utformningen av insatsorganisationen som är nödvändig för att statsmakternas krav på operativ militär förmåga ska kunna uppfyllas. Det är också Försvarsmakten som bestämmer var och hur insatsorganisationens förband ska utbildas och övas. I linje med detta anser regeringen att det är Försvarsmakten som ska bedöma vilka övnings- och skjutfält som bör bibehållas och utvecklas och vilka som bör avvecklas.

Som en följd av de stora minskningarna i Försvarsmaktens organisation efter försvarsbesluten 1996, 2000 och 2004 – och omställningen från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar – har ett stort antal övnings- och skjutfält avvecklats. Det gäller totalt ca 65 fält med en sammanlagd areal om drygt 25 000 hektar i bl.a. Falun, Karlskrona, Norrtälje,

Hässleholm, Sollefteå, Södertälje, Strängnäs, Kristinehamn, Vaxholm samt på Gotland.

Vid avveckling av övnings- och skjutfält kan marken ibland vara attraktiv för kommunen. Detta gäller särskilt tätortsnära fält. Exempel på tätortsnära övnings- och skjutfält som avvecklats under den aktuella perioden är fält i Falun, Karlskrona, Hässleholm, Södertälje, Strängnäs, Östersund och Vaxholm.

I sin förteckning över övnings- och skjutfält redovisar Försvarsmakten vilka fält som ska vidmakthållas och vilka som ska avvecklas. Förteckningen revideras löpande. I förteckningen redovisas också bl.a. frågor om miljötillstånd.

Som regeringen redovisade i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1, utgiftsområde 6, s. 45) har Försvarsmakten och Fortifikationsverket tillsammans utarbetat en handbok om avveckling/avyttring av mark, byggnader och slutet bestånd. Avveckling av övnings- och skjutfält hanteras i enlighet med den ordning som redovisas i handboken. När Försvarsmakten har frånträtt ett fält ska Fortifikationsverket avyttra marken i enlighet med gällande författningar. En del i avvecklingsarbetet är att göra en verksamhetsbeskrivning. Denna ska i detalj beskriva vilken verksamhet som bedrivits på fältet och på vilka platser. Grundat på detta görs en miljöriskbedömning och en miljöinventering. Inom ramen för avvecklingsarbetet riskklassificerar Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum fältet i enlighet med en av Naturvårdsverket beslutad metod.

Av förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten framgår att myndigheten, utöver vad som följer av miljöbalken och i den utsträckning resurserna medger ska avhjälpa förorenings-skador. Det gäller dels skador på fastigheter som avvecklats till följd av statsmakternas beslut om reducering av Försvarsmaktens organisation, dels avhjälpan av skador i enlighet med Försvarsmaktens inventering av förorenade områden som orsakats av tidigare militär verksamhet. Regeringen vill i sammanhanget erinra om att det i vissa fall skulle vara så kostsamt att återställa mark som är bemängd med oexploderad ammunition att ett återställande inte vore ekonomiskt försvarbart. Marken får då i stället bibehållas i statens ägo och så långt möjligt användas för något

ändamål. I vissa fall är alternativ användning inte möjlig, och i några fall får marken av säkerhetsskäl spärras av.

Fortifikationsverket har regeringens uppdrag att vidareutveckla metoderna för avveckling av mark som är bemängd med oexploderad ammunition.

Generellt gäller att Försvarsmaktens övnings- och skjutfält är öppna för allmänheten, dvs. allmänheten har tillträde till områdena. Det kan dock finnas vissa begränsningar i tillträdet. Försvarsmakten redovisar detta med skyltar och andra markeringar. När skjutning eller annan verksamhet som kan hota eller skada tredje man pågår avlyses och spärras fältet av.

3.4.3.3 Materiel och anläggningar

Verksamheten finansieras av anslagen 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*, 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut*, 1:11 *Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.* samt 1:12 *Försvarsexportmyndigheten*.

Resultatanalys

I budgetpropositionen för 2010 tydliggjorde regeringen de nya principer för materieförsörjningen som regeringen gav uttryck åt i prop. 2008/09:140 *Ett användbart försvar* (bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Bland annat underströk regeringen vikten av handlingsfrihet och en ökad grad av flexibilitet samt att omsättningstakten av Försvarsmaktens materielsystem borde minska då möjligheterna till vidareutveckling och vidmakthållande bör ställas mot behovet av ny materiel för att realisera de operativa behoven.

Under 2010 har Försvarsmakten med stöd av Försvarets materielverk tillämpat de nya materieförsörjningsprinciperna. Konkreta exempel på tillämpningen av dessa nya principer är anskaffning av taktisk obemannad luftfarkost, nytt splitterskyddat hjulfordon och nytt medeltungt helikoptersystem där kravanpassning till marknaden i samtliga fall resulterat i val av beprövade och på marknaden befintliga produkter.

Det internationella bi- och multilaterala samarbetet har fortsatt inom bl.a. områdena

informations- och erfarenhetsutbyten, gemensam utveckling och anskaffning, kunskaps- och teknologiöverföring samt forskning och teknikutveckling.

Utöver de cirka 30 bilaterala samarbetsavtal på regeringsnivå som Sverige ingått sedan tidigare på försvarsmaterielområdet har under 2010 avtal även ingåtts med Estland.

Sverige har under året deltagit i den Europeiska försvarsbyråns (European Defence Agency, EDA) verksamhet, som under 2010 arbetat vidare med att stärka en öppen europeisk försvarsmaterielmarknad och likvärdiga konkurrensvillkor för den europeiska försvarsindustrin. Sverige har bl.a. även varit aktiv i att utveckla EDA:s arbete med att gemensamt producera och nyttja försvarsförmågor (s.k. pooling och sharing).

Försvarsmakten redovisade 2010, i samråd med Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut, förslag till prioriteringar för deltagande i internationella samarbetsgrupper. Av redovisningen framgick att en av de stora utmaningarna var att införa en mer samordnad metod vid myndigheterna för att åstadkomma en bättre styrning och prioritering av det internationella deltagandet.

Inriktning

Materieförsörjningen fortsätter att bidra till omställningen till ett mer användbart försvar genom leveranser till insatsorganisationens förband.

Regeringens inriktning för materieförsörjningen, som framgår av den försvarspolitiska inriktningspropositionen, ligger fast. Under 2012 bör särskild vikt läggas vid att fortsätta reducera ledtider och minska ekonomiska bindningar för att på sikt öka handlingsfriheten.

De förslag till en sammanhållen försvarslogistik som redovisas nedan bedöms ytterligare förbättra förutsättningarna för att implementera materieförsörjningsprinciperna och bidrar också till renodling av myndigheternas roll och ansvar inom materiel- och logistikförsörjningsprocessen samt ökad kostnadseffektivitet.

Försvarsmakten och Försvarets materielverk redovisar stora och i vissa fall ökande utgifter för köp av externa konsulttjänster avseende system- och materielutveckling. Med tanke på de rationaliseringskrav som ställs på

båda myndigheterna är det angeläget att vara restriktiv med utnyttjandet av konsulttjänster. Regeringen avser att följa nyttjandet av konsulter särskilt.

Regeringen avser vidare, som en del i den fortsatta effektiviseringen, att uppdra åt Försvarets materielverk att ytterligare bredda och fördjupa myndighetens affärskompetens för att motsvara de krav som följer av regeringens försvarspolitiska inriktningsproposition och lag (0000:00) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, bl.a. för att kunna möta marknadsmässiga krav i materieförsörjningen.

Sverige eftersträvar en öppnare och effektivare försvarsmaterielmarknad inom Europa inklusive öppna upphandlingar i konkurrens med likabehandling av leverantörer. Den i Sverige verksamma konkurrenskraftiga försvars- och säkerhetsindustrin bör inom många områden gynnas av detta genom en större marknad.

Vidare vill regeringen understryka betydelsen av att ta till vara den kompetens som små och medelstora företag har. Detta för att skapa möjligheter för sådana företag att i större utsträckning delta i upphandlingar och komma i fråga för beställningar. Sverige, liksom huvuddelen av Europas länder, står inför utmaningar vad gäller att kostnadseffektivt genomföra materieförsörjningen.

Som tidigare nämnts (avsnitt 3.2) är ett sätt att möta dessa utmaningar att fördjupa det internationella samarbetet, t.ex. genom metoder som samutnyttjande och gemensamt ägande av militära förmågor och resurser när detta är motiverat utifrån ökad kostnadseffektivitet. Detta ställer nya krav på främst Försvarsmakten och Försvarets materielverk att i planering och genomförande hantera denna nya användar- och ägandeform för försvarsmateriel.

Deltagande i internationella samarbeten, som syftar till att finna gemensamma lösningar för vidmakthållande och till att gemensamt anskaffa på marknaden tillgänglig och beprövad materiel samt är operativt motiverat, kan prövas som ett medel för att effektivisera och prioritera i materieförsörjningen. Samarbete inom multilaterala europeiska ramverk skapar långsiktigt förutsättningar för en effektivare resursupplyggnad och resursutnyttjande samt förbättrar möjligheterna att

samverka i planering och genomförande av insatser.

Regeringen anser således att internationellt samarbete bör öka avseende vidmakthållande och anskaffning av beprövad materiel samt samarbeten som förbättrar möjligheterna till internationella insatser. I de fall samarbete sker bilateralt inom dessa områden är framförallt USA, Storbritannien och Frankrike viktiga samarbetspartners.

Deltagande i internationella samarbeten som syftar till utveckling av ny materiel bör fortsatt vara restriktivt.

Likaså konstaterar regeringen att det krävs ytterligare prioriteringar, med stöd av materielförsörjningsprinciperna, i fråga om vilka samarbeten Sverige ska engagera sig i. Regeringen avser att följa utvecklingen kring myndigheternas arbete med detta.

Sammanhållen försvarslogistik

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att fatta beslut om organisationstillhörighet m.m. för den verksamhet som bedrivs inom ramen för Försvarsmaktens logistikverksamhet och som blir en följd av de åtgärder som regeringen avser att successivt vidta för att göra besparingar inom försvarets stödverksamhet.

Regeringens bedömning: Effektiviseringar inom delar av Försvarsmakten, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut bör genomföras. Detta uppnås bland annat genom att huvuddelen av den inköpsverksamhet som bedrivs inom Försvarsmakten bör föras över till Försvarets materielverk. Därutöver bör verksamhet inom service, förråd och verkstäder föras över från Försvarsmakten till Försvarets materielverk eller till annan huvudman. Även lednings- och beställarfunktionerna i Försvarsmakten och Försvarets materielverk bör effektiviseras.

Även vissa ambitionsminskningar inom forskning och utveckling bör genomföras.

Utredningens förslag: Försvarsstrukturutredningen har i april 2011 lämnat sitt förslag på en mer ändamålsenlig och kostnadseffektiv stödverksamhet inom framförallt materiel- och logistikförsörjningen samt forskning och utveckling. Utredningen har redovisat att kostnadsreduceringar uppgående till ca 2 400 miljoner kronor jämfört med utfallet 2008 skulle kunna vara möjliga. Förslagen omfattar såväl redan genomförda åtgärder som förslag till nya besparingar.

Utredningen föreslår att materiel- och logistikförsörjningen slås samman till en integrerad verksamhet, benämnd försvarslogistik.

Den sammanhållna försvarslogistiken organiseras inom ramen för ett beställar- och utförarförhållande med tydliga uppgifter och en entydig ansvarsfördelning mellan Försvarsmakten och Försvarets materielverk (FMV).

Flertalet av nuvarande tjänsteområden inom Försvarsmaktens logistik (FMLOG) överförs tillsammans med huvuddelen av verksamheten i Försvarsmaktens teknik- och materiel-systemkontor till FMV.

Verksamheter och kompetenser som är knutna till insatsnära logistik kvarstannar i Försvarsmakten.

Totalt föreslås 3 049 årsarbetskrafter överföras från Försvarsmakten till FMV.

Försvarsmaktens beställarkompetens stärks genom överföring av ca 10 årsarbetskrafter från den strategiska materielledningen i FMV.

Genom överföring av verksamheter och personal enligt ovan samlas resurserna för den bakre försvarslogistiken i likhet med planering och genomförande av anskaffning, vidmakthållande och avveckling av materiel till Försvarets materielverk. Även rollen som ägarföreträdare för materielen föreslås i ett senare skede överföras. Försvarsstrukturutredningens bedömning är att verksamhetsförändringar som innebär ett minskat personalbehov med ca 650 årsarbetskrafter kan göras fr.o.m. 2014. Enligt Försvarsstrukturutredningen är det av central betydelse att en och samma myndighet ges ett långtgående strategiskt ansvar för materielanskaffningen och logistikförsörjningskedjan för att möjliggöra en korrekt och rättssäker tillämpning av upphandlingsreglerna och därmed säkerställa en affärsmässig, transparent och objektiv upphandlingsprocess inom

försvarssektorn. Det är vidare utredningens bedömning att juridikfunktionen vid den upphandlande myndigheten bör ges en mer central roll och betydelse i samband med överväganden kring organisationslösning och verksamhetsstyrning.

Försvarsstrukturutredningen redovisar även förslag avseende utveckling av bl.a. finansieringsmodellerna för försvarets materiel- och logistikförsörjning. Dessa förslag omfattar även anslagsstrukturer och en ändrad fördelning av ansvar och uppgifter inom ramen för statens ägande av försvarets materiel.

Remissinstansernas synpunkter:

Försvarsstrukturutredningens betänkande (SOU 2011:36) har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Försvarsdepartementet (dnr Fö2011/613/MFU).

Riksrevisionen jämför förslagen med sin tidigare granskning av FMLOG. Riksrevisionen konstaterade bl.a. i sin granskning att verksamheten inte i tillräckligt hög grad hade anpassats till insatsförsvarets behov. Efterfrågestyrd och intäktsfinansierad logistik tillämpades inte fullt ut. Riksrevisionen betonar dock att samma problem inte behöver uppkomma med det nya förslaget.

Försvarsmakten avråder från att genomföra en förändring där all försvarslogistik koncentreras till en ny stödmyndighet baserad på FMV. Försvarsmakten menar att konsekvenserna av förslaget i vissa delar inte är tillräckligt väl belysta och att förslaget därmed är förknippat med stora osäkerheter och risker. Bland annat tillgodoser förslaget inte de operativa kraven över hela konfliktkalan.

Försvarsmakten anser dock att det finns anledning att vidare överväga om t.ex. vissa service-, förråds- och verkstadstjänster skulle kunna bedrivas mer effektivt i FMV eller annan aktörs regi. Försvarsmakten föreslår att myndigheten får i uppdrag att implementera en mer rationell fördelning av ansvar och uppgifter myndigheterna emellan.

Försvarets materielverk ställer sig bakom utredarens förslag avseende en sammanhållen försvarslogistik. Försvarets materielverk menar bl.a. att viktiga förutsättningar för ett lyckat genomförande är att nödvändig tid för att genomföra förändringarna finns och att

myndigheterna får frihet att organisera sin verksamhet för att säkerställa pågående produktion och att möjlighet att bolagisera eller pröva om vissa verksamheter ska utkontrakteras.

Totalförsvarets forskningsinstitut har huvudsakligen begränsat sitt yttrande till de delar av utredningen som rör den framtida forsknings- och utvecklingsverksamheten. Myndigheten kan i allt väsentligt ställa sig bakom utredningens förslag inom detta område och delar bl.a. bedömningen att ytterligare reduceringar av FoU innebär ett stort risktagande.

Fortifikationsverket stöder huvuddragen i utredningens förslag avseende sammanhållen styrning av försvarslogistiken.

Ekonomistyrningsverket ställer sig frågande till om utredningen har analyserat om förslagen sammantaget motsvarar de effektiviseringar som regeringen efterfrågar då förändringar av försvarets logistikförsörjning är kostnadskrävande.

Statskontoret ställer sig bakom utredningens förslag om en sammanhållen försvarslogistik. Myndigheten stöder vidare den stegvisa modell för genomförandet, men menar att det kan vara lämpligt att genomföra förändringen vid en senare tidpunkt än den utredningen förespråkar och därigenom få mer tid till förberedelsearbete.

Konkurrensverket delar utredningens bedömning att ett sammanhållet ansvar för upphandlande myndighet och ett särskilt fokus på upphandlingsjuridiken är viktiga förutsättningar för att uppnå målsättningen om en öppnare och effektivare försvarsmaterielmarknad med upphandlingar i konkurrens och likabehandling av leverantörer.

Försvarsförbundet anser att det som föreslås i utredningen är genomförbart, dock ser man inte någon vinst eller synergieffekt i att överföra verksamheten från FM till en ny myndighet för att sedan genomföra rationaliseringar som är genomförbara i befintlig organisationsstruktur.

SACO-S bejakar att statsförvaltningen utvecklas och hittar former att effektivisera verksamheten.

Arbetsstagarorganisationen för service och kommunikation (*SEKO*) motsätter sig att FMLOG flyttas till FMV eller bolagisering av vissa delar eftersom det medför en risk att FM

får svårare att få fram den materiel och logistik som behövs vid insatserna.

Säkerhets och försvarsföretagen (*SOFF*) samt små och medelstora försvarsföretag (*SME-D*) stödjer i huvudsak utredningens förslag beträffande effektiviseringar som kan nås med en tydligare rollfördelning med en sammanhållen försvarslogistik och ökande möjligheter med utkontraktering av verksamheter.

Skälen för regeringens förslag: Försvarsstrukturutredningen har i sitt betänkande Forskning och utveckling samt försvarslogistik (SOU 2011:36) redovisat bedömningar att besparingar och beställningsminskningar omfattande ca 1 300 miljoner kronor har genomförts sedan 2008.

För att uppnå ökad rationalitet anser regeringen att materiel- och logistikförsörjningen så långt möjligt bör organiseras inom ramen för en tydlig uppgifts- och ansvarsfördelning mellan Försvarsmakten som beställare och Försvarets materielverk som leverantör av materiel och utförare av bakre försvarslogistik. Regeringen delar vad Försvarsstrukturutredningen anfört om att det är av vikt att en och samma myndighet ansvarar för materielanskaffningen och att juridikfunktionen vid den upphandlande myndigheten har en central roll och betydelse. Härvid ska särskilt beaktas verksamhetens komplexitet, t.ex. att många gånger frågor av juridiskt komplicerad natur uppkommer. Utgångspunkten är således att åstadkomma en effektiv organisation men utan eftergifter i fråga om intern styrning och kontroll.

Regeringen avser att genomföra dessa förändringar i ett antal steg.

Som ett första steg har regeringen för 2012 i avsnitt 2.2.1 föreslagit anslagsöverföringar om 230 miljoner kronor för 2012 och beräknat omföringar om ca 700 miljoner kronor för 2013. Delar av dessa medel frigörs inom anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Medlen omförs till följd av redan genomförda och pågående effektiviseringar som utredningen redovisat och ska täcka det behov som Försvarsmakten redovisat i sitt budgetunderlag för 2012 och ska bidra till att finansiera försvarsreformen.

Regeringen gör bedömningen att besparingar kan uppnås genom att inköps-

delarna inom bl.a. FMLOG kan föras över till FMV. Verksamheter och kompetenser som är knutna till insatsnära logistik berörs inte. De verksamhetsövergångar som berörs ska påbörjas under 2012 för att vara genomförda senast 1 januari 2013.

Regeringen anser, i linje med Försvarsstrukturutredningens förslag, att besparingar kan genomföras inom ytterligare områden och avser, som ett andra steg, att uppdra åt Försvarsmakten och FMV att under 2012 redovisa en plan för hur effektiviseringar och rationaliseringar i linje med vad utredningen föreslår avseende bl.a. service-, förråds- och verkstadsverksamhet ska kunna genomföras. Denna plan ska medge att ytterligare effektivisering och besparingar kan göras med början under 2013. Likaså avser regeringen att uppdra åt myndigheterna att redovisa inom vilka områden ambitionsminskningar avseende forskning och utveckling bör göras. Möjligheterna till ytterligare utkontraktering av samverkan och bolagisering av berörd verksamhet ska också prövas.

Regeringen avser därutöver, som ett tredje steg, att uppdra åt myndigheterna att redovisa hur lednings- och beställarfunktioner inom ramen för en mer sammanhållen materiel- och logistikförsörjning ska kunna bli effektivare och medge besparingar i den omfattning utredningen pekar på.

Försvarsstrukturutredningens övriga förslag avser regeringen analysera ytterligare. Eventuella avvecklingskostnader ska finansieras inom ram.

3.4.3.4 Exportstöd

Verksamheten finansieras av anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* samt 1:12 *Försvarsexportmyndigheten*.

Resultatanalys

En grundläggande utgångspunkt för statens exportstöd är att exporten godkänns av ansvarig exportkontrollmyndighet. Efterfrågan på de statliga aktörernas medverkan har ökat. De växande behoven under 2010 har lett till krav på hårdare prioriteringar inom ramen för exportstödsverksamheten. Bland exportframgångar för Sverige finns försäljning av ytterligare sex st. Gripen-flygplan till Thailand.

En ny myndighet – Försvarsexportmyndigheten - med ansvar för exportstöd och försäljning av övertalig materiel inledde sin verksamhet den 1 augusti 2010. Uppbyggnad av myndighetens organisation och verksamhet har skett parallellt med att operativ verksamhet bedrivits inom exportfrämjande och genom att myndigheten har företrätt staten vid försäljning och i mellanstatliga avtal. Exportstödet förbättras genom en tydligare uppdelning av ansvar inom staten och att företagen får en tydlig kontaktyta. Myndigheten ska bidra till en effektivare verksamhet, statlig helhetssyn, bättre prioriteringar av verksamheten och mer transparenta processer.

Inriktning

Regeringen anser att exportstödjande verksamhet fortsatt bör användas som ett medel för att främja en kostnadseffektiv materieförsörjning. Regeringen kommer att följa inrättandet och uppbyggnaden av den nya myndigheten, särskilt vad avser transparens och effektivitet.

3.4.3.5 Forskning och utveckling

Verksamheten finansieras från anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, 1:4 *vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*, 1:5 *Forskning och teknikutveckling* och 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut*.

Resultatanalys

Forskningen har inriktats mot att bidra till handlingsfrihet i framtida beslut samt till analyser och lösningar som nyttiggörs direkt i insatser. Försvarsmakten har fortsatt prioriterat forsknings- och utvecklingsverksamhet som bidrar till ett mer flexibelt och tillgängligt insatsförsvaret. Resultaten i verksamheten ger på så sätt effekt på såväl lång som kort sikt.

Ett särskilt fokus har legat på att bemöta irreguljära hot och attacker med improviserade sprängladdningar. Ett annat område har varit forskning för att förbättra rekryterings- och uralprocessen inom Försvarsmakten.

Inriktning

Regeringen anger i propositionen Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140) att Försvarsmaktens kostnader för forskningen och utvecklingen bör minska. Vidare anger regeringen att egenutvecklingen av materiel ska minskas. Vissa besparingar och beställningsminskningar har genomförts men enligt regeringens uppfattning kan verksamheten effektiviseras ytterligare bl.a. i enlighet med Försvarsstrukturutredningens förslag. Regeringen kommer bl.a. ge Totalförsvarets forskningsinstitut i uppdrag att effektivisera sin verksamhet ytterligare.

Därutöver bör ambitionerna vad gäller forskning och utveckling kunna minskas. Inom ramen för de av regeringen beslutade principerna för materieförsörjningen bör resurserna som används för forskning och utveckling successivt kunna minskas.

Besparingarna som uppstår bör användas inom Försvarsmaktens förbandsverksamhet för att påskynda genomförandet av försvarsreformen.

Att tillvarata synergier mellan civil och militär forskning kan antas leda till större kostnadseffektivitet inom båda sektorerna. Regeringen ser därför fortsatt positivt på civil-militära forskningssamarbeten.

3.4.3.6 Försvarsunderrättelseverksamhet

Resultatanalys

Försvarsunderrättelseverksamhet bedrivs av Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut. Under 2010 vidareutvecklades stödet till svenskt deltagande i internationella insatser.

Försvarsmakten har genom enheten för militär underrättelse- och säkerhetstjänst (MUST) under 2010 bedrivit försvarsunderrättelseverksamhet och därvid tagit fram efterfrågade underlag för regeringens, Regeringskansliets och Försvarsmaktens samt andra myndigheters behov. MUST har lämnat stöd till EU:s militära stab och EU:s situationscenter (EU SITCEN). MUST har också genomfört ett antal säkerhets- och administrativa signalskyddskontroller inom olika delar av Försvarsmakten och vid ett antal andra myndigheter.

Försvarets radioanstalt har under 2010 bedrivit försvarsunderrättelseverksamhet och därvid tagit fram efterfrågade underlag för regeringens, Regeringskansliets och Försvarmaktens behov samt fortsatt att utveckla och anpassa sin verksamhet till den nya lagstiftningen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet som trädde i kraft den 1 januari 2009 samt till de ändringar och tillägg till denna som trädde i kraft den 1 december 2009. Vidare har Försvarets radioanstalt under året ytterligare ökat stödet till Försvarmaktens insatser internationellt.

Försvarets radioanstalt har under 2010 utvecklat och förbättrat dialogen med uppdragsgivarna, bland annat genom att anordna seminarier för informationsutbyte kring myndighetens verksamhet och uppdragsgivarnas underrättelsebehov.

Försvarets radioanstalt har vidare utökat sin verksamhet med att genomföra informationssäkerhetsanalyser åt andra myndigheter jämfört med föregående år.

Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut har inom sina kompetensområden bidragit till försvarsunderrättelseverksamheten.

Det är regeringens bedömning att försvarsunderrättelsemyndigheterna uppfyller de av regeringen ställda kraven samt att samarbetet mellan myndigheterna har utvecklats på ett positivt sätt.

Försvarsunderrättelsedomstolen har under 2010 byggts upp och bemannats samt utformat arbetsmetoder och rutiner för en effektiv och rättssäker tillståndsprocess.

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (SIUN) har under 2010 genomfört ett antal inspektioner hos försvarsunderrättelsemyndigheterna. Vidare har SIUN kontrollerat efterlevnaden av lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet samt säkerställt att signalspaningsmyndigheten endast fått tillgång till de signalbärare som omfattas av tillstånd från Försvarsunderrättelsedomstolen.

Det är regeringens bedömning att Försvarsunderrättelsedomstolen och Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten på ett fullgott sätt har genomfört den verksamhet som åligger dem.

När det gäller tillsynen har ingen av de inspektioner som Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten genomfört visat på några oegentligheter. Detta ger en indikation på att verksamheten bedrivs rättssäkert och i enlighet med de krav som lagstiftningen ställer.

I november 2010 lämnade regeringen en skrivelse till riksdagen (2010/11:41) med rapport om integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Skrivelsen var den första årliga redogörelsen om integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Regeringen tillsatte 2009 en parlamentarisk kommitté med uppgift att bl.a. utvärdera signalspaningslagstiftningen ur ett integritetsperspektiv. Den parlamentariska kommittén fick under 2010 förlängd tid för sitt uppdrag och redovisade sin rapport i februari 2011.

Regeringen gav 2009 Datainspektionen i uppdrag att under 2009 och 2010 ur ett integritetsskyddsperspektiv följa den personuppgiftsbehandling som tillämpningen av lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamheten föranleder hos Försvarets radioanstalt. Datainspektionen redovisade sitt uppdrag i december 2010.

Både den parlamentariska kommitténs rapport och Datainspektionens redovisning visar att signalspaningslagstiftningen i allt väsentligt fungerar så som det var tänkt ur ett integritetsskyddsperspektiv. Regeringen redovisar sin bedömning av dessa underlag i kontrollstationen 2011 i form av en skrivelse till riksdagen.

Inriktning

Försvarsunderrättelseverksamheten ska bedrivas till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt för att kartlägga yttre hot mot landet. Utgångspunkten är det breda spektrum av hot och risker som Sverige har att förhålla sig till. Stöd till svenska internationella insatser, såväl militära som civila, ska ges hög prioritet.

Den tekniska utvecklingen inom telekommunikationsområdet går snabbt, vilket får konsekvenser för en signalspaningsorganisations möjlighet att bedriva verksamheten på ett effektivt sätt.

Teknikutvecklingen är kostnadsdrivande, framför allt när det gäller signalspaning i kabel. Regeringen anser att det är angeläget att Försvarets radioanstalt ges möjlighet till teknikutveckling i takt med den övergripande tekniska utvecklingen.

3.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat uttalanden utan reservation eller avvikande mening avseende årsredovisningarna för Försvarmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut, Totalförsvarets pliktverk, Försvarets radioanstalt, Förvarsunderrättelse-domstolen, Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten samt Förvars-exportmyndigheten.

Riksrevisionen har förutom revision av årsredovisningen utfört löpande granskningar av bl.a. Försvarmakten under 2010. Den granskningen har medfört att Riksrevisionen har gjort ett antal iakttagelser om brister i den interna styrningen och kontrollen som de redovisar i en revisionsrapport.

Regeringen har noterat Riksrevisionens iakttagelser och kommer att i dialog med Försvarmakten följa myndighetens arbete med att komma tillrätta med bristerna.

3.6 Budgetförslag

3.6.1 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tabell 3.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	20 581 193	Anslags-sparande	52 655
2011	Anslag	21 175 190 ¹	Utgifts-prognos	20 718 974
2012	Förslag	21 775 514		
2013	Beräknat	22 701 464 ²		
2014	Beräknat	23 369 252 ³		
2015	Beräknat	23 971 360 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 22 213 717 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 22 405 545 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 22 410 219 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget ändamål är att finansiera utbildnings- och övningsverksamhet för utvecklingen av insatsorganisationen, plane-ring, insatser samt försvarsunderrättelseverksamhet. Anslaget används även för stöd till frivilliga försvarsorganisationer. Anslaget används också till exportfrämjande åtgärder inom försvarssektorn, till Försvarmaktens säkerhetsfrämjande samarbete med andra länder samt till avveckling av materiel. Även utgifter för multinationella samarbeten såsom SALIS (Strategic Airlift Interim Solution) och Strategic Airlift Capability (SAC) finansieras från detta anslag. Vidare finansierar anslaget den verksamhet som krävs för genomförandet av ordförandeskapet i EUMC.

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2011 beräknats enligt följande.

För att möjliggöra den fortsatta omställningen till ett mer användbart och tillgängligt försvar har anslaget ökat med 227 miljoner kronor 2012 och med 579 miljoner kronor fr.o.m. 2013. Beloppen har tidigare beräknats under anslagen 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* samt 1:5 *Forskning och teknikutveckling*.

Anslaget har ökat med 20 miljoner kronor 2012, 28 miljoner kronor 2013 och 33 miljoner kronor från och med 2014 till följd av minskade utbildningsvolymerna och rationaliseringar inom officersutbildningen. Beloppen har tidigare beräknats under anslaget 1:7 *Officersutbildning m.m.*

Anslaget har ökat med 9 miljoner kronor 2012, minskats med 3 miljoner kronor 2013, ökat med 30 miljoner kronor 2014 och med 35 miljoner kronor fr.o.m. 2015 för finansiering av driften av medeltungt helikoptersystem. Beloppen har tidigare beräknats under anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

Anslaget har ökat med 50 miljoner kronor 2012, 150 miljoner kronor 2013 och 265 miljoner kronor fr.o.m. 2014 med anledning av den nya personalförsörjningen med färre kontraktsanställda i internationella insatser. Detta innebär att motsvarande utgifter för

bland annat grundlöner istället kommer att utbetalas från föreliggande anslag istället för anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* som minskas med motsvarande belopp. Överföringen är av budgetteknisk karaktär och påverkar inte verksamheten. I takt med att antalet kontraktsanställda minskar kan det bli aktuellt med ytterligare justeringar av nivåerna på de två anslagen.

Anslaget har ökat med 10 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för finansiering av särskild militär underrättelseverksamhet. Anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* har minskats med motsvarande belopp.

Anslaget har engångsvis minskats med 1,5 miljoner kronor 2010-2012 för att delvis finansiera att den nedskjutna och bärgade DC 3:an ska kunna visas på Statens försvarshistoriska museers Flygvapenmuseum i Linköping. Beloppen beräknas i stället under utgiftsområde 17, anslaget 8:1 *Centrala museer: Myndigheter*. Från och med 2013 beräknas beloppet åter under föreliggande anslag.

Anslaget har minskats med 10 miljoner kronor 2012, 25 miljoner kronor 2013 och 50 miljoner kronor fr.o.m. 2014. Beloppen beräknas istället under anslaget 1:8 *Förvarets radioanstalt*.

Anslaget har minskats med 222,2 miljoner kronor fr.o.m. 2012. Medlen har t.o.m. 2011 beräknats under anslaget för finansiering av statlig ålderspensionsavgift med koppling till den tidigare värnplikten.

Tabell 3.7 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	21 175 190	21 175 190	21 175 190	21 175 190
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	402 940	876 731	1 331 058	1 906 116
Beslut	23 779	354 333	374 467	389 035
Överföring till/från andra anslag	60 000	160 219	275 430	282 468
Övrigt ³	113 605	134 990	213 107	218 552
Förslag/beräknat anslag	21 775 514	22 701 464	23 369 252	23 971 360

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.2 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser

Tabell 3.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	2 218 863	Anslags-sparande	392 849
2011	Anslag	2 310 834 ¹	Utgifts-prognos	2 379 053
2012	Förslag	2 286 985		
2013	Beräknat	2 242 978 ²		
2014	Beräknat	2 173 302 ³		
2015	Beräknat	2 227 591 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 191 868 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 081 440 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 081 441 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget finansierar särutgifter för den fredsfrämjande verksamhet med förband utomlands som Försvarsmakten genomför efter beslut av riksdag och regering. Vidare används anslaget för Sveriges del av de gemensamma kostnader som kan komma att uppstå i samband med EU-ledda insatser internationellt, som finansieras via den s.k. ATHENA-mekanismen.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 50 miljoner kronor 2012, 150 miljoner kronor 2013 och 265 miljoner kronor fr.o.m. 2014 med anledning av den nya personalförsörjningen med färre kontraktanställda i internationella insatser. Detta innebär att motsvarande utgifter för bland annat grundlöner istället kommer att utbetalas från anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* som ökas med samma belopp.

Vidare har anslaget engångsvis minskats med 1,5 miljoner kronor 2010-2012 för att delvis finansiera att den nedskjutna och bärgade DC 3:an ska kunna visas på Statens försvarshistoriska museers Flygvapenmuseum i Linköping. Beloppen beräknas i stället under utgiftsområde 17, anslaget 8:1 *Centrala museer: Myndigheter*. Från och med 2013 beräknas beloppet åter under föreliggande anslag.

Regeringen har beräknat medel under anslaget för bl.a. en fortsatt insats avseende ISAF, se avsnitt 3.4.3.1.

Tabell 3.9 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	2 310 834	2 310 834	2 310 834	2 310 834
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	26 151	80 645	129 291	190 245
Beslut		1 567	1 599	1 639
Överföring till/från andra anslag	-50 000	-150 068	-265 031	-271 651
Övrigt ³			-3 391	-3 476
Förslag/ beräknat anslag	2 286 985	2 242 978	2 173 302	2 227 591

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.3 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tabell 3.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	10 324 357	Anslags- sparande	272 755
2011	Anslag	9 125 855 ¹	Utgifts- prognos	8 712 401
2012	Förslag	8 961 634		
2013	Beräknat	8 983 917 ²		
2014	Beräknat	9 163 163 ³		
2015	Beräknat	9 455 364 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 8 803 610 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 8 796 051 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 8 851 282 tkr i 2012 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera anskaffning av materiel och anslagsfinansierade anläggningar. Vidare används anslaget för finansiering av förstagångsanskaffning av beredskapsvaror.

Även utgifter för det multinationella samarbetet Strategic Airlift Capability (SAC) finansieras från detta anslag. Anslaget finansierar under 2012 omställnings- och avvecklingskostnader som kan komma att uppstå vid omstruktureringar inom logistik- och materielförsörjningen samt forskning och utveckling.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Förslaget till investeringsplan för Försvarsmakten 2012–2015 godkänns (tabell 3.11).

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen under 2012 får besluta om utveckling av JAS 39 E/F och ombyggnad av upp till 10 JAS 39 C/D till JAS 39 E/F för det fall att Brasilien eller annan nation väljer att gå vidare med förhandlingar om anskaffning av JAS 39 E/F. Regeringen föreslås även att i övrigt få fatta nödvändiga beslut beroende på oförutsedda förändrade förutsättningar.

Tabell 3.11 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Budget 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Materiel och anläggningar	10 324	9 126	8 962	8 984	9 163	9 455
Summa investeringar	10 324	9 126	8 962	8 984	9 163	9 455
Anslag	10 324	9 126	8 962	8 984	9 163	9 455
Summa finansiering	10 324	9 126	8 962	8 984	9 163	9 455

Skälen för regeringens förslag: Investeringsplanen är regeringens förslag till inriktning för materielförsörjningen 2012–2015. Regeringen anser att förslaget bör ses i ett helhetsperspektiv kopplat till målen för det militära försvaret, kraven på operativ förmåga och delförmåga, funktionernas och insatsorganisationens utveckling samt behovet av kompetens.

Investeringar som kräver riksdagens godkännande

Regeringens förslag till investeringar för 2012 omfattar de system som bedömts vara av särskild betydelse p.g.a. storleken på de ekonomiska åtagandena för staten, sin komplexitet eller sin dignitet för insatsorganisationens utveckling.

Om regeringen under 2012 finner det lämpligt att besluta om beställning av objekten, krävs att regeringen fått riksdagens godkännande att göra så.

Vidareutveckling av JAS 39 Gripen

Slutet av den operativa livslängden för JAS 39 C/D bedöms av Försvarsmakten vara uppnådd i perioden 2020–2030. Ett mer omfattande förmågelyft kommer därför att krävas om flygsystemets operativa effekt ska kunna bibehållas. För att säkerställa att JAS 39 C/D ska vara operativt relevant under den tid JAS 39 C/D ska opereras i avvaktan på ett sådant eventuellt mer omfattande förmågelyft har regeringen även under 2011 beslutat om vidmakthållande och vidareutveckling av JAS

39 C/D. Syftet har också varit att bibehålla handlingsfriheten att kunna operera JAS 39 Gripen till 2040 i enlighet med riksdagens beslut.

För det fall att Brasilien antar den offert om försäljning av JAS 39 som överlämnats av SAAB AB stödjer regeringen alltjämt inriktningen att Sverige utvecklar JAS 39 E/F tillsammans med Brasilien och bygger om svenska JAS 39 C/D flygplan till JAS 39 E/F. Förutsatt att Brasilien, eller någon annan nation, väljer att gå vidare med förhandlingar om JAS 39 E/F behövs därför riksdagens bemyndigande för utveckling av JAS 39 E/F och ombyggnad av upp till 10 JAS 39 C/D till JAS 39 E/F.

Oaktat beslut i Brasilien, eller i annat land, kommer ett ställningstagande att krävas avseende en långsiktig inriktning för fortsatt vidmakthållande och vidareutveckling av flygsystemet. Försvarsmakten har påbörjat arbetet med att ta fram nödvändiga underlag för ett sådant beslut och avser redovisa en fördjupad analys i myndighetens budgetunderlag för 2013.

Redan godkända större investeringar

Beslut om utveckling och anskaffning under 2012 kan även komma att omfatta sådana anskaffningar där regeringen redan fått riksdagens godkännande för 2011 men där möjlig beslutstidpunkt passerar budgetårsskiftet. Det kommer under löpande verksamhet, t.ex. i pågående materielprojekt, att uppstå beslutssituationer som inte kunnat förutses i samband med att regeringen lämnar sin årliga budgetproposition till riksdagen. Hantering av denna typ av beslut kommer att ske inom ramen för beslutade ekonomiska villkor för anslaget.

Av Försvarsmakten genomförd och planerad materieförsörjning

För att ge en överblick över pågående och planerade anskaffningar redovisar regeringen i tabellen nedan exempel på

- större anskaffningar som Försvarsmakten har beställt under 2011 eller tidigare,
- större anskaffningar som Försvarsmakten planerar att framställa om regeringens godkännande att få beställa under 2011 och
- större anskaffningar, inklusive de för vilka regeringen begär riksdagens godkännande, som Försvarsmakten planerar att framställa om regeringens godkännande att få beställa under 2012.

De planerade anskaffningarna ryms inom ramen för den operativa inriktning som riksdag och regering har beslutat för Försvarsmakten.

För varje stridskraft redovisas en totalsumma som är budgeterad för de investeringar som underställs riksdagen.

Dessa summor är planeringssiffror och kan i enskildheter komma att ändras under året med hänsyn till kända och förväntade leveransförskjutningar, förskjutning av planerad verksamheter samt eventuell riskhantering.

Tabell 3.12 Av Försvarsmakten genomförda och planerade större anskaffningar av materiel och anläggningar

	Prognos 2011	Budget 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
Markstridskrafter	3 775	2 660	2 300	2 900
<i>Beställt enligt tidigare godkännanden</i>				
Renovering och modifiering av Haubits 77 B ¹				
Anskaffning ingenjörbandvagn ¹				
Splitterskyddade hjulgående fordon ¹				
Vapenstation Protector ¹				
<i>Återstår att beställa under 2011-2012 enligt tidigare godkännanden</i>				
Anskaffning bandvagn ¹				
Anskaffning av insatsförmåga luftvärn ¹				
<i>Planerade beställningar under 2012²</i>				
Anskaffning lastbilar 2013-16				
Anpassning av robotsystem 55C				
Anskaffning personlig CBRN-materiel				
Anskaffning Route Clearance				
Marinstridskrafter	678	820	1 150	1 720
<i>Beställt enligt tidigare godkännanden</i>				
Anskaffning Visbykorvetter ¹				
Anskaffning nytt spaningsfartyg ¹				
Byggnationsfas för nästa generations ubåt (NGU) ¹				
Halvtidsmodifiering ubåt typ Gotland ¹				
<i>Återstår att beställa under 2011-2012 enligt tidigare godkännanden</i>				
Anskaffning ny lätt torped ¹				
Halvtidsmodifiering stridsbåt 90 HS ³				
Anskaffning av autonom minröjningsfarkost, ASV ³				
<i>Planerade beställningar under 2012²</i>				
Generalöversyn/modifiering korvett typ Gävle				
Anskaffning vedettbåtar				
Halvtidsmodifiering röjdykfartyg Spårö/Sturkö				
Projektering patrullfartyg				
Flygstridskrafter	2 865	3 320	3 510	3 230
<i>Beställt enligt tidigare godkännanden</i>				
Handlingsplan JAS 39 Gripen ¹				
Interoperabilitet JAS 39 Gripen ¹				
Materielsystemversion 20 JAS 39 C/D ¹				
Långräckviddig flygburen radarjaktrobot ¹				
Anskaffning nytt medeltungt helikoptersystem (hkp16) ¹				
Vidareutveckling av JAS 39 C/D ¹				
<i>Återstår att beställa under 2011-2012 enligt tidigare godkännanden</i>				
JAS 39 Gripen E/F ⁴				
<i>Planerade beställningar under 2012²</i>				
Utbildningscenter hkp 14				
Varnings- och motmedelssystem flygplan 102				
Modifiering Tp84				

Ledning och logistik	1 868	2 350	2 430	1 730
Beställt enligt tidigare godkännanden				
Anskaffning av nytt igenkänningssystem (IK NY) ¹				
Återstår att beställa under 2011-2012 enligt tidigare godkännanden				
Anskaffning av gemensamt ledningssystem (SWECCIS) ³				
Anskaffning av gemensamt taktiskt radiosystem (GTRS) ³				
Anskaffning av stridsledningssystem för bataljon, etapp 2 (SLB) ³				
Planerade beställningar under 2012²				
Anskaffning kommunikationsnod steg 2, 2013-15				
Anskaffning stridsledningssystem bataljon etapp 3				
Anpassning telekom ledningsplats				
Utveckling/anskaffning Satellitkommunikation 2012-14				
FM informationsinfrastruktur 2013-16				
Summa budgeterade investeringar	9 186	9 150	9 390	9 580
<i>Varav anläggningar</i>	<i>124</i>	<i>97</i>	<i>257</i>	<i>70</i>
Försäljningsintäkter	-60	-60	-60	-60
Summa investeringar	9 126	9 090	9 330	9 520
Anslag	9 126	9 091	9 339	9 526

1) Godkänt av riksdagen

2) Sådana anskaffningar som Försvarsmakten föreslår ska föreläggas för regeringens beslut

3) Godkänt av regeringen

4) För det fall att Brasilien eller annat land väljer att anta SAAB AB:s offert under 2011.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 för ramanslaget 1.3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 46 100 000 000 kronor under perioden 2013-2019 (tabell 3.13).

Tabell 3.13 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget 1.3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Miljoner kronor

	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014-2019
Ingående åtaganden	37 956	41 669		
Nya åtaganden	12 613	13 328		
Infriade åtaganden	-8 900	-8 919	-9 018	-37 060
Utestående åtaganden	41 670	46 078		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	44 800	46 100		

Skälen för regeringens förslag: I förslaget till bemyndigande för 2012 ingår objekt med ekonomiskt utfall från och med 2013 som redan beställts (utestående åtaganden) och objekt som planeras beställas under 2012 (nya åtaganden). Vilka år de utestående åtagandena vid slutet av 2012 beräknas infrias framgår av tabell 3.13. Av tabell 3.12 framgår större projekt och deras fördelning mellan redan ingångna åtaganden och Försvarsmaktens planering för nya åtaganden.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

För den fortsatta omställningen av försvaret har anslaget minskats med 129,5 miljoner kronor 2012 och 352,3 miljoner kronor fr.o.m. 2013. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Anslaget har minskats med 10 miljoner kronor fr.o.m. 2012. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Anslaget har ökat med 38 miljoner kronor 2012, 99,6 miljoner kronor 2013, 105,4 miljoner kronor 2014 och 164,4 miljoner kronor fr.o.m. 2015 med anledning av de senareläggningar av materielbeställningar som görs för att finansiera anskaffningen av ett medeltungt helikoptersystem.

Anslaget har engångsvis minskats med 20 miljoner kronor 2010 och 2011 som i stället beräknas under anslaget 2:1 *Kustbevakningen*. Från och med 2012 beräknas beloppet åter under föreliggande anslag.

Tabell 3.14 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	9 125 855	9 125 855	9 125 855	9 125 855
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	-82 133	103 091	295 316	535 083
Beslut	-72 088	-234 824	-233 919	-180 873
Överföring till/från andra anslag	-10 000	-10 205	-10 417	-10 682
Övrigt ³			-13 671	-14 019
Förslag/ beräknat anslag	8 961 634	8 983 917	9 163 163	9 455 364

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.4 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

Tabell 3.15 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Slags	Belopp	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2010	Utfall	6 398 711	160 852	
2011	Anslag	6 639 196 ¹		6 500 267
2012	Förslag	6 526 369		
2013	Beräknat	6 773 883 ²		
2014	Beräknat	7 200 802 ³		
2015	Beräknat	7 358 824 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 579 121 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 860 618 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 6 854 581 tkr i 2012 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera vidmakthållande och avveckling av materiel och anslagsfinansierade anläggningar. Anslaget används vidare för kostnader för den europeiska försvarsbyrån (EDA) och för det säkerhetsfrämjande samarbetet med andra länder samt till åtgärder för att främja den i Sverige verkamma försvarsindustrins export-verksamhet.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 för ramanslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 16 400 000 000 kronor under perioden 2013-2017 (tabell 3.16).

Tabell 3.16 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

Miljoner kronor

	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014-2017
Ingående åtaganden	14 950	15 908		
Nya åtaganden	7 557	6 830		
Infriade åtaganden	- 6 600	- 6 442	- 6 442	- 9 855
Utestående åtaganden	15 908	16 297		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	16 000	16 400		

Skälen för regeringens förslag: Anskaffningar inom anslaget hänför sig till vidmakthållande och avveckling av tidigare investeringar i materiel. Verksamheten omfattar bland annat underhåll av Försvarsmaktens materiel och anläggningar som inte är av löpande eller driftskaraktär samt utfasning av förbrukad eller utsliten materiel. Verksamheten bidrar därmed till att uppfylla målen för utgiftsområde Försvar, kraven på operativ förmåga och delförmåga samt till funktionernas och insatsorganisationens utveckling.

I förslaget till bemyndigande för 2012 ingår objekt med ekonomiskt utfall från och med 2013 som redan beställts (utestående åtaganden) och objekt som planeras beställas under 2012 (nya åtaganden). Vilka år de utestående åtagandena vid slutet av 2012 beräknas infrias framgår av tabell 3.16. Av tabell 3.17 framgår större projekt och deras fördelning mellan redan ingångna åtaganden och Försvarsmaktens planering för nya åtaganden.

Tabell 3.17 Av Försvarsmakten genomfört och planerat större vidmakthållande och avveckling av materiel och anläggningar

	Prognos 2011	Budget 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
Markstridskrafter	1 198	920	830	1 280
Beställt enligt tidigare godkännanden				
Kompletterande anskaffning av bildförstärkare 2010-2011				
Återstår att beställa under 2011-2012 enligt tidigare godkännanden				
Omsättning av zornör och kommunikationsmedel för Torped 62-systemet				
Planerade beställningar under 2012				
Renovering av artillerilokaliseringsradar ARTHUR				
Renovering av granatkastare				
Marinstridskrafter	760	830	780	940
Beställt enligt tidigare godkännanden				
Vidmakthållande av Hydra, marint undervattensstridssystem 12-14				
Återstår att beställa under 2011-2012 enligt tidigare godkännanden				
Systemstöd UAV år 2012-2014				
Planerade beställningar under 2012				
Systemstöd marina lednings- och sambandssystem				
Systemstöd fartygsburna lednings-, sambands, navigations och sensorsystem 2013-2014				
Vidmakthållande av fartygssystem Visby 2013-2015				

Flygstridskrafter	2 204	2 370	2 320	2 420
Beställt enligt tidigare godkännanden				
Grundresurs verifiering och validering JAS 39 Gripen				
Systemstöd JAS 39 Gripen				
Vidmakthållande vapen och underhåll 2010-14				
Omsättning avioniksystem fas 1				
Strategisk transport t o m 2012				
Vidmakthållande STRIC/Strics				
Återstår att beställa under 2011-2012 enligt tidigare godkännanden				
Vidmakthållande JAS 39 Gripen				
Systemstöd transportflygplan				
Tillägg omsättning avioniksystem fas 1				
Flygbasresurs provning 2012-2014				
Projektledning helikopter 14				
Planerade beställningar under 2012				
Strategisk transport 2013-2017				
UH hkp 14 13-16				
Ledning och logistik	3 628	3 600	4 110	3 600
Beställt enligt tidigare godkännanden				
Reservmateriel 2011				
Fältutrustning 2011-13				
Vidmakthållande stöd FM TT 2011-12				
Vidmakthållande stödsystem för logistik 2011-13				
Återstår att beställa under 2011-2012 enligt tidigare godkännanden				
Vidmakthållande fasta nät 2011-13				
Reservmateriel 2012				
Planerade beställningar under 2012				
Reservmateriel 2013				
Vidmakthållande stöd FM TT 2013-15				
Summa budgeterade investeringar	7 789	7 720	8 040	8 240
Försäljningsintäkter	-1 150	-1 120	-1 080	-850
Summa investeringar	6 639	6 600	6 960	7 390
Anslag	6 639	6 609	6 965	7 396

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

För den fortsatta omställningen av försvaret har anslaget minskats med 82,5 miljoner kronor 2012 och 188,6 miljoner kronor fr.o.m. 2013. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Anslaget har ökats med 2 miljoner kronor 2012, 105,1 miljoner kronor 2013, 206,5 miljoner kronor 2014 och 200 miljoner kronor fr.o.m. 2015 med anledning av de senareläggningar av materielbeställningar som görs för att finansiera anskaffningen av ett medeltungt helikoptersystem.

Anslaget har engångsvis minskats med 20 miljoner kronor 2010 och 2011 som istället beräknats under anslaget 2:1 *Kustbevakningen*. Från och med 2012 beräknas beloppet åter under föreliggande anslag.

Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	6 639 196	6 639 196	6 639 196	6 639 196
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	-59 753	135 018	266 489	424 251
Beslut	-61 067	-65 859	34 220	28 520
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	7 993	65 528	260 897	266 858
Förslag/beräknat anslag	6 526 369	6 773 883	7 200 802	7 358 824

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.5 1:5 Forskning och teknikutveckling

Tabell 3.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	820 606	Anslags-sparande	17 241
2011	Anslag	737 031 ¹	Utgifts-prognos	738 488
2012	Förslag	731 539		
2013	Beräknat	735 934 ²		
2014	Beräknat	749 142 ³		
2015	Beräknat	766 266 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 714 500 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 713 469 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 713 470 tkr i 2012 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera forskning och teknikutveckling. Anslaget finansierar vidare det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP), deltagande i det internationella teknikutvecklingsprogrammet ETAP inom flygområdet, verksamhet vid luftstridssimuleringscentrum (FLSC) samt övrig flygteknisk forskning. Anslaget finansierar också forsknings- och utvecklingsverksamhet som genomförs inom ramen för det svenska deltagandet i den europeiska försvarsbyrå (EDA).

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 15 miljoner kronor 2012 och 33 miljoner kronor fr.o.m. 2013. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:5 Forskning och teknikutveckling

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	737 031	737 031	737 031	737 031
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	9 508	31 903	46 834	64 751
Beslut	-15 000	-33 000	-33 641	-34 410
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-1 082	-1 107
Förslag/beräknat anslag	731 539	735 934	749 142	766 266

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.6 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Tabell 3.21 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	142 839	Anslags-sparande	11 310
2011	Anslag	24 900 ¹	Utgifts-prognos	24 379
2012	Förslag	27 924		
2013	Beräknat	31 753 ²		
2014	Beräknat	34 354 ³		
2015	Beräknat	35 228 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 31 058 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 32 926 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 32 926 tkr i 2012 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera lämplighetsundersökningar av totalförsvarspliktiga, centralredovisning av totalförsvarets personal, registerföring över

krigsplacerad personal samt enskilda ärenden inom området. Vidare används anslaget till att finansiera den av Totalförsvarets rekryteringsmyndighet bedrivna verksamhet med att ge myndigheter och andra med bemanningsansvar inom totalförsvaret stöd och service avseende bemanning.

Tabell 3.22 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2010 (varav tjänsteexport)	41 737	42 937	-1 200
Prognos 2011 (varav tjänsteexport)	116 000	116 000	0
Budget 2012 (varav tjänsteexport)	114 000	114 000	0

Regeringens överväganden

Tabell 3.23 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Tusental kronor	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011 ¹	24 900	24 900	24 900	24 900
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	416	982	1 514	2 186
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	2 608	5 871	7 940	8 142
Förslag/beräknat anslag	27 924	31 753	34 354	35 228

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.7 1:7 Officersutbildning m.m.

Tabell 3.24 Anslagsutveckling

Tusental kronor			Anslags-sparande	
2010	Utfall	245 286		36 802
2011	Anslag	254 548 ¹	Utgifts-prognos	230 870
2012	Förslag	232 564		
2013	Beräknat	230 120 ²		
2014	Beräknat	229 473 ³		
2015	Beräknat	235 195 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 224 806 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 219 709 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 219 709 tkr i 2012 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera det treåriga officersprogrammet vid Forsvarshögskolan. Vidare finansierar anslaget forskning och utveckling m.m. inom vissa av högskolans kompetensområden. Anslaget finansierar även kurser inom ramen för Partnerskap för fred (PFF) samt viss forskning och analysstöd för regeringens behov.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 20 miljoner kronor 2012, 28 miljoner kronor 2013 och 33 miljoner kronor fr.o.m. 2014 till följd av minskade utbildningsvolymerna och rationaliseringar inom officersutbildningen. Beloppen beräknas istället under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Anslaget har minskats med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2012. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt*.

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:7 Officersutbildning m.m.

Tusental kronor	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	254 548	254 548	254 548	254 548
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	2 807	8 890	14 244	20 946
Beslut	-25 000	-33 591	-39 274	-40 253
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	209	273	-46	-47
Förslag/ beräknat anslag	232 564	230 120	229 473	235 195

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.8 1:8 Försvarets radioanstalt

Tabell 3.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	671 911	Anslags- sparande	13 949
2011	Anslag	723 343 ¹	Utgifts- prognos	716 039
2012	Förslag	746 585		
2013	Beräknat	833 801 ²		
2014	Beräknat	874 978 ³		
2015	Beräknat	897 467 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 816 172 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 839 131 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 839 131 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för signalspaning och informationssäkerhetsverksamhet m.m. som Försvarets radioanstalt bedriver och kapitalkostnaden för den teknikutveckling som behövs för dessa verksamheter. Anslaget används även för Försvarets radioanstalts bidrag till att ge förvarning om förändrade förhållanden i vår omvärld samt myndighetens lämnande av stöd vid fredsfrämjande internationell verksamhet.

Tabell 3.27 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2010	5 208	5 481	- 273
<i>(varav tjänsteexport)</i>			
Prognos 2011	7 000	7 000	0
<i>(varav tjänsteexport)</i>			
Budget 2012	7 000	7 000	0
<i>(varav tjänsteexport)</i>			

Den avgiftsfinansierade verksamheten omfattar uppdrag som genomförs för att lämna stöd till myndigheten m.m. samt uppdrag för att genomföra it-säkerhetsanalyser. Intäkterna disponeras av myndigheten.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har engångsvis ökat med 0,5 miljoner kronor 2010 och 2011 för Datainspektionens uppdrag att följa den personuppgiftsbehandling som tillämpningen av lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet föranleder hos Försvarets radioanstalt. Från och med 2012 minskas anslaget med motsvarande belopp.

Anslaget har ökat med 4 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för finansiering av säkra kryptografiska funktioner. Beloppet beräknades tidigare under anslaget 2:4 *Krisberedskap*.

Anslaget har ökat med 11,5 miljoner kronor 2012, 82,5 miljoner kronor 2013 och 107,5 miljoner kronor fr.o.m. 2014 för finansiering av teknikutveckling, se avsnitt 3.4.3.6. Medlen har till del tidigare beräknats under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, anslaget 1:7 *Officersutbildning m.m.*, anslaget 1:11 *Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.*, anslaget 1:12 *Försvarsexportmyndigheten*, anslaget 1:13 *Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten*, anslaget 1:14 *Försvarsunderrättelsedomstolen*, anslaget 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* samt det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.*

Tabell 3.28 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:8 Försvarets radioanstalt

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	723 343	723 343	723 343	723 343
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	7 995	23 791	39 237	58 837
Beslut	10 990	82 227	108 927	111 727
Överföring till/från andra anslag	4 000	4 086	4 171	4 278
Övrigt ³	257	354	-700	-718
Förslag/ beräknat anslag	746 585	833 801	874 978	897 467

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskar (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.9 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tabell 3.29 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	112 106	Anslags- sparande	312
2011	Anslag	162 005 ¹	Utgifts- prognos	158 920
2012	Förslag	163 614		
2013	Beräknat	166 835 ²		
2014	Beräknat	170 091 ³		
2015	Beräknat	174 569 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 163 614 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 163 385 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 163 386 tkr i 2012 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt åtgärder för att främja den svenska försvarsindustrins exportverksamhet. Anslaget finansierar även forskning avseende skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel (CBRN) samt forskning och analysstöd för regeringens behov.

Tabell 3.30 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2010	921 777	892 602	29 175
(varav tjänsteexport)	18 181	15 507	2 674
Prognos 2011	920 246	891 284	28 962
(varav tjänsteexport)	10 000	9 000	1 000
Budget 2012	926 096	926 096	0
(varav tjänsteexport)	10 000	9 000	1 000

Regeringens överväganden

Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	162 005	162 005	162 005	162 005
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 609	4 830	8 324	12 808
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-238	-244
Förslag/ beräknat anslag	163 614	166 835	170 091	174 569

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskar (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.10 1:10 Nämnder m.m.

Tabell 3.32 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	19 310	Anslags- sparande	71
2011	Anslag	5 801 ¹	Utgifts- prognos	5 680
2012	Förslag	5 801		
2013	Beräknat	5 801		
2014	Beräknat	5 801		
2015	Beräknat	5 801		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för den verksamhet som bedrivs av vissa mindre nämnder samt bidrag till exempelvis Svenska Röda Korset och Centralförbundet Folk och Försvar.

Regeringens överväganden

Tabell 3.33 Härlledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:10 Nämnder m.m.

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	5 801	5 801	5 801	5 801
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	5 801	5 801	5 801	5 801

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

3.6.11 Försvarets materielverk

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Försvarets materielverk är, med undantag av det nedan behandlade anslaget 1:11 *Internatio-*

nella materielsamarbeten och industrifrågor m.m., en avgiftsfinansierad myndighet vars främsta uppgift är att anskaffa, vidmakthålla och avveckla materiel och förnödenheter på uppdrag av Försvarsmakten och andra kunder. Myndigheten bistår Försvarsmakten i fråga om långsiktig materielförsörjningsplanering och materielsystemkunskap. För de enskilda uppdragen utformar Försvarets materielverk offerter utifrån Försvarsmaktens fastställda materielplan.

Försvarsmakten gör sedan kundbeställningar gentemot Försvarets materielverk. Kundbeställningarna utgör ett åtagande för Försvarets materielverk gentemot kunden och är grunden för uppföljning av myndighetens verksamhet.

Försvarets materielverk får disponera intäkterna från den avgiftsbelagda verksamheten.

Tabell 3.34 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)
Utfall 2010	17 268 366	17 370 345	- 3 343
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2011	19 290 000	19 290 000	0
(varav tjänsteexport)			
Budget 2012	17 853 000	17 853 000	0
(varav tjänsteexport)			

Tabell 3.35 Investeringsplan

Tusental kronor					
	Utfall 2010	Prognos 2011	Budget 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
Investeringar	53 997	64 020	101 580	86 600	63 900
Summa investeringar	53 997	64 020	101 580	86 600	63 900
Lån i Riksgäldskontoret	53 997	64 020	101 580	86 600	63 900
Summa finansiering	53 997	64 020	101 580	86 600	63 900

Rörelsekapital

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2012 besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 12 000 000 000 kronor för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital.

Skälen för regeringens förslag: Försvarets materielverk behöver ett rörelsekapital för att finansiera utstående förskott till industrin och övrigt behov av rörelsekapital.

3.6.12 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.

Tabell 3.36 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	94 339	Anslags-sparande	7 297
2011	Anslag	78 925 ¹	Utgifts-prognos	75 315
2012	Förslag	77 771		
2013	Beräknat	79 121 ²		
2014	Beräknat	80 507 ³		
2015	Beräknat	82 475 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 77 770 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 77 660 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 77 659 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Försvarets materielverks tillhandahållande av resurser inom teknik- och materielförsörjning (inklusive forskning) för stöd till regeringen. Anslaget används även, inom ovan nämnda område, till Försvarets materielverks förvaltningskostnader. Resurser definieras enligt följande: kompetens, ledningsförmåga och analyskapacitet avseende försvarsrelaterad industri, internationella materielsamarbeten och materielförsörjning. Anslaget används även till Sveriges certifieringsorgan för it-säkerhet (CSEC) samt signatärskapet för Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA).

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2012. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt*.

Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.

Tusental kronor	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011 ¹	78 925	78 925	78 925	78 925
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	846	2 231	3 771	5 793
Beslut	-2 000	-2 035	-2 073	-2 124
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-116	-119
Förslag/ beräknat anslag	77 771	79 121	80 507	82 475

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.13 1:12 Försvarsexportmyndigheten

Tabell 3.38 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall	23 953	Anslags-sparande	14 047
2011	Anslag	80 000 ¹	Utgifts-prognos	79 442
2012	Förslag	75 860		
2013	Beräknat	77 462 ²		
2014	Beräknat	78 917 ³		
2015	Beräknat	80 888 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 75 859 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 75 748 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 75 748 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för exportfrämjande åtgärder inom försvarssektorn samt för försäljning och upplåtelse av materiel inom försvarssektorn som inte längre behövs för

statens verksamhet eller som har blivit obrukbar.

Tabell 3.39 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt- kostnad)
Utfall 2010	1 600	1 600	0
(varav tjänsteexport)	0	0	0
Prognos 2011	10 000	10 000	0
(varav tjänsteexport)	0	0	0
Budget 2012	10 000	10 000	0
(varav tjänsteexport)	1 600	1 600	0

Rörelsekapital

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2012 besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp om 7 000 000 000 kronor för att tillgodose Försvarexportmyndighetens behov av rörelsekapital.

Skälen för regeringens förslag: Försvarexportmyndigheten inrättades den 1 augusti 2010. Under hösten 2010 ansvarade övergångsvis Försvarets materielverk fortfarande för hanteringen av vissa avtal inom området och därmed användes Försvarets materielverks kredit i Riksgäldskontoret för ändamålet. Från och med 2011 övergick ansvaret för avtalen helt till Försvarexportmyndigheten som därför behöver motsvarande rörelsekapital. Försvarets materielverks behov av rörelsekapital minskar till följd av detta.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2012. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt*.

Tabell 3.40 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:12 Försvarexportmyndigheten

Tusental kronor	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	80 000	80 000	80 000	80 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	860	2 568	4 243	6 347
Beslut	-5 000	-5 106	-5 209	-5 339
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-117	-120
Förslags/ beräknat anslag	75 860	77 462	78 917	80 888

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.14 1:13 Försvarsunderrättelse- domstolen

Tabell 3.41 Anslagsutveckling

Tusental kronor			
2010	Utfall	Anslags- sparande	0
2011	Anslag	Utgifts- prognos	8 675
2012	Förslag	7 449	
2013	Beräknat	7 595 ²	
2014	Beräknat	7 741 ³	
2015	Beräknat	7 945 ⁴	

¹ Inklusivt ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 7 450 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 7 437 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 7 436 tkr i 2012 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera den verksamhet som Försvarsunderrättelse-
domstolen bedriver med att pröva frågor om tillstånd till signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 1,5 miljoner kronor fr.o.m. 2012. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt*.

Tabell 3.42 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:13 Försvarsunderrättelsesdomstolen

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	8 860	8 860	8 860	8 860
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	89	264	455	701
Beslut	-1 500	-1 529	-1 561	-1 603
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-13	-13
Förslag/beräknat anslag	7 449	7 595	7 741	7 945

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsförflyttning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.15 1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Tabell 3.43 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall		Anslags-sparande	0
2011	Anslag	13 040 ¹	Utgifts-prognos	10 770
2012	Förslag	12 112		
2013	Beräknat	12 348 ²		
2014	Beräknat	12 588 ³		
2015	Beräknat	12 921 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 12 112 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 12 093 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 12 094 tkr i 2012 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera den verksamhet som Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten bedriver med att kontrollera försvarsunderrättelse-

verksamheten hos de myndigheter som enligt förordningen (2000:131) om försvarsunderrättelseverksamhet bedriver sådan verksamhet, samt att i enlighet med lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet verkställa beslut om tillgång till signalbärare.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 1 miljon kronor fr.o.m. 2012. Detta bedöms inte få några verksamhetsmässiga konsekvenser för Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt*.

Tabell 3.44 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Tusental kronor				
	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	13 040	13 040	13 040	13 040
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	72	328	608	969
Beslut	-1 000	-1 020	-1 041	-1 068
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-19	-20
Förslag/beräknat anslag	12 112	12 348	12 588	12 921

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsförflyttning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4 Samhällets krisberedskap

4.1 Omfattning och mål

Med en kris avses en händelse som drabbar eller berör många människor och stora delar av samhället samt hotar grundläggande värden och funktioner. Händelsen avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser. För att samhället ska kunna hantera en allvarlig händelse eller kris krävs att förebyggande och förberedande åtgärder genomförs, t.ex. i syfte att öka robustheten och därmed motståndskraften för funktioner och system i samhällsviktig verksamhet. Arbetet med samhällets krisberedskap omfattar också att funktionaliteten i samhällsviktig verksamhet så snabbt som möjligt efter en störning återgår till det normala. Arbetet med att utveckla samhällets krisberedskap sker fortlöpande och omfattar således åtgärder före, under och efter en allvarlig händelse eller kris.

Ansvarsprincipen utgör grunden i samhällets krisberedskap och innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden har samma verksamhetsansvar under en allvarlig händelse, kris eller krig. Ansvarsprincipen innebär vidare att det i verksamhetsansvaret ingår att vidta de åtgärder som krävs för att skapa robusthet och förmåga att kunna hantera uppkommen situation. Dessutom ingår samverkan och samordning med andra aktörer i den omfattning som krävs för att effektivt förebygga och hantera en allvarlig händelse eller kris.

Samhällets krisberedskap bygger på en omfattande samverkan på alla nivåer och inom alla sektorer i samhället. Det innebär att

myndigheter, kommuner, landsting, icke offentliga aktörer, m.fl. utifrån ansvar för den egna ordinarie verksamheten bör samverka aktivt för att förebygga och hantera allvarliga händelser och kriser som kan drabba samhället.

Verksamheten inom samhällets krisberedskap är uppbyggd kring en geografisk och en sektorsinriktad ansvars- och samverkansstruktur. Den geografiska dimensionen utgörs av geografiskt områdesansvar på lokal, regional och nationell nivå. Kommunen har det geografiska områdesansvaret på den lokala nivån, länsstyrelsen på den regionala nivån samt centrala förvaltningsmyndigheter och regeringen på den nationella nivån. Geografiskt områdesansvar innebär att det inom ett geografiskt område finns en aktör som ansvarar för inriktning, prioritering och samordning av tvärspektoriella åtgärder gällande krisberedskap. Vid allvarliga händelser och kriser med nationella konsekvenser är regeringens uppgift främst att hantera övergripande normativa och strategiska frågor samt att på övergripande nationell nivå säkerställa en effektiv krishantering. Till stöd för regeringens arbete finns en särskild utpekad chefstjänsteman som i Statsrådsberedningen med stöd av ett kansli för krishantering samordnar departementens arbete inom Regeringskansliet. Ansvar för krisledning och samordning av operativa åtgärder av nationell karaktär ligger vid en allvarlig händelse eller kris på de centrala förvaltningsmyndigheterna. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i uppgift att stödja samordningen av berörda myndigheters åtgärder vid en kris. Myndigheten ska också

kunna bistå med stödresurser i samband med allvarliga olyckor.

Sektorsdimensionen utgörs av ett antal centrala förvaltningsmyndigheter som, utifrån sitt verksamhetsansvar inom olika sektorer, av regeringen har fått ett särskilt ansvar för krisberedskapen inom sektorn.

Även om det offentliga har ett omfattande ansvar för samhällets övergripande funktionalitet vid allvarliga händelser har den enskilde ett ansvar. Det innebär att den enskilde, dvs. såväl individen som icke offentliga aktörer, bör ha insikt om att allvarliga händelser och kriser kan uppstå och att samhället då kan behöva omprioritera sina resurser och verksamheter samt att den enskilde aktivt tar del av samhällets information och anvisningar. Detta innebär att individen för egen del måste förbereda sig därefter. Den enskilde har således en viktig roll i krisberedskapsarbetet.

För att uppnå en effektiv hantering av en allvarlig händelse eller kris krävs goda förberedelser. Detta görs genom bl.a. arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser där hot, risker och andra sårbarheter inom olika sektorer i samhället identifieras och åtgärder vidtas. De kan avse omvärldsbevakning, att olika aktörer har larm- och beredskapsfunktioner, att det finns förberedda organisationer för att hantera uppkomna situationer, information, utbildnings- samt övningsverksamhet.

Samhällets krisberedskap som en gemensam samhällsverksamhet har sin grund i samhällets normala vardagliga verksamhet för att förebygga och hantera olyckor och mindre omfattande störningar, t.ex. översvämningar, bränder och strömavbrott. Det är funktioner som polisen, sjukvården, räddningstjänsten, tele- och datakommunikationer och deras vardagliga verksamhet och resurser som utgör grunden för samhällets krisberedskap. Då det inträffar allvarliga händelser eller kriser i samhället kan de vardagliga resurserna förstärkas med t.ex. personal och materiel. Därtill finns särskilda norm-, regelverk och samverkansstrukturer som underlättar och stödjer hanteringen av allvarliga händelser och kriser.

Samhällets krisberedskap lägger grunden för det civila försvaret, dvs. förmågan i den

verksamhet som ska bedrivas i händelse av krig.

I propositionen Ett användbart försvar anger regeringen att de övergripande målen för vår säkerhet är att, värna befolkningens liv och hälsa, värna samhällets funktionalitet och värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter – (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292).

Med utgångspunkt i de övergripande målen för vår säkerhet, är målen för arbetet med samhällets krisberedskap att minska risken för och konsekvenserna av allvarliga störningar, kriser och olyckor. Skulle en sådan händelse inträffa bör kvinnors, mäns och barns liv, personliga säkerhet och hälsa tryggas samt skador på egendom eller i miljö begränsas. Arbetet med samhällets krisberedskap bör även bidra till att minska lidande och skadeverkningar av allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder genom bl.a. bistånd och andra insatser.

4.2 Politikens inriktning

Sveriges krisberedskap är god. Förmågan behöver dock fortlöpande utvecklas och förbättras utifrån gjorda erfarenheter. Katastrofer och allvarliga händelser sker återkommande i Sverige och i omvärlden. De senaste åren har vi upplevt den nya influensan A(H1N1), sträng kyla, vulkanutbrott på Island med efterföljande problem för flygtrafiken, oljeutsläppet i den Mexikanska golfen, jordbävningen och den efterföljande tsunamin i Japan som orsakade översvämningar och radioaktiva utsläpp, oroligheterna i Nordafrika, de återkommande bränderna i Ryssland samt översvämningkatastrofer och terrordåden i Sverige och Norge. Regeringen ser ett fortsatt behov av att arbeta både förebyggande för att minska risken för att allvarliga händelser inträffar och att förbättra förmågan att hantera allvarliga händelser. Konsekvenser av katastrofer och allvarliga händelser drabbar både vår omvärld och Sverige. Arbetet med samhällets krisberedskap bör därför präglas av samarbete och samverkan mellan myndigheter, kommuner, landsting,

frivilligorganisationer och den enskilde. Det bör ske nationellt och internationellt, både bilateralt och multilateralt. Fortfarande kvarstår ytterligare arbete för att bl.a. utveckla samarbete samt tydliggöra roller och ansvar för arbetet med samhällets krisberedskap. Brister finns alljämt i förmågan till sektorsövergripande samverkan, tillgänglighet till förstärkningsresurser och robusthet i de ordinarie verksamheterna.

El-, värme- och vattenförsörjning är exempel på samhällsviktig verksamhet som är beroende av en fungerande infrastruktur. Denna infrastruktur finns på lokal, regional och nationell nivå och drivs både av nationella och internationella aktörer, som finns både i och utanför Sverige. Det är av vikt att samhällsviktiga verksamheter fungerar väl. Det innebär utifrån ett krisberedskapsperspektiv att de kan stå emot och hantera störningar orsakade av naturhändelser, olyckor, handhavandefel, antagonistiska angrepp m.m. Att ha hög beredskap innebär också att funktionaliteten hos den samhällsviktiga verksamheten så snabbt som möjligt återupprättas efter en störning. Hur aktörer säkerställer en hög funktionalitet varierar utifrån verksamhetens karaktär. Därför är det viktigt att ansvariga och ägare av samhällsviktig infrastruktur arbetar strategiskt med skydd av verksamheten och de kritiska beroendeförhållanden som finns i samhället. Utöver de förbättringsmöjligheter som finns i den sektorsövergripande samverkan, kan tillgängligheten till förstärkningsresurser och robustheten i de ordinarie verksamheterna bli bättre.

I samband med att en olycka eller allvarlig händelse drabbar samhället uppstår omedelbart ett stort behov av att få information. Det gäller bl.a. frågor om vad som hänt, vad det innebär för den enskilda individen och dess anhöriga och hur händelsen kan komma att utvecklas. En allvarlig händelse skapar också ett behov av att kunna lämna information. Erfarenheter från tidigare allvarliga händelser och olyckor har visat att ett stort behov finns av att kunna få och sprida information om det som inträffat (dnr Fö2010/839/SSK). Mot bakgrund av det avser regeringen att låta inrätta en sådan möjlighet, bl.a. för att komplettera och avlasta nödnumret 112.

Reformen skydd mot olyckor stödjer och driver på arbetet med hantering av vardagens olyckor men tillämpningen behöver utvecklas ytterligare för att den enskilde medborgarens trygghet och säkerhet ska öka. Bland annat bör ett bredare och mer samordnat säkerhetsarbete utvecklas på kommunal nivå. Vidare bör arbetet mot bränder i skolmiljö stärkas, samverkan mellan blåljusmyndigheter öka för att ge ökad säkerhet på landsbygden, brandskyddet i boendemiljöer stärkas, samverkan och samordning mellan samhällets räddningstjänst stärkas och utvecklas och tillsynen enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor stärkas och utvecklas.

Rakel är Sveriges nationella kommunikationssystem för samverkan och ledning. Systemet blev färdigbyggt under 2010 och täcker nu hela Sverige. Systemet syftar till att stärka samhällets krishanteringsförmåga och underlätta den dagliga kommunikationen hos organisationer som arbetar med allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Vid olyckor och allvarliga händelser är det av yttersta vikt att de som har ansvaret för hanteringen har tillgång till tillförlitliga och säkra kommunikationssystem. Händelserna i Norge i juli 2011 är exempel på behov av säker kommunikation vid en insats. Regeringen anser att det är viktigt att arbetet med att öka anslutningen och nyttjandet av Rakel fortsätter. Regeringen gör bedömningen att händelserna i Norge också pekar på betydelsen av övningar som en förutsättning för myndigheters samverkan och effektiv användning av resurser.

Liksom de flesta andra länder betraktar regeringen informationssäkerhet som en stor nationell utmaning med strategisk, utrikespolitisk och säkerhetspolitisk betydelse (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327). Inom informationssäkerhetsområdet är det viktigt att den privata sektorn, som i hög utsträckning äger, driver och utvecklar samhällets informationsinfrastruktur, utvecklar sin krisberedskap utan att reglering och tillsyn ökar. Exempelvis är det viktigt att skapa förtroende för våra betalningssystem, skydd av den personliga integriteten och skydd mot kriminella handlingar. Regeringen anser att flera åtgärder vidtagits för att öka informationssäkerheten men att det krävs fortsatt analysarbete och tydliggörande av ansvarsförhållanden.

Regeringen fortsätter att ta ansvar för skyddet och säkerheten på Östersjön och i anslutande farvatten. De förmågor och den beredskap vi bygger idag påverkar i allra högsta grad hur väl vi kan hantera en större olycka till sjöss. Regeringen anser att den operativa samordningen och samverkan mellan myndigheter och aktörer kan och bör stärkas i syfte att uppnå ett effektivt och flexibelt utnyttjande av samhällets samlade maritima resurser. Regeringen har därför beslutat om att tillsätta utredningen Utökad samverkan och samordning av Sveriges maritima resurser (dir. 2011:43). Utredningens förslag ska redovisas senast den 1 juli 2012.

Situationer kan uppstå där Sveriges resurser att hantera allvarliga händelser och kriser inte räcker till. För sådana situationer är det viktigt att Sverige har en förmåga att kunna ta emot stöd. Förberedelser för att ta emot internationellt stöd i Sverige bör vara en del av de åtgärder som vidtas för att stärka samhällets förmåga att hantera allvarliga händelser och kriser. Förmågan bör kunna anpassas snabbt och flexibelt. En särskild utredare arbetar med att kartlägga de förutsättningar och eventuella hinder som kan finnas för Sveriges möjligheter att ta emot internationellt stöd vid allvarliga händelser och kriser i fredstid (dir. 2010:03). Utredningens förslag på hur eventuella hinder kan åtgärdas ska redovisas våren 2012.

Det är viktigt att Sverige inom EU och i det nordiska samarbetet kan ge stöd för den händelse att dessa länders egna resurser för att hantera kriser och allvarliga händelser inte räcker till. Regeringen anser att Hagadeklarationen utgör ett viktigt forum för att utveckla det nordiska samarbetet inom krisberedskapsområdet.

Samarbetet med USA avseende det bredare samhällssäkerhetsområdet är fortsatt en viktig del av det svenska krisberedskapsarbetet då USA är en ledande aktör inom området. Säkerhetsforskningsavtalet mellan Sverige och USA, genom amerikanska *Department of Homeland Security* (DHS), är en central del av detta samarbete, men också det övergripande bilaterala och avtalsbaserade forsknings-samarbetet. Samarbetet mellan Sverige och USA, genom i huvudsak DHS bör fortsätta utvecklas i syfte att stärka det svenska samhällets krisberedskap. Den europeiska

dimensionen bör fortsatt beaktas i detta samarbete.

För att samhällets samlade resurser ska nyttjas så effektivt som möjligt bör samverkan och samordning mellan civila och militära myndigheter ytterligare utvecklas. Mot bakgrund av den försvarspolitiska inriktningen som beslutades av regering och riksdag 2009 har regeringen beslutat om nya anvisningar för försvarsplaneringen (dnr Fö2011/569/MFI). Försvarsmaktens arbete med försvarsplanering bör ske samordnat med myndigheter som har särskilt ansvar enligt förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap. Som anges i förordning (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har myndigheten uppgiften att företräda det civila försvaret på central nivå i frågor som har betydelse för avvägningen mellan civila och militära behov av samhällets resurser. Vidare har utpekade myndigheter i Krisberedskapsförordningen ett ansvar att planera för åtgärder för att samhället ska kunna motstå påfrestningar av olika slag, från kriser till höjd beredskap. Regeringen vill betona vikten av att denna planering genomförs och att det finns en helhetssyn som omfattar hela hotskalan. Myndigheter som omfattas av förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap bör därför t.ex. inom samverkansområdena arbeta med såväl åtgärder för fredstida krissituationer som planering av åtgärder vid höjd beredskap.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomför på regeringens uppdrag långsiktiga strategiska analyser som omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. I rapport från den februari 2011 redovisar MSB övergripande analysområden (dnr Fö2011/350/SSK). Områden som lyfts fram är t.ex. social sammanhållning, social oro, klimatförändringar och teknikutveckling (information och kommunikation). Regeringen anser att MSB:s strategiarbete utgör underlag för planering av åtgärder för att stärka samhällets förmåga att hantera händelser. Det är av vikt att analyserna tydliggörs i planeringsarbetet.

I följande avsnitt redovisas regeringens resultatanalys och bedömning samt inriktning av arbetet indelat i tre delar

- förebyggande och förberedande arbete,

- samordning och stöd inför och vid olyckor och kriser samt
- uppföljning, utvärdering och lärande.

4.3 Förebyggande och förberedande arbete

Målet med den förebyggande verksamheten är att minimera antalet olyckor och kriser och effekterna av dessa genom att berörda aktörer vidtar förebyggande och sårbarhetsreducerande åtgärder. Genom den förberedande verksamheten bör de aktörer som har ansvar vid olyckor och kriser ha förmåga att begränsa konsekvenserna av händelser när de inträffar samt kunna fatta beslut om åtgärder inom det egna ansvarsområdet och kunna samverka med andra.

4.3.1 Risk- och sårbarhetsanalyser samt samverkan

Resultatanalys

Statliga myndigheter, kommuner och landsting ska upprätta risk- och sårbarhetsanalyser med undantag av Regeringskansliet, Försvarmakten och kommittéväsendet. I risk- och sårbarhetsanalyserna ingår att utifrån scenario som fastställs av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) bedöma förmågan att hantera händelser. Exempel på scenario är isstorm, pandemi, it-attack. I samverkan med berörda aktörer har MSB under 2010 tagit fram föreskrifter om risk- och sårbarhetsanalyser som trädde i kraft den 1 januari 2011. Föreskrifterna riktar sig till kommuner, landsting och statliga myndigheter. Syftet med föreskrifterna är att utveckla arbetet med och höja kvaliteten i risk- och sårbarhetsanalyserna, dels för att öka den enskilda aktörens och samhällets medvetenhet och kunskap om hot, risker och sårbarheter, dels för att risk- och sårbarhetsanalyserna ska kunna utgöra bra beslutsunderlag för såväl den enskilda aktörens som samhällets övergripande inriktning av arbetet inom krisberedskapsområdet. Ett enhetligt arbetssätt bör också möjliggöra jämförbarhet mellan aktörer och ge en samlad bild av vilka sårbarheter och risker som finns.

Inom EU har kommissionen tillsammans med medlemsstaterna tagit fram riktlinjer för riskbedömningar och kartläggning av risker som en del i arbetet med förebyggande av katastrofer. Arbetet med riskbedömningar har initierats med utgångspunkt från rådets slutsatser om förebyggande av katastrofer i EU som antogs under Sveriges ordförandeskap inom EU 2009. Riktlinjerna syftar till att stödja medlemsstaterna i deras arbete med att kartlägga, bedöma och analysera hot och risker samt att möjliggöra en bättre jämförbarhet mellan medlemsstaterna. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps bedömning av redovisade myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser för 2010 är att huvuddelen av myndigheterna gör ett tillfredsställande arbete även om det finns brister inom vissa områden (dnr Fö2011/710/SSK). Regeringen delar denna bedömning och vill därför betona vikten av att berörda aktörer fortsätter att utveckla arbetet med att analysera och bedöma såväl risker och sårbarheter som förmågan att hantera en händelse. Myndigheterna bör t.ex. i större utsträckning tydliggöra ställningstagandet av prioriterade och planerade åtgärder utifrån identifierade risker, dvs. en tydlig koppling mellan identifierade risker och efterföljande arbete.

Regeringen bedömer att det arbete som genomförts på nationell och EU-nivå för att systematisera arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser har ökat förutsättningarna för att analyserna ska kunna utgöra bra underlag för uppföljning, utvärdering och styrning av samhällets krisberedskap.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i sin egen risk- och sårbarhetsanalys för 2010 analyserat scenariot influensapandemi för såväl myndigheten som för sektorn kommunal räddningstjänst (dnr Fö2010/1903/SSK). Bedömningen är att myndighetens och denna sektors krishanteringsförmåga och förmåga att motstå störningar i samhällsviktig verksamhet för detta scenario är i huvudsak god.

I redogörelsen för arbetet i samverkansområdena redovisar MSB arbetet för att öka samverkan mellan samverkansområdena och andra aktörer i samhället, bl.a. Försvarmakten och privata aktörer (dnr Fö2011/171/SSK). Exempel på åtgärder för att öka samverkan är att ett koncept för möten mellan aktörer i de

olika samverkansområdena har utvecklats. Utöver de myndigheter som i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap anges ska ingå i olika samverkansområden har MSB bjudit in andra myndigheter i syfte att främja förmågan till samverkan. Det gäller Fortifikationsverket och Försvarets Radioanstalt i samverkansområde Teknisk infrastruktur, Sveriges lantbruksuniversitet i samverkansområde farliga ämnen, Arbetsförmedlingen i samverkansområde Ekonomisk säkerhet, Lantmäteriet i samverkansområde Geografiskt områdesansvar och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut i samverkansområde Skydd, undsättning och vård. Under året har myndigheterna inom ramen för samverkansområdena deltagit i arbetet med att lämna förslag till inriktningen av anslag 2:4 *Krisberedskap*. Regeringen bedömer att de utvecklade arbetsformerna inom samverkansområdena bör ha bidragit till att stärka aktörernas förmåga att samverka och planera gemensamma projekt som genomförs för att förstärka samhällets förmåga att motstå och hantera allvarliga händelser.

Huvuddelen av de insatser som genomförs för att stärka samhällets krisberedskap finansieras och genomförs i den ordinarie verksamheten hos berörda aktörer enligt ansvarsprincipen. Vissa satsningar för att stärka krisberedskapen, genomförda av aktörer både inom och utom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, finansieras över anslaget 2:4 *Krisberedskap*. Anslaget uppgick 2010 till 1 152 145 tkr. Regeringen bedömer att de åtgärder som finansierades med anslaget 2:4 *Krisberedskap* sammantaget bidragit till att stärka aktörernas krisberedskap.

Inriktning

Det är regeringens bedömning att planering för att utveckla och upprätthålla en god krisberedskap bör utgöra en integrerad del av verksamhetsplaneringen hos myndigheter, kommuner och landsting. Risk- och sårbarhetsanalyserna från myndigheter, kommuner och landsting är fortsatt viktiga underlag för att kunna analysera och bedöma samhällets samlade krisberedskap. Analyserna är viktiga underlag för en effektiv styrning av berörda aktörer inom samhällets krisberedskap. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör fortsätta arbetet med syste-

matiskt stöd till myndigheternas, landstingens och kommunernas arbete så att kvaliteten och användbarheten för risk- och sårbarhetsanalyser förbättras. Arbetet bör bedrivas samordnat med riskanalyser som regleras i annan författning som t.ex. förordningen (1995:1300) om statliga myndigheters riskhantering. Vidare bör ansökan om bidrag ur anslaget 2:4 *Krisberedskap* kunna styrkas med identifierade brister i aktuell risk- och sårbarhetsanalys.

För att möjliggöra en effektiv uppföljning, styrning och inriktning av den sammantagna krisberedskapen i samhället anser regeringen att kvaliteten på inlämnade analyser och bedömningar behöver utvecklas i enlighet med de slutsatser och rekommendationer som MSB redovisar i uppdraget Återkoppling av redovisade myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser 2010 (dnr Fö2010/710/SSK). Av rapporten framgår bl.a. att arbetet med samhällets krisberedskap måste ta hänsyn till och anpassa förmågan att skydda samhället utifrån en rad olika utvecklingstrender, exempelvis socioekonomiska skillnader, livsstilsförändringar, globalisering, väpnade konflikter, konkurrens om naturtillgångar, klimatförändringar och utvecklingen inom it- och kommunikationsområdet. Föreskriftsrätten gällande risk- och sårbarhetsanalyser, bör användas för att inrikta och stödja aktörers arbete med analyserna. Det metodstöd som MSB utarbetat bedöms ge gott stöd för aktörers arbete med risk- och sårbarhetsanalyser. Regeringen anser att en samlad bedömning av samhällets krisberedskap, som inkluderar en nationell riskbedömning, bedömning av förmåga att kunna hantera dessa risker samt en riskmatris som på övergripande nivå tydliggör samhällets samlade risker och sårbarheter, bör redovisas kontinuerligt av MSB. EU:s medlemsstater inbjuds att i slutet av 2011 till kommissionen rapportera en nationell riskbedömning och hur länderna arbetar med riskbedömning på nationell nivå. Med utgångspunkt i underlagen från medlemsstaterna ska kommissionen under 2012 göra en översyn för hela EU om hur medlemsstaterna hanterar nationella risker och sårbarheter. Sverige kommer att rapportera en nationell riskbedömning till kommissionen. Regeringen anser att Sverige genom MSB även fortsatt bör ta aktiv del i det arbete som sker i EU med att

höja EU:s gemensamma förmåga att hantera hot och risker.

För att kunna inrikta arbetet med samhällets krisberedskap och göra avvägningar mellan vilka åtgärder som bör genomföras har regeringen uppdragit åt MSB att i samverkan med berörda myndigheter ta fram en nationell riskbedömning. Bedömningen ska tas fram med utgångspunkt i rådslutsatserna om riskbedömning i Europeiska unionen (8068/11). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska redovisa arbetet till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) senast den 30 november 2011.

I regeringens skrivelse Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet, anges att målen för samhällets krisberedskap bör brytas ner till s.k. resultatmål (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327). På regeringens uppdrag har MSB under våren 2011 redovisat förslag till resultatmål för försörjningen av dricksvatten, livsmedel och värme (dnr Fö2010/1835/SSK). Regeringen anser att dessa mål utgör en god grund för det fortsatta arbetet med planering och åtgärder som minskar risken för störningar i samhällsviktig verksamhet.

Samhällsutvecklingen karaktäriseras av en långtgående specialisering och privatisering inom samhällsviktig verksamhet. Samtidigt är många verksamheter beroende av andra aktörers tjänster eller produkter för att kunna fungera, t.ex. behöver sjukvården tillgång till el, vatten och transporter för att kunna fungera på en rimlig nivå. Dessa beroenden gör det nödvändigt att upprätthålla en god samverkan och dialog för att uppnå målen för samhällets krisberedskap.

Regeringen anser att samverkansområdena har en viktig roll att fylla när det gäller att uppnå de resultatmål som nu arbetas fram och därmed också målen för samhällets krisberedskap. Arbetet i samverkansområdena bör därmed förtydligas och förstärkas. Regeringen anser att det är väsentligt att arbetet i samverkansområdena kännetecknas av ett helhetsperspektiv på samhällets krisberedskap och att hänsyn tas till möjliga synergier, beroenden och andra gemensamma frågor. Arbetet i samverkansområdena bygger på ansvarsprincipen.

Det finns anledning att kontinuerligt se över och analysera vilken sammansättning av

samverkansområden som på ett effektivt och ändamålsenligt sätt stödjer målen för samhällets krisberedskap. Regeringen anser att det är av vikt att MSB tillsammans med de myndigheter som ingår i samverkansområdena arbetar för och utvecklar former för att öka privata aktörers deltagande i arbetet i samverkansområdena.

4.3.2 Skydd mot olyckor samt barns och ungas säkerhet

Resultatanalys

Skydd mot olyckor

Regeringen uppdrog den 5 november 2009 åt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att redovisa en nationell strategi för att stärka brandskyddet genom stöd till enskilda (dnr Fö2009/2196/SSK). Myndigheten redovisade strategin den 1 oktober 2010 (dnr Fö2010/1663/SSK). Inom ramen för strategin föreslås en nollvision, ”Ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand”. I strategin konstateras bl.a. att olika kommunikationsstrategier behöver användas för att nå fram till den enskilde med brandskyddsinformation och att tekniska lösningar för att stärka brandskyddet behöver utvecklas för de som inte kan hantera en brand på egen hand. Strategin bedöms av regeringen kunna stödja och driva på brandskyddsarbetet och arbetet bör fortsätta och utvecklas.

För att den enskilde ska känna till sitt ansvar och ha rimliga förväntningar på samhället i samband med olyckor och kriser har MSB tagit fram informationskrifter och allmänna råd inom brandskyddsområdet samt utvecklat nya informationsvägar under året, bl.a. har filmer om brandskydd publicerats på YouTube, <dinsäkerhet.se> och <MSB.se>. Dessa åtgärder bedöms av myndigheten ha ökat förutsättningarna för att nå ut med budskap och skapa en sammanhållen information om skydd mot olyckor.

Regeringens bedömning är att den nationella strategin för att stärka brandskyddet genom stöd till enskilda stödjer och driver på brandskyddsarbetet och arbetet bör fortsätta och utvecklas. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps arbete bedöms ge den enskilde

ökade förutsättningar att förebygga och hantera olyckor.

Regeringen uppdrog åt MSB i regleringsbrevet för 2010 att ta fram ett utbildningsprogram för yrkesgrupper som har ett särskilt behov av utbildning i brandskydd.

Myndigheten redovisade uppdraget den 28 juni 2010 (dnr Fö2010/1221/SSK). Av redovisningen framgår att det främst är de yrkesgrupper som kommer i kontakt med riskgrupper som är i särskilt behov av ett utökat stöd och särskilda utbildningsåtgärder i brand. De avser vård- och omsorgsorganisationer, för både befintlig och framtida personal. Syftet bör vara att skapa medvetenhet om risker och riskbeteenden samt att skapa förmåga att kunna ta initiativ till att korrekta åtgärder vidtas med utgångspunkt från den enskilda individens behov. Myndigheten kommer att verka för att kommunerna uppmärksammar behovet av utbildning i brandskydd och andra olyckstyper för de berörda yrkesgrupperna. Regeringen anser att frågan om utbildning i brandskydd är en naturlig del i MSB:s fortsatta arbete med att stärka brandskyddet.

Regeringen uppdrog åt MSB i regleringsbrevet för 2010 att i samverkan med Kustbevakningen och Sjöfartsverket genomföra en översyn av konceptet för Räddningsinsatser till sjöss (RITS). Myndigheten redovisade uppdraget den 2 juni 2010 (dnr Fö2010/1013/SSK). Inom ramen för det nya konceptet konstateras bl. a. att ett system för RITS behövs men att den operativa beredskapen kan vara mindre än dagens. Vidare konstateras att utbildning och övning är viktiga komponenter i systemet för att skapa och bibehålla förmågan till insats samt att det nordiska RITS-samarbetet inom NORDRED, för att samutnyttja respektive lands resurser, aktivt bör fortsätta. Kustbevakningen, MSB och Sjöfartsverket kommer att gemensamt fullfölja arbetet med ett nytt koncept för RITS.

Under våren genomförde MSB tillsammans med Sveriges kommuner och landsting (SKL) och länsstyrelserna möten med kommuner i landet. Syftet med mötena var att träffa kommunpolitiker och chefstjänstemän och inspirera dessa att ta ett samlat grepp om säkerhetsarbetet i sina kommuner samt att

presentera vilket stöd MSB kan ge kommunerna.

Barns och ungas säkerhet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samordnar barnsäkerhetsrådet där 11 myndigheter och organisationer deltar. Rådet är ett forum för initiativtagande, informations- och kunskapsutbyte samt myndighetssamverkan. Syftet är att öka säkerheten för barn och unga i Sverige. En myndighetssamplan har antagits med tre målområden; utveckla statistikunderlag, drunkning samt alkoholrelaterade skador och olyckor. Inom ramen för planen har barnsäkerhetsrådet bl.a. verkat för att Socialstyrelsen ska ges förutsättningar att förbättra spridning och användning av olycksfallsdatabasen Injury Data Base i Sverige. Databasen innehåller bl.a. uppgifter om omständigheter som lett fram till skadehändelsen och om de konsekvenser skadan gett. Vidare initierade MSB under 2010 ett drunkningsförebyggande arbete. Bland annat arrangerades en workshop på temat och en studie om barn och drunkning publicerades.

Regeringens bedömning är att barnsäkerhetsrådets arbete ger goda förutsättningar för samordning och utveckling av barnsäkerhetsarbetet.

Inriktning

Skydd mot olyckor

Regeringen konstaterar i skrivelsen Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet att reformen skydd mot olyckor stödjer och driver på arbetet med hantering av vardagens olyckor men att tillämpningen behöver utvecklas ytterligare (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327).

Det breda och samordnade säkerhetsarbetet i kommunerna bör fortsatt utvecklas med syftet att den enskilda medborgarens trygghet och säkerhet ska öka. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) bör ge kommunerna stöd i denna utveckling med statistik, analyser, metoder samt utbildning.

Regleringen av sotningsverksamheten överensstämmer inte med ansvarsfördelningen i övrigt i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Det bör därför prövas om ansvaret för att rengöring (sotning) och brandskydds-

kontroll som genomförs kan överföras till ägare eller nyttjanderättshavare av byggnader eller andra anläggningar.

Den kommunala räddningstjänstens personal bör spegla samhället avseende jämställdhet, jämn könsfördelning och mångfald. Därmed kan också allmänhetens tilltro till organisationen och verksamheten stärkas och förtroendet för räddningstjänsten öka hos dem som drabbas av olyckor och hos dem som ska informeras om hur olyckor kan undvikas. Det handlingsprogram för ökad jämställdhet och mångfald i det kommunala säkerhetsarbetet samt de forskningsuppdrag inom området som MSB påbörjat är viktiga och arbetet bör fortsätta att utvecklas.

Grunderna för den statliga räddningstjänsten är att staten ansvarar för räddningsinsatser som i allmänhet inte kan hänföras till en bestämd kommuns område eller där det fordras personal och utrustning som det inte är rimligt att en enskild kommun disponerar. Ansvaret för den statliga räddningstjänstens olika grenar är främst fördelad utifrån kompetens inom respektive sektor. Det sker idag en utveckling mot att ansvaret bör fördelas utifrån förmåga till ledning och koordinering av samhällets samlade resurser för räddningstjänst.

Barns och ungas säkerhet

En gemensam syn på och samordning av barnsäkerhetsarbetet är viktigt för att lyckas med det skadeförebyggande arbetet avseende barns och ungas säkerhet. Skadeutvecklingen bland barn och unga bör fortsatt analyseras och följas upp och arbetet i barnsäkerhetsrådet bör fortsatt utvecklas. Arbetet enligt målområdena i den myndighetsgemensamma planen bör fortsätta att utvecklas. Samarbetet med ideella organisationer och med den lokala nivån bör också utvecklas.

4.3.3 Översvämningar och naturolyckor

Resultatanalys

Som ett led i genomförandet av förordningen (2009:956) om översvänningsrisker, jämte EU:s översvänningsdirektiv (direktiv 2007/60/EG om bedömning och hantering av översvänningsrisker), har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

utarbetat myndighetsföreskrifter för länsstyrelsernas riskhanteringsplaner avseende översvänningsrisker. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomför en landsomfattande kartering av områden med betydande översvänningsrisk. Arbetet ska vara klart under 2011. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har via länsstyrelserna bl.a. samlat in data om översvämningar som inträffat mellan 1901 och 2010. För att förse kommuner och länsstyrelser med planeringsunderlag har Statens geotekniska institut på uppdrag av MSB slutfört fyra karteringar samt genomfört förstudier av stabilitetskartering i ytterligare åtta kommuner. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har också genomfört översiktlig översvänningskartering i sex kommuner 2010 och ytterligare sex kommuner 2011. Vidare redovisade Länsstyrelsen i Stockholms län den 30 juni 2011 uppdraget Kartläggning av riskerna för översvämning i tunnelsystemen i Stockholms län (dnr Fö2011/1091/SSK). Rapporten ger en samlad bild över riskerna och förslag på lämpliga åtgärder som underlag för tunnelägare och kommuner i det fortsatta säkerhetsarbetet. Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Regeringskansliet bidrar sedan september 2010 till Mälardalens kommuner i arbetet med att komma överens om vem som har nytta av och bör bidra till att finansiera anläggningar som tryggar en säker reglering av Mälarens nivåer för att hindra översvämningar och saltvatteninträngning från havet som på sikt skulle kunna äventyra Mälaren som färskvattentäkt (dnr Fö2010/1603/SSK).

För förebyggande åtgärder i bebyggda områden där risken för naturolyckor är särskilt stor lämnades under 2010 bidrag till 23 kommuner. Totalt lämnades statligt bidrag med 53 000 tkr från anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor*.

I arbetet med den nationella plattformen för arbete med naturolyckor har 16 myndigheter och organisationer samverkat. Vid fyra seminarier har ett antal goda regionala exempel, tankar och idéer om översvänningsproblematik och andra aktuella frågor diskuterats. Genom samarbetet har också en rapport om ansvar vid naturolyckor utarbetats

som beskriver ansvaret på nationell, regional, lokal och den enskildes nivå.

För arbetet med myndigheternas risk- och sårbarhetsanalyser och förmågebedömningar uppdrog regeringen den 18 mars 2010 åt MSB att ta fram ett scenario om en s.k. isstorm (dnr Fö2010/558/SSK). Av den sammanställning som MSB redovisade den 10 december 2010 framgår att samhällets krisberedskap är bristfällig om Sverige drabbas av en isstorm, bl.a. inom sektorerna el, telekommunikationer och transporter (dnr Fö2010/2131/SSK). Brister som noterades var bl.a. uthålligheten i myndigheternas reservkraftsystem och att reservkraften ofta bara täcker högt prioriterade delar av verksamheten såsom ledningscentralen.

Regeringen anser att isstormsscenarioet i myndigheternas risk- och sårbarhetsanalys ger god inblick i hur landet skulle hantera ett vinteroväder av proportionen naturkatastrof och ger gott underlag för att bedöma lämpliga kommande satsningar. Regeringen anser vidare att en bra grund har lagts för en bredare ansats inom krisberedskapsområdet genom det arbete som utförts i bred samverkan mellan myndigheterna. Regeringen anser att bidragen till kommunerna har möjliggjort förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor som höjer landets förmåga att hantera de ökade risker som ett förändrat klimat kan medföra. Vidare kan översvämningsskarteringar och skredförebyggande stabilitetskarteringar utgöra underlag för kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser, fysisk planering och klimatanpassningsåtgärder.

Inriktning

Arbetet på nationell nivå fortsätter i enlighet med Europeiska unionens rådsslutsatser om förebyggande av katastrofer (EU dok. 15394/09) som uppmanar såväl kommissionen som medlemsstaterna att ta initiativ på förebyggandeområdet. Rådet har vidare under det ungerska ordförandeskapet hösten 2010 enats om slutsatser för att höja EU:s gemensamma förmåga att hantera översvämningar.

Arbetet enligt förordningen (2009:956) om översvämningssrisker bör fortsätta genom riskkartering, identifiering av områden med översvämningssrisk och riskhanteringsplaner. Arbetet med den nationella plattformen för

arbete med naturolyckor fortsätter att vara prioriterat, särskilt med hänsyn till samhällets anpassning till ett förändrat klimat och behovet av ett samlat stöd till länsstyrelser och kommuner som förväntas på grund av detta.

Förebyggande åtgärder mot naturolyckor kommer fortsatt att behöva vara prioriterat. Grundprincipen är att den som har störst nytta av en åtgärd ska ta den största delen av kostnaden. Kommuner ska i vissa fall kunna ansöka om möjlig delfinansiering genom statligt bidrag med upp till 60 procent av åtgärdskostnaderna för förebyggande åtgärder mot naturolyckor. Arbetet på kommunal nivå är väsentligt och behöver fortsatt stöd, för att kunna möta framtidens risker i ett förändrat klimat och där beroendeförhållandena mellan tekniska system blir allt mer komplexa.

Kommuner, länsstyrelser och andra berörda myndigheter och intressenter behöver finna effektivare metoder för överenskommelser om ansvar för och finansiering av naturolycksförebyggande åtgärder som ofta är kostsamma och som sträcker sig över en lång tid.

För att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle bör i ett längre perspektiv klimatanpassningsarbete, fysisk planering och byggande, arbete med olycks- och krisberedskap samt hantering av olyckor och allvarliga störningar ses i ett helhetsperspektiv. Berörda aktörer bör ta hänsyn till detta i den fysiska planeringen, både vad gäller nyexploatering och i befintlig bebyggelse, så att samhällsviktig verksamhet inte utsätts för t.ex. översvämningssrisker. Det är viktigt att kommunerna och andra lokala aktörer säkerställer att förebyggande åtgärder vidtas för att begränsa naturolyckors konsekvenser och att detta knyts ihop med klimatanpassningsarbetet i fråga om markanvändning i samband med fysisk planering.

4.3.4 Farliga ämnen

Resultatanalys

CBRNE

Arbetet med att stärka samordningen inom CBRNE-området (kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen) har fortsatt. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har under 2010 påbörjat

arbetet med att utveckla en myndighets-gemensam strategi inom CBRNE-området. Arbetet har skett i nära samarbete med berörda aktörer.

Vid ministerrådsmöte hösten 2009 antogs rådsslutsatser och en handlingsplan för EU:s arbete inom CBRN-området. Åtgärderna syftar till att stärka gemenskapens arbete med att förebygga och hantera effekterna av CBRN-händelser. Genomförandeperioden för åtgärderna i handlingsplanen är 2011-2015. Sverige har aktivt deltagit i arbetet i den rådgivande grupp, CBRN Advisory Group, som finns för att stötta genomförandet av handlingsplanen. Under hösten 2010 deltog t.ex. ett flertal svenska myndigheter i arbetet med att ta fram de listor över farliga ämnen som EU:s CBRN-handlingsplan kommer att utgå ifrån.

Det svenska genomförandet av åtgärderna i handlingsplanen är beroende av flera myndigheters arbete och av en effektiv myndighets-samverkan. Mot denna bakgrund har regeringen i december 2010 uppdragit åt MSB att i samverkan med berörda myndigheter samordna det svenska genomförandet av åtgärderna i handlingsplanen (dnr Fö2010/2013/SSK). I uppdraget ingår att följa hur det svenska genomförandet av åtgärder fortgår, att årligen sammanställa en lägesbild av det svenska genomförandearbetet, samt att identifiera om det finns områden där det behövs ytterligare arbete.

Regeringen bedömer att det svenska genomförande av handlingsplanens åtgärder med deltagande från samtliga berörda aktörer fortgår i positiv riktning. Genom att MSB har fått ett utpekat ansvar inom området har förutsättningarna för samordning förbättrats och de sammanställningar som MSB förlöpande gör, har vidare gett en tydlig bild över hur det svenska genomförandearbetet fortgår, underlättat kraftsamling inom vissa områden, samt förebyggt dubbelarbete. Mot bakgrund av den lägesbild som MSB redovisar, kommer regeringen och berörda aktörer att årligen kunna analysera hur genomförandearbetet fortgår och göra nödvändiga förändringar.

På uppdrag av regeringen lämnade MSB i december 2009 en redovisning av områden inom CBRNE där det fanns behov av ökad nationell samordning (dnr Fö2009/2545/SSK). För att följa upp utvecklingen inom dessa

områden och för att få en löpande redovisning av det svenska arbetet inom CBRNE, gav regeringen i februari 2011 MSB i uppdrag att löpande redovisa genomförda och planerade svenska åtgärder inom området CBRNE (dnr Fö2011/174/SSK). I uppdraget ingår att MSB ska pröva vilka områden där samordning behöver förbättras. I redovisningen ska MSB beakta kopplingar till det uppdrag som myndigheten har vad gäller att samordna det svenska genomförandet av åtgärderna i EU:s CBRN-handlingsplan samt åtgärder som genomförs inom ramen för andra internationella samarbeten.

Redovisningen kommer att tjäna som grund för regeringens inriktning inom området CBRNE. Den kommer även att underlätta det löpande arbetet för och samverka mellan berörda aktörer genom att tydliggöra var kraftsamling av åtgärder behöver ske.

I budgetpropositionen för 2011 angav regeringen att samverka och samordning av forskning inom vissa delar av CBRN-området bör förbättras. I regleringsbrevet för 2011 har MSB fått i uppdrag att göra en sammanställning av det civila behovet av forskning på CBRN-området. I uppdraget ingår även att samverka med Totalförsvarets forskningsinstitut vad gäller framtagande av förslag till inriktning för forskning inom området.

Regeringen bedömer att de ovan redovisade åtgärderna kommer att bidra till att effektivisera samarbetet mellan berörda aktörer i fråga om att förebygga och hantera större händelser där kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen förekommer.

Transport av farligt gods

Under 2010 deltog MSB i det EU-gemensamma arbetet med att utarbeta regler för transport av farligt gods på land. Under året reviderades MSB:s föreskrifter för transport av farligt gods på väg och järnväg, ADR-S (MSBFS 2011:1) och RID-S (MSBFS 2011:2) i syfte att reglerna ska vara i överensstämmelse med de uppdaterade internationella överenskommelserna. Under 2010 har de tidigare förändringarna i myndighetsstrukturen, i synnerhet inrättandet av MSB och Transportstyrelsen, inneburit nya förutsättningar för det fortsatta myndighets-gemensamma arbetet på området, i tex. sam-

verkansområde farliga ämnen och samverkansområde transporter.

Kärnenergiberedskap

Den svenska kärnenergiberedskapen innefattar ett stort antal aktörer, statliga, kommunala och icke offentliga. Arbetet på området utgår från rapporten "Den svenska beredskapen för radiologiska och nukleära olyckor 2015" och den reviderade handlingsplan som tillhör rapporten. Ett flertal myndigheter har medverkat vid sammanställningen av rapporten. Projekten i handlingsplanen syftar till att åtgärda brister i den svenska kärnberedskapen som har konstaterats i rapporten. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i uppdrag att årligen följa upp och återrapportera åtgärder som har vidtagits inom ramen för handlingsplanen (dnr Fö2011/734/SSK). Myndigheten återrapporterade enligt uppdraget i april 2011 och av redovisningen framgår att implementeringen av projekten fortgår. Särskilt framhålls vikten av arbetet med de projekt som rör larmning och samverkansplattform.

Under 2010 och 2011 har larmvägar och samverkansplattform som ska användas i händelse av en olycka prövats och övats vid ett antal tillfällen. Rutiner och förmågan på området har förbättrats. Inom området räddningstjänst och sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning har MSB utarbetat ett metodstöd, vilket syftar till att stärka länsstyrelsernas arbete.

Den nationella kärnenergiberedskapen ställer stora krav på att det finns personal med utbildning inom kärnkraftsområdet. Ett antal lärosäten har nyligen infört utbildningar inom kärnkraftsteknik. Under 2011 har Kungliga Tekniska Högskolan infört en särskild utbildning med inriktning mot kärnkraftsteknik samt kärnenergi- och kärnsäkerhet. För radiologisk-/nukleärutbildning på myndighetsnivå har ett flertal myndigheter samverkat i att ta fram en gemensam utbildningsstrategi. Regeringen bedömer att utbildningsstrategin kommer att medverka till att stärka den samlade kompetensen inom kärnberedskapsområdet.

I syfte att pröva samverkansförmåga och samhällets förmåga att hantera en kärnteknisk olycka genomfördes övningen SAMÖ-KKÖ 2011. Ett mycket stort antal aktörer deltog i

övningen som genomfördes i tre faser från februari till april 2011. Arbetet med att utvärdera övningen pågår.

Strålsäkerhetsmyndigheten har ansvar för att det finns en nationell strålskyddsberedskap som är samordnad och som på ett effektivt sätt bidrar till att mildra effekterna av nukleära eller radiologiska händelser som kan leda till skador på människors hälsa eller miljön. Se vidare i kapitel 5 Strålsäkerhet.

Seveso

Rådets direktiv 96/82/EG om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår (Seveso II-direktivet) har i Sverige genomförts bl.a. genom den s.k. Sevesolagen, lag (1996:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, samt genom bestämmelser i miljöbalken (1998:808) och i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Under 2010 och 2011 har MSB i samverkan med Naturvårdsverket och Arbetsmiljöverket genomfört nationella Sevesokonferenser. Syftet har varit att skapa ett forum för offentliga och privata aktörer som kan utgöra en plattform för informationsspridning och erfarenhetsåterföring.

I december 2010 lämnade kommissionen förslag till reviderat Sevesodirektiv. Den huvudsakliga anledningen till att direktivet föreslås revideras är ikraftträdandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, den s.k. CLP-förordningen. Kommissionens förslag innehåller även förändringar bl.a. vad gäller hantering av information som rör Sevesoanläggningar.

Regeringen bedömer att den verksamhet som bedrivits inom området har bidragit till ökade kunskaper och säkrare hantering av farliga ämnen.

Brandfarliga och explosiva varor

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har under 2010 förnyat föreskrifterna kopplat till den nya lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som trädde i kraft den 1 september 2010. Som en följd av den nya lagen meddelades tre

föreskrifter: föreskrifter om vilka varor som ska anses utgöra brandfarliga eller explosiva varor (MSBFS 2010:4), föreskrifter och allmänna råd om förvaring av explosiva varor (MSBFS 2010:5), samt föreskrifter om identitetsmärkning och registrering av explosiva varor för civilt bruk (MSBFS 2010:3).

Direktivet 2007/23/EG som reglerar pyrotekniska artiklar och EU:s aerosoldirektiv 75/324/EEG genomfördes i svensk lagstiftning genom föreskrifterna om pyrotekniska (MSBFS 2010:2) respektive föreskrifter om aerosolbehållare (MSBFS 2010:8). Regeringen har den 14 april 2010 givit MSB i uppdrag att i samråd med Rikspolisstyrelsen och i samverkan med berörda myndigheter upprätta en nationell sprängämnesarbetsgrupp för att ansvara för den nationella implementeringen av EU:s handlingsplan för ökad sprängämnessäkerhet (dnr Fö2010/699/SSK). Gruppen inrättades den 18 maj 2010. Gruppens uppdrag syftar även till att förbättra samordningen och informationsutbytet mellan berörda myndigheter i arbetet med ökad säkerhet kring sprängämnen. Gruppen lämnade en lägesbedömning till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) den 16 december 2010 och en uppföljande lägesrapport den 14 juni 2011. Regeringens bedömning är att samarbetet i arbetsgruppen är väl fungerande och ger samverkansvinster.

Regeringen bedömer att de ovan redovisade åtgärderna kommer att öka det förebyggande arbetet och säkerheten i samhället i fråga om transport, hantering och försäljning av brandfarliga och explosiva varor.

Inriktning

CBRNE

Regeringen anser att arbetet med att möta och hantera hot och risker från kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära (CBRN) samt från explosiva (E) ämnen så långt som möjligt bör hållas samlat. Detta är inte alltid görligt och i vissa fall inte heller lämpligt. Amnesgrupperna har olika karaktäristika, styrs av delvis olika författningar och behandlas inom EU-samarbetet inte på ett helt integrerat sätt. De hot och risker som finns inom respektive område och de metoder, den kunskap och de aktörer som krävs för att

förebygga och hantera dem, är emellertid så pass nära förknippade med varandra att CBRNE på en övergripande nivå bör hanteras samlat.

Under 2012 kommer arbetet med EU:s CBRN-handlingsplan att ha fortsatt prioritet och Sverige kommer även fortsättningsvis att delta aktivt i arbetet i CBRN Advisory Group.

Regeringen vill framhålla vikten av att arbetet med att genomföra åtgärderna i EU:s CBRN-handlingsplan även fortsättningsvis sker av berörda aktörer i samverkan. Genomförandearbetet kommer även att behöva innefatta ett stort mått av privat-offentlig samverkan, eftersom ett antal av handlingsplanens åtgärder berör icke offentliga aktörer.

Regeringen anser att det är viktigt att det arbete som under 2010 och 2011 har genomförts för att ytterligare förbättra samordningen inom CBRNE-området fortsätter. Under 2012 bör den myndighetsgemensamma CBRNE-strategin färdigställas.

Regeringen vill även framhålla vikten av att det nationella CBRNE-arbetet bedrivs samordnat med genomförandearbetet av åtgärderna i EU:s CBRN-handlingsplan. Arbetet bör även ske samordnat med åtgärder som vidtas med anledning av Haga-samarbetet och åtgärder som vidtas med anledning av andra internationella samarbeten. De tre samordningsuppdrag som MSB under 2010-2011 har fått inom CBRN-området (rörande CBRN-forskning, EU:s CBRN-handlingsplan samt nationell CBRNE-samordning) bör inte heller ses skilda från varandra.

Att berörda aktörer har fungerande samverkansrutiner vid hanterandet av en CBRNE-händelse är av yttersta vikt. Rutiner och metoder för samverkan mellan räddningstjänst, polis och sjukvård under det initiala insatsskedet vid en CBRN-händelse finns utarbetade och är väl kända. I anslutning till detta vill regeringen framhålla vikten av att det hos alla berörda myndigheter också finns fungerande operativa rutiner för samverkan även vid andra skeden än under det initiala insatsskedet. Detta innefattar bl.a. rutiner för expertstöd, rutiner för hur och till vem misstänkta agens bör vidarebefordras för klassificering och rutiner för hot- och riskbedömning inom CBRNE-området. Hantering av agens måste även kunna tillgodo-

se forensiska krav. Regeringen avser att under 2011 se över om ansvaret för centrala myndigheter att tillhandahålla expertstöd inom området CBRNE i någon del behöver tydliggöras.

Transport av farligt gods

För att fördjupa samverkan och stärka skyddet inom området transport av farligt gods anser regeringen att det krävs en ökad tydlighet rörande roller och ansvar mellan berörda myndigheter samt en ökad enhetlighet mellan berörda transportslag i fråga om tillsyn och efterlevnad av regelverk. Mot bakgrund av detta avser regeringen att fortsatt se över ansvarsfördelningen och samverkansformer mellan ansvariga myndigheter.

Regeringen anser, bl.a. med beaktande av vad Riksrevisionen har framhållit i rapporten Skyddet för farligt gods (RiR 2008:29), samt den utvecklade myndighetssamverkan som därefter skett, att analyser bör ske över hur skyddet av farligt gods tillgodoses enligt nuvarande regelverk samt att förslag till förbättringar och förtydliganden som skulle stärka skyddet utarbetas. Utgångspunkten från regeringens sida är att resultatet bör kunna utmytna i strategiska riktlinjer för samverkan.

Kärnenergiberedskap

Regeringen avser att under 2012 följa upp utvärderingen av samverkansövningen SAMÖ/KKÖ 2011 och händelserna i Japan under 2011. Regeringen har även givit Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i uppdrag att återrapportera åtgärder som vidtagits med anledning av den reviderade handlingsplanen i "Den svenska beredskapen för radiologiska och nukleära olyckor 2015" (dnr Fö2009/2522/SSK).

Mot bakgrund av de erfarenheter som dras, kommer regeringen under 2012 att överväga om inriktningen för kärnberedskapsarbetet i någon del behöver förändras.

Regeringen vill framhålla vikten av att larmvägar och samverkansformer fortsätter att övas och användningsformer för gemensamma kommunikationsverktyg såsom Rakel fortsätter att utvecklas.

Regeringen har den 1 september 2011 uppdragit åt länsstyrelserna i Uppsala, Kalmar, Halland och Skånes län att se över möjligheter

till djupare samordning och samverkan på kärnberedskapsområdet. Uppdraget ska göras i samverkan med MSB och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) och redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 27 april 2012 (dnr S2011/3158/SFÖ).

Dåvarande Statens strålskyddsinstitut (SSI) redovisade under 2008 en rapport gällande behovet av kärnberedskapsresurser vid MSB och i de län som har ett särskilt ansvar för kärnberedskapen. Mot bakgrund av denna rapport har nivåer för de avgifter som SSM tar ut från kärnkraftsindustrin bestämts. Statens strålskyddsinstituts rapport innefattade en bedömning för behoven under åren 2008-2010. Regeringen avser att ge SSM i uppdrag att i samverkan med MSB göra en ny bedömning av behoven, för åren 2013-2015 i syfte att ta fram ett aktuellt underlag för bedömning av avgifternas storlek. Regeringen anser också att uppföljningen av använda medel måste förbättras. Regeringen kommer därför att ge MSB i uppdrag att följa upp användandet av medel som myndigheten betalar ut till länsstyrelser för kärnberedskapsändamål.

Seveso

Regeringen har den 25 augusti 2011 beslutat om direktiv för en utredning, "En effektiv Sevesolagstiftning", som har till uppgift att analysera hur tillståndsgivande, tillsyn och finansiering inom området fungerar och lämna förslag på förändringar inklusive författningsförändringar. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag den 29 juni 2012 (dir. 2011:72).

I december 2010 redovisade kommissionen förslag till ett reviderat Seveso II-direktiv. Förslaget till reviderat direktiv förhandlas för närvarande i rådsarbetsgruppen. Sverige deltar aktivt i förhandlingarna och i arbetet med att ta fram underlag för svensk ståndpunkt deltar ett antal myndigheter.

Brandfarliga och explosiva varor

I och med ikraftträdandet av den nya lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, den 1 september 2010, har tillståndsprövningen avseende hantering m.m. av explosiva varor övergått från polisen till kommunerna. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör i möjligaste mån bistå

kommunerna med utbildning och information under en omställningsperiod.

Med anledning av de nya aerosoldirektivet och föreskrifter om aerosolbehållare som trädde i kraft 2010 avser regeringen se över tillsyn över efterlevnaden av de nya föreskrifterna.

Regeringen anser att det är angeläget att Sverige agerar för att förebygga brott där sprängämnen används. Händelserna i Oslo i augusti 2011 understryker vikten av ett förebyggande arbete. Sverige arbetar både nationellt och internationellt med detta. Förutom deltagande i det pågående lagstiftningsarbetet inom EU är det också viktigt att fortsatt stärka den nationella kompetensen i fråga om sprängämnen, inklusive forensiska kunskaper. Precis som i arbetet med övriga farliga ämnen är det flera myndigheter som har ansvar för olika delar i hanteringen. Regeringen anser att i arbetet med att implementera åtgärderna i EU:s handlingsplan för förbättrad sprängämnessäkerhet bör den nationella sprängämnesarbetsgruppen även sträva efter att förmågan att tidigt upptäcka, förebygga och hantera händelser med sprängämnen stärks genom att det nationella samarbetet ökar. I och med att EU:s handlingsplan löper ut 2011 avser regeringen följa upp och vid behov anpassa uppgiften som den nationella sprängämnesarbetsgruppen har.

4.3.5 Informationssäkerhet

Resultatanalys

I skrivelsen Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet angav regeringen riktlinjer för en nationell strategi på informationssäkerhetsområdet (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har därför under året i samarbete med övriga ansvariga myndigheter tagit fram en strategi för åren 2010-2015 (dnr Fö2010/1215/SSK). Syftet med strategin är att skapa en gemensam uppfattning om informationssäkerhetsarbetet. Strategin riktar sig till hela samhället.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap fick, den 8 juli 2010, i uppdrag att inordna Sveriges it-incidentcentrum (Sitic) i MSB. Arbetet med överföringen genomfördes i

samverkan mellan MSB och Post- och telestyrelsen (PTS), som tidigare ansvarade för Sitics verksamhet. Verksamheten har överförs och kallas numera för Computer Emergency Response Team - Sverige (CERT-SE) och har i huvudsak samma uppgifter som tidigare (dnr Fö2010/2244/SSK). Regeringens bedömning är att överföringen kompletterar MSB:s nuvarande verksamhet och bidrar till regeringens inriktning att samordna samhällets informationssäkerhet.

Den 23-24 augusti 2010 anordnade MSB i samverkan med samverkansgruppen för informationssäkerhet (SAMFI), som leds av MSB och i övrigt utgörs av Post- och telestyrelsen, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Rikspolisstyrelsen/Säkerhetspolisen samt Försvarmakten, en konferens om informationssäkerhet i offentlig sektor. Målgruppen var kommuner, länsstyrelser, landsting, myndigheter samt statligt och kommunalt ägda bolag och syftet var att höja medvetenheten inom området informationssäkerhet. Konferensen fick en stor upplutning och ett positivt mottagande från deltagarna. En uppföljande konferens genomfördes i augusti 2011.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har tillsammans med SAMFI-myndigheterna, Svenska kraftnät och energisektorn tagit fram en gemensam webbplats för att stödja organisationers grundläggande och systematiska informationssäkerhetsarbete. Webbplatsen är i ett uppbyggnadsskede, och bedöms få betydelse för det förebyggande arbetet med informationssäkerhet.

Den 29-30 september 2010 genomförde MSB i samverkan med SAMFI, Svenska kraftnät och energisektorn en nationell samverkansövning på informationssäkerhetsområdet kallad NISÖ 2010. I scenariot för NISÖ 2010 drabbades Sverige av it-relaterade störningar i elförsörjningssystemet. Scenariot visade på behov av nationell och internationell samordning. Övningen genomfördes i anslutning till Cyberstorm III som amerikanska Department of Homeland Security ansvarar för. Övningen togs emot positivt av de övade aktörerna, som utgjordes av både privata företag och myndigheter. En uppföljande NISÖ planeras till 2012 med något breddat perspektiv.

Försvarets radioanstalt (FRA) har under året tagit fram en utbildning för att höja den tekniska kompetensen inom informations-säkerhetsområdet hos statliga myndigheter och statligt ägda bolag. Försvarets radioanstalt har också presenterat en trendrapport som redovisar hot och risker på området med syfte att höja medvetenheten kring dessa frågor hos samhällets aktörer.

I slutet av 2010 initierades ett samarbete mellan EU och USA på informations-säkerhetsområdet. Samarbete sker inom områdena privat- offentlig samverkan, åtgärder som höjer riskmedvetenheten, it-brottslighet samt it-incidenthantering. Samarbetet gäller främst erfarenhetsutbyte och informations-delning.

Under året har MSB fortsatt sitt deltagande i arbetet med informationssäkerhet på EU-nivå. Myndigheten har bl.a. deltagit i kommissionens grupp för informationssäkerhet, European Forum for Member States (EFMS), och den paneuropeiska övningen EuroCybex2010 samt samverkat med Europeiska nät- och informationssäkerhetsbyrån (Enisa),

Inom området säkerhet i industriella styrsystem (SCADA) har MSB deltagit i möten inom ramen för det internationella samverkansforumet Meridian Process Control Security Information Exchange (MPCSIE). MSB:s arbete syftar till att bl.a. höja medvetenheten hos berörda aktörer om denna fråga. På Europeisk nivå har MSB deltagit i det Europeiska forumet European SCADA and Control Systems Information Exchange (E-SCSIE).

Regeringens bedömning är att ett flertal myndigheter, däribland MSB, bedriver ett omfattande arbete med att stärka samhällets informationssäkerhet. Området utvecklas snabbt, vilket ställer särskilda krav på bl.a. stärkt samordning av myndigheternas verksamhet. Myndighetens uppdrag att arbeta med samordning av samhällets informations-säkerhet har bidragit till genomförandet av regeringens politik på detta område.

Inriktning

Som anges i regeringens skrivelse, Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet, bör ett antal åtgärder genomföras för att öka förmågan till ledning, samverkan och

samordning, öka informationsdelningen samt skapa en gemensam lägebild samt skapa en ökad responsförmåga (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327).

Försvarets radioanstalt (FRA) fick den 14 april 2010 i uppdrag att ta fram ett tekniskt detekterings- och varningssystem för samhällsviktig verksamhet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) fick samma dag i uppdrag av regeringen att

- ta fram ett förslag på hos vilka aktörer ett tekniskt detekterings- och varningssystem för samhällsviktig verksamhet och kritisk infrastruktur skulle kunna införas,
- lämna förslag beträffande ett system för obligatorisk it-incidentrapportering för statliga myndigheter,
- utifrån förmågebedömningar, risk- och sårbarhetsanalyser samt bedömningar av beroendeförhållanden föreslå enskilda myndigheter att anlita FRA för it-säkerhetsanalyser samt
- redovisa ett förslag om en skyddad kommunikationslösning för offentlig sektor.

Den 1 mars 2011 redovisade MSB och FRA uppdraget till regeringen.

I FRA:s redovisning av uppdraget beskrivs hur ett system för detektering och varning kan utformas (dnr Fö2011/357/SSK). Försvarets radioanstalt beskriver även en process för att upptäcka och identifiera förekomst av it-angrepp eller förberedelser för potentiella it-angrepp.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap föreslår i sin redovisning att de myndigheter som har ett särskilt ansvar vad gäller krisberedskap enligt bilagan till förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap erbjuds att delta i ett nationellt detekterings- och varningssystem (dnr Fö2011/362/SSK). Myndigheten föreslår vidare att i en senare fas bör även andra aktörer, såsom landsting och kommuner erbjudas att få ansluta sig till det nationella detekterings- och varningssystemet. Även ägare av samhällsviktig verksamhet och kritisk infrastruktur föreslås att delta i ett senare skede.

För att skydda Sverige och svenska intressen mot it-angrepp från kvalificerade och resursstarka aktörer samt komplettera läges-

bilden avseende omfattningen av it-attacker kan ett tekniskt detekterings- och varningssystem utgöra en komponent. Regeringen anser att både MSB:s och FRA:s redovisningar utgör underlag för det fortsatta arbetet och att utgångspunkten bör vara att de myndigheter som har ett särskilt ansvar vad gäller krisberedskap enligt bilagan till förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap i första hand bör delta i ett nationellt detekterings- och varningssystem. Förslaget, inklusive dess budgetära konsekvenser samt finansiering, kräver dock fortsatt utredning. Regeringen avser därför att inhämta ytterligare beredningsunderlag.

I redovisningen av förslag beträffande ett system för obligatorisk it-incidentrapportering (dnr Fö2011/366/SSK) föreslår MSB att det för statliga myndigheter ska vara obligatoriskt att rapportera it-incidenter till CERT-SE-funktionen vid MSB. Dessutom bedömer MSB att det krävs en noggrann analys av de rättsliga förutsättningarna för att samla in, lämna vidare och hantera informationen. Författningar som kan komma att behöva beaktas är t.ex. personuppgiftslagen (1998:204) (insamling och behandling av personuppgifter, vilket i vissa fall har ansetts omfatta IP-adresser), lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (överföring av sekretess etc.), rättegångsbalken (1942:740) och polislagen (1984:387). Eftersom insamlingen av uppgifter föreslås gälla användare som båda befinner sig i Sverige måste också lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet beaktas som avgränsning.

I arbetet med skydd av samhällsviktig verksamhet är anpassning av skyddsåtgärder viktigt. Anpassning av skyddsåtgärder förutsätter kännedom om antal incidenter och omfattning, för att förstärka möjligheten till samlat agerande vid it-incidenter där konsekvenserna av dessa bedöms bli omfattande. Obligatorisk it-incidentrapportering kan vara en del i det arbetet. Regeringen anser dock att det är nödvändigt att göra en fördjupad analys avseende bl.a. vilken typ av information en myndighet ska åläggas att samla in och rapportera. Även frågan om vilken myndighet som rapportering ska ske till, budgetära konsekvenser samt hur dessa

ska finansieras, behöver analyseras vidare. De rättsliga förutsättningarna behöver också tydliggöras. Regeringen avser därför att uppdraga åt MSB att göra en fördjupad analys på området. Förutom MSB:s behov utifrån myndighetens samordnande roll vid olyckor och kriser och vid hantering av it-incidenter kan även Rikspolisstyrelsen (RPS) ha behov av it-incidentrapportering. En it-incident som innefattar en brottslig handling faller inom polisens ansvarsområde. Vidare har RPS enligt säkerhetskryddsförordningen (1996:633) föreskriftsrätt inom informationssäkerhetsområdet (skild från MSB:s föreskriftsrätt som tar sin grund i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap).

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap anger att de arbetar kontinuerligt med att analysera och bedöma omvärldsutvecklingen inom informationssäkerhetsområdet och bygger därigenom upp kunskap som kan ligga till grund för uppmaningar till enskilda myndigheter att anlita FRA för it-säkerhetsanalyser (dnr Fö2011/368/SSK). Avseende finansiering anser MSB att genomförandet av it-säkerhetsanalyser hos en myndighet och dess kostnader faller inom ramen för ordinarie informationssäkerhetsarbete i den egna organisationen (dnr Fö2011/367/SSK). Regeringen delar MSB:s uppfattning avseende finansiering.

I MSB:s redovisning av förslag till en skyddad kommunikationslösning för offentlig sektor konstateras vikten av att nyttja befintlig infrastruktur i kombination med rätt nivå på säkerhetslösning (dnr Fö2011/365/SSK). Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förslag innebär bl.a. en sammanhållen organisatorisk struktur för kravställning och uppföljning avseende offentlig sektors it-säkerhet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap föreslår att det upprättas en funktion för samordning och inriktning vid MSB och en funktion vid Trafikverket för drift och förvaltning av statlig kontrollerbar kommunikationsinfrastruktur.

Regeringens anser att MSB:s redovisade förslag för en skyddad kommunikationslösning är intressant men att det krävs ytterligare utredning innan förslaget kan genomföras. Bland annat bör en tydlig behovsbild utarbetas för kommuner, landsting,

länsstyrelser och andra myndigheter samt statliga bolag Även en rättslig analys av förslagen bör genomföras. Regeringen avser att uppdra åt Statskontoret att redovisa behovsbilden för ovan nämnda aktörer.

Slutligen kan konstateras att både MSB, Försvarmakten och Säkerhetspolisen (Säpo) har föreskriftsrätt på informationssäkerhetsområdet. Mot bakgrund av föreskrifternas betydelse för samhällets informationssäkerhet anser regeringen att det är viktigt att innebörden av dessa kommuniceras på ett tydligt sätt till berörda myndigheter. Detta för att undvika missförstånd och otydlighet från statens sida samt att tydliggöra MSB respektive Säpos roll. Ytterligare en aspekt är vilket eventuellt stöd Säpo behöver avropa från FRA när de gör sina säkerhetsanalyser samt konsekvenserna av att detta belastar Säpos budget.

Regeringen anser att FRA är en av statens tekniska resurser på informationssäkerhetsområdet vilket innebär att FRA vid en händelse bör kunna stödja samhällets mest kritiska verksamheter.

4.3.6 Samordning av funktioner inom it-säkerhet

Regeringens bedömning: Signatärskapet för Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA) förs över från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap till Försvarets materielverk.

Utredningarnas förslag: Förslagen i Informationssäkerhetsutredningen (SOU 2010:25) och Försvarsstrukturutredningen (SOU 2011:36) överensstämmer i stort med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap delar utredningens förslag vad avser lokaliseringen av Sveriges Certifieringsorgan för it-säkerhet (CSEC) samt CCRA. Försvarets radioanstalt ser tydliga samordningsvinster vad gäller säkerhetsgranskning, kunskap om sårbarhet i it-system, forskning och granskning av skadlig kod samt internationell policysamverkan. Utredaren förordar att CSEC tillsvidare blir

kvar inom FMV. FRA delar inte den uppfattningen.

Skälen för regeringens bedömning:

Informationssäkerhetsutredningen (SOU 2010:25) och Försvarsstrukturutredningen (SOU 2011:36) föreslår att Sveriges certifieringsorgan för it-säkerhet (CSEC) kvarstår som enhet inom Försvarets materielverk samt att signatärskapet för Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA) förs över från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap till FMV. Regeringen delar utredningarnas bedömning att samma organisation som är certifieringsorgan bör inneha signatärskapet.

4.3.7 Skydd av samhällsviktig verksamhet

Resultatanalys

Arbetet med att införa direktivet 114/2008/EC, European Programme for Critical Infrastructure Protection (EPCIP) är genomfört. Arbetet innebar en kartläggning och bedömning om svensk infrastruktur kan klassificeras som europeisk kritisk infrastruktur (ECI) (inom energi- och transportsektorerna) samt bedömning av behoven att stärka skyddet av denna. Efter genomfört utredningsarbete kan det konstateras att Sverige inte har någon ECI.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har inom ramen för EPCIP tillsammans med andra myndigheter testat en pilotversion av ett informationsdelningssystem Critical Infrastructure Warning Information Network (CIWIN). Syftet är att testa systemets funktionalitet innan beslut fattas om eventuell införande. CIWIN är tänkt som en plattform där medlemsstater kan dela information, exempelvis hot, sårbarheter och risker kopplat till kritisk infrastruktur.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har deltagit i uppbyggnadsarbetet av European Reference Network of Critical Infrastructure Protection (ERN-CIP). Syftet är att skapa ett europeiskt nätverk av laboratorier och anläggningar för experiment och tester kopplat till kritisk infrastruktur.

Regeringen ser positivt på arbetet och det sektorsövergripande samarbetet i Sverige med skydd av samhällsviktig verksamhet.

Inriktning

Målet med skydd av samhällsviktig verksamhet är bl.a. att säkerställa en robusthet för att kunna motstå och hantera olyckor och allvarliga händelser. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap arbetar i samverkan med myndigheter, kommuner, landsting, organisationer och företag för att identifiera och analysera sådana sårbarheter som kan anses vara särskilt allvarliga samt är pådrivande i arbetet med förebyggande och sårbarhetsreducerande åtgärder.

Den 14 april 2010 fick MSB i uppdrag att ta fram en nationell strategi för arbetet med skydd av samhällsviktig verksamhet (dnr Fö2010/698/SSK). Strategin rapporterades in till Regeringskansliet 1 mars 2011 (dnr Fö2010/1615/SSK). Syftet med strategin är att skapa ett mer resilient samhälle med en förbättrad förmåga att motstå och återhämta sig från allvarliga störningar i samhällsviktig verksamhet. Syftet med strategin är också att skapa förutsättningar för att samhället fortsatt ska fungera på en acceptabel nivå vid allvarliga händelser och störningar. Strategin har utarbetats i samverkan med flera centrala myndigheter, länsstyrelser, kommuner och landsting samt näringslivet. Strategin bygger på tre principer för att stärka kontinuitet och funktionalitet hos samhällsviktiga verksamheter där en av förutsättningarna är att dessa verksamheter bedriver ett systematiskt säkerhetsarbete.

De tre principerna är:

- använda ett systemperspektiv,
- åtgärder före, under och efter störning samt
- omfatta alla slags hot och risker.

Regeringen anser att MSB bör fortsätta att arbeta aktivt med att förankra och skapa förståelse för strategin hos samhällets aktörer.

Regeringen anser vidare att det är viktigt att Sverige deltar i arbetet som pågår inom ramen för ERN-CIP vilket innebär att skapa ett europeiskt nätverk av laboratorier och anläggningar för experiment och tester kopplat till kritisk infrastruktur. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap deltar som Sveriges representant. Vad gäller CIWIN har

det framkommit att medlemsstaterna anser att verktyget är för komplicerat. Sverige bör avvakta utvecklingen av detta system innan beslut fattas om att införa systemet hos svenska aktörer.

Regeringen anser att kommissionens fokus legat på behovet av revidering av helheten av EPCIP-programmet, och mindre på själva direktivet. EPCIP-programmet består av flera delar; ett direktiv om kartläggning av, och klassificering som, europeisk kritisk infrastruktur (inom energi- och transportsektorerna) och bedömning av behoven att stärka skyddet av denna, det finansiella programmet som syftar till att kunna ge medlemsstater finansiellt stöd för olika projekt, CIWIN, ERN-CIP samt expertgrupper inom området. Direktivet omfattar för närvarande sektorerna energi och transporter. När det gäller revideringen av direktivet och eventuellt tillägg av utpekade sektorer är arbetet med att ta fram kriterier för IKT-sektorn (informations- och kommunikationsteknologi) långt gånget. Detta utan att det finns något formellt beslut på att IKT-sektorn är nästa sektor. Den formella starten för revidering av direktivet är januari 2012. Regeringen anser att det är viktigt att delta i detta arbete då detta påverkar arbetet med samhällsviktig verksamhet på nationell nivå.

Inom ramen för EPCIP-arbetet har Europarådet enats om rådsslutsatser avseende den externa dimensionen som fokuserar på behovet att öka samarbetet och utbytet av goda erfarenheter.

4.3.8 Sjöövervakning

Resultatanalys

Kustbevakningen (KBV) genomför verksamhet inom sjöövervakning och räddningstjänst, inklusive ett brett internationellt samarbete. Kustbevakningens befogenheter samt fartyg och flygplan m.m. utgör en plattform för dessa uppgifter. Detta gör att KBV har en central roll avseende samhällets säkerhet och krisberedskap till sjöss.

Sjöövervakningsverksamheten kan delas in i två huvudområden, dels polisiär övervakning och brottsbekämpning, dels kontroll och tillsyn. Kustbevakningen har även regeringens uppdrag att samordna de civila behoven av

sjöövervakning och förmedla civil sjöinformation till berörda myndigheter.

Polisiär övervakning och brottsbekämpning

Det totala antalet kontrollåtgärder inom verksamhetsområdet sjöövervakning har under 2010 ökat jämfört med tidigare år. Den största anledningen till ökningen beror på att KBV under hela 2010 till skillnad från 2009 haft förmåga att kunna utöva befogenheterna när det gäller brott inom ratt- och sjöfylleri. Från och med den 1 juni 2010 utökades sjöfylleribefogenheterna ytterligare då KBV fick befogenheter att genomföra slumpmässiga nykterhetskontroller till sjöss, vilket bidragit till att kontrollåtgärderna ökat. Vad gäller KBV:s förebyggande verksamhet, främst avseende rattfylleri- och sjöfyllerikontroll, tyder det relativt låga antalet lagförda personer på att myndighetens höga närvaro i hamnar och information om omfattande kontroller av nykterheten till sjöss vid exempelvis hamnfester och andra evenemang haft tydlig preventiv effekt.

Gränskontrollverksamheten har utförts genom kontroller av olika objekt i sjötrafiken och genom övervakning av områdena mellan gränsövergångsställena. Polisen har huvudansvaret för gränskontrollen och KBV medverkar i gränskontrollen genom att utöva kontroll av sjötrafiken. Regeringens ser positivt på att den regionala samverkan mellan KBV, gränspolisen och Tullverket fortsatt varit god under 2010 och att ett flertal olika myndighetsgemensamma insatser har genomförts.

Kustbevakningen har även aktivt medverkat i det myndighetsgemensamma arbetet i regionala underrättelsecentrumen. Deltagande myndigheter utöver Kustbevakningen är: Polisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Rikskriminalpolisen, Länsstyrelsen, Försäkringskassan, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Säkerhetspolisen och Kriminalvårdsstyrelsen. Vidare har myndigheten utvecklat underrättelse- och spaningsverksamheten, bl.a. är KBV:s Maritima Underrättelse Center (MUC) nu efter flytt från KBV:s huvudkontor i Karlskrona helt etablerat vid regionkontoret i Nacka Strand. Detta har bidragit till att myndighetsgemensamma ingripanden har kunnat ske med beslag och fällande domar

som följd. Vidare har KBV genom fortsatt samarbete med polisens nationella insatsstyrka bidragit till att effektiva insatser kunnat göras även till sjöss. Genom samverkan i t.ex. Baltic Sea Region Border Control Cooperation (BSRBCC) har KBV aktivt bidragit till att motverka kriminella nätverk. Kustbevakningen har samverkat med Tullverket inom samtliga regioner och ett antal gemensamma fartygsvisitationer har gjorts varvid båda myndigheternas särskilda förmågor tagits tillvara, t.ex. narkotikasökhund från Tullverket och dykare från KBV.

Regeringen bedömer att KBV på ett tillfredsställande sätt har utfört verksamhet avseende bekämpning av den grova och gränsöverskridande organiserade brottsligheten och tullkontroll.

Kontroll och tillsyn

Sedan årsskiftet 2008-2009 har KBV tillsammans med Fiskeriverket beslutat om en gemensam tillsynsplan som övergripande styr fiskekontrollverksamheten. Kustbevakningen har utfört inspektioner till sjöss för att bl.a. kontrollera redskap, tillstånd, fiskeloggböcker och förbudsområden. Antalet utförda EU-gemensamma kampanjer (Joint Deployment Plan-kampanjer, JDP) har ökat. En JDP-kampanj bedrivs tillsammans med flera medlemsländer inom EU där inspektionsresurserna samordnas under en begränsad tid i ett begränsat område med syfte att uppnå en effektivare fiskerikontroll. Kustbevakningen har under året avvecklat Fiskerikompetenscentret (FKC) och istället placerat tjänstemän på Fiskeriverkets huvudkontor i Göteborg till fördel för ett nytt myndighetsgemensamt fiskeriövervakningscentrum (Fishing monitoring center, FMC) som inrättades i slutet av 2010. Regeringen bedömer att KBV på ett tillfredsställande sätt har utfört verksamhet avseende kontrollverksamhet.

Samordningsansvar av de civila behoven av sjöövervakning

Kustbevakningen har regeringens uppdrag att utveckla och driva ett myndighetsgemensamt system för sjöinformation (sjölägesinformation och tilläggsinformation), SJÖBASIS. Systemet driftsattes internt inom KBV i oktober 2009 och övriga myndigheter fick tillgång till det i mars 2010. Regeringen

bedömer att arbetet med att samordna de civila behoven av sjöövervakning och därigenom samla befintlig information, gör att informationen kan utnyttjas på ett bättre sätt av de civila myndigheterna.

Kustbevakningen är sedan årsskiftet 2009/2010 ledande part för ett EU-pilotprojekt om integrerad övervakning av de nordeuropeiska havsområdena. Projektet går under namnet MARSUNO - Maritime Surveillance North. I projektet ingår 24 myndigheter från 10 länder med kust mot Östersjön och/eller Nordsjön. Projektet syftar till att skapa förutsättningar för ett effektiviserat informationsutbyte, så kallad ökad interoperabilitet, mellan medlemsstaterna samt tredje land. Vidare syftar projektet till att ta till vara synergier av ökat informationsutbyte mellan civila och militära myndigheter. Projektet utgår från redan existerande övervaknings- och kontrollsystem inom EU och hur dessa kan användas på bästa möjliga sätt. I projektet ingår även att föreslå åtgärder för att anpassa lagar och förordningar för att på så vis åstadkomma ett effektiviserat informationsutbyte mellan både civila och militära myndigheter. Vidare har MARSUNO upptagits som ett flaggskepp inom Östersjöstrategin. Till strategin hör en handlingsplan som är indelad i 15 prioriteringsområden med sammanlagt cirka 80 åtgärder, så kallade flaggskepp. Sammantaget anser regeringen att KBV har genomfört civil sjöövervakning med gott resultat. Verksamheten har inneburit positiva effekter för KBV och de myndigheter som KBV samverkar med.

Inriktning

Ökad integrering och samverkan

Myndigheters behov av tillförlitlig och relevant sjöinformation kommer att öka i framtiden, bl.a. för att utföra gränskontroller och bekämpa gränsöverskridande brottslighet. Den ökande trafiken till sjöss gör också att sjöinformation bidrar till att öka säkerheten och framkomligheten till sjöss. Under 2011 bör därför alla användare vara utbildade och anslutna till SJÖBASIS. Det gäller Fiskeriverket, Havs- och vattenmyndigheten, Forsvarsmakten, Naturvårdsverket, Polisen, Myndigheten för samhällsskydd och

beredskap, Sveriges geologiska undersökning, Sjöfartsverket, SMHI, Transportstyrelsen och Tullverket. Regeringen avser att fortsatt följa införandet av SJÖBASIS.

En prioritering under det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009 var att arbeta för en integrering av sjöövervakning och därmed öka möjligheterna till gränsöverskridande informationsutbyte mellan medlemsstaterna. Kommissionen har under 2010 lagt fram en färdplan för det s.k. CISE-arbetet (Common Information Sharing Environment). Under det första halvåret 2011 har rådet fortsatt förhandla om slutsatser avseende genomförandet av färdplanen. Sverige bör även fortsättningsvis delta aktivt i detta arbete.

Regeringen anser att en ökad integrering av sjöövervakning och informationsutbyte, både nationellt och inom EU, skapar förutsättningar för en förbättrad krishanteringsförmåga. Regeringen anser vidare att resultaten av arbetet med MARSUNO i såväl EU:s havspolitik som Östersjöstrategin är betydelsefulla och fortsatt bör stödjas även efter december 2011 då projektet formellt ska avslutas. Projektets slutresultat kommer att analyseras och användas i kommissionens och rådets fortsatta arbete med den ovan nämnda färdplanen.

Kustbevakningen bör inom ramen för brottsbekämpning inrikta arbetet på att förbättra och utveckla arbetsmetoder för att bekämpa den grova organiserade och gränsöverskridande brottsligheten.

Regeringen anser att möjligheterna till ökad resurseffektivitet genom samverkan mellan de sjöverkande myndigheterna bör ses över. I dag finns en begränsad samverkan mellan de myndigheter som har maritima resurser. Regeringen anser dock att samordningen och samverkan kan och bör stärkas. För att resurser, såväl civila som militära, i högre utsträckning ska nyttjas mer effektivt har regeringen den 19 maj 2011 beslutat om att tillsätta en utredning med uppdrag att föreslå ett effektivt och flexibelt nyttjande av samhällets maritima resurser genom stärkt operativ samordning av och samverkan mellan svenska statliga myndigheter med maritima uppgifter, förmågor och resurser (dir. 2011:43). Uppdraget ska redovisas den 1 juli 2012.

4.3.9 Utbildning och övning

Resultatanalys

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska enligt sin instruktion se till att utbildning och övningar kommer till stånd inom sitt ansvarsområde. Myndigheten bedriver utbildning vid två verksamhetsställen: Revinge och Sandö. Genom omvärldsbevakning och analys av målgruppernas kompetensutvecklingsbehov har utbildningsutbudet under året anpassats och kvalitets-säkrats för att stärka samhällets kompetens inom samhällsskydd och beredskap.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har genomfört en utvärdering av utbildningssystemet inom området skydd mot olyckor med syfte att få fram underlag till fortsatt förbättringsarbete.

För att stärka de olika aktörernas förmåga att leda och samverka vid stora olyckor och kriser genomfördes ett flertal kurser för kommuner, landsting, länsstyrelser, myndigheter och näringsliv.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har deltagit i och genomfört ett stort antal tvärssektoriella övningar bl.a. med fokus på förbättrad vinterberedskap och nationell informationssäkerhet. Vidare har Sverige deltagit i ett stort antal internationella krisberedskapsövningar inom bl.a. områdena search- and rescue vid jordbävning, geomagnetiska solstormar och på informations-säkerhetsområdet.

Under 2010 har MSB inom ramen för arbetet med den nationella planen för tvärssektoriella övningar utarbetat en webbaserad kalender som visar de tvärssektoriella övningar som olika myndigheter kommer att bedriva under kommande år. Detta förbättrar möjligheterna till övergripande övningsplanering och skapar möjlighet även till ökad nordisk samverkan. Vidare har en it-baserad övningswebb utvecklats för att ge stöd vid tvärssektoriella övningar.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap lämnade övningsstöd till bl.a. nio regionala samverkansövningar. Stöd lämnades även till Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) i framtagandet och genomförande av koncept "Train the trainer-utbildning" för att utlandsmyndigheterna självständigt ska kunna

genomföra krisberedskaps- och ledningsövningar.

Ett nationellt forum för inriktning och samordning av övningar etablerades under ledning av MSB. Forumet består av representanter från de myndigheter som omfattas av förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap. Etableringen innebär bl.a. att en ny form av samverkansövning ska genomföras som syftar till att utveckla den tvärssektoriella krishanteringsförmågan utifrån konstaterade förmågebrister.

Regeringen anser att myndigheternas övningsverksamhet och det stöd som lämnats av MSB har bidragit till en ökad förmåga att hantera kriser i samhället. Samarbeten och former för samordning av olika myndigheters övningsverksamhet har gett förutsättningar för bättre och mer resurseffektiva övningar.

Inriktning

Övningar är av stor betydelse för arbetet med skydd mot olyckor och krisberedskap. Den tvärssektoriella övningsverksamheten är särskilt viktig. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör fortsatt arbeta utifrån strategin för tvärssektoriella övningar på nationell nivå som redovisades 2009 till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) (dnr Fö2009/2423/SSK). Inriktningen för övningar bör ta sin grund i erfarenheter från inträffade händelser, genomförda övningar samt myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser och förmågebedömningar.

Att privata aktörer ges en ökad roll i den tvärssektoriella övningsverksamheten är av stor vikt. Likaså vill regeringen framhålla vikten av att civila och militära aktörer övar samverkan gemensamt. Mot bakgrund av regeringens förslag om avveckling av beredskapspolisen finns behov av att polisen och Försvarsmakten övar tillsammans för att skapa effektiv användning av förstärkningsresurser. Vidare bör den internationella aspekten få ett ökat genomslag vid den tvärssektoriella övningsverksamheten eftersom det bidrar till en ökad förmåga att hantera kriser. Det är också viktigt att Sverige deltar i internationellt anordnade övningar.

Utvärdering ingår som en naturlig del av övningsverksamheten, särskilt vid tvärssektoriella övningar. Myndigheten för

samhällsskydd och beredskap har en viktig roll att ta fram metoder för utvärdering samt kunna delta i utvärderingar. Särskild vikt bör läggas på att utvärdera identifierade brister i krishantering. Genom det nationella forumet för inriktning och samordning av övningar skapas viktiga förutsättningar för samordnad och resurseffektiv övningsverksamhet.

Regeringen vill framhålla att ansvaret för att personalen inom en verksamhet är tillräckligt utbildad vilar på den som ansvarar för verksamheten. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har det övergripande uppdraget att verka för att utbildning inom området skydd mot olyckor och krisberedskap kommer till stånd. Myndigheten bör kontinuerligt utvärdera samhällets behov på området och vid behov initiera utbildnings- och övningsinsatser.

Regeringen anser vidare att frågan om att åstadkomma ökad mångfald bland eleverna som genomgår utbildningen i skydd mot olyckor är prioriterad. Genom ökade satsningar på bl.a. information riktad till underrepresenterade målgrupper kan intresse väckas för en karriär inom området skydd mot olyckor så att samhället bättre avspeglas inom dessa yrkeskategorier. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör pröva ytterligare åtgärder för att mer än hittills åstadkomma en ökad mångfald bland de elever som genomgår utbildning i skydd mot olyckor.

4.4 Samordning och stöd inför och vid olyckor och kriser

Då en olycka eller kris inträffar är det viktigt att berörda myndigheter och andra aktörer skyndsamt får kännedom om vad som inträffat. En viktig förutsättning för att kunna agera är att det finns en lägesbild och att det råder en helhetssyn kring vilka åtgärder som bör vidtas för att ett samordnat arbete ska kunna ske.

4.4.1 Insatser

Resultatanalys

Nationellt

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska ha förmåga att bistå med stödresurser i samband med allvarliga olyckor och kriser samt stödja samordningen av berörda myndigheters åtgärder vid en kris. Exempel på händelser som krävde insatser under 2010 är efter terrorattentatet i Stockholms julhandel, stora mängder med snö och stark kyla över mellersta och södra Sverige samt askmolnet från vulkanutbrottet på Island.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utövade sin samordnande roll bl.a. genom stöd till ett koordinerat beslutsfattande för ansvariga myndigheter och genom samverkanskonferenser med såväl länsstyrelser som centrala myndigheter. Stöd och råd har också i förekommande fall lämnats till näringslivet för deras planering. I den samordnande rollen bidrar myndigheten till att berörda aktörer kan kommunicera med allmänheten på ett samordnat sätt. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tillhandahåller metoder, nätverk och tjänster som används av berörda myndigheter i kontakter med allmänheten. Exempel är webbplatsen <www.krisinformation.se> och en myndighetsgemensam telefonservice som sätts upp vid inträffade händelser för att hantera frågor från allmänheten. Som exempel ökade antalet besök på webbplatsen från ca 600 till ca 30 000 under askmolnet från vulkanutbrottet på Island under en vecka.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har arbetat med att utveckla beredskap, att ta emot larm, hålla en lägesbild kontinuerligt uppdaterad utifrån omvärldsbvakning och fördjupad analys samt att vid behov gå upp i en särskild organisation. Vidare har ett arbete påbörjats med att kartlägga de experter som kan delta i nationella stödinsatser med målet att myndighetens personalpool på sikt ska omfatta insatspersonal för såväl nationella som internationella insatser. Regeringen bedömer att samordningsverksamheten har bidragit till att ansvariga myndigheter haft god kunskap om läget och varandras arbete. Samverkanskonferenserna

har bidragit till att sprida information mellan berörda aktörer på ett bra sätt. Regeringen bedömer också att myndigheternas budskap till allmänheten varit avstämda och samordnade vilket bidragit till en förhållandevis balanserad och saklig medierapportering.

EU och internationellt

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap deltog under 2010 i totalt 122 internationella räddnings- och katastrofinsatser samt andra biståndsfinansierade insatser såsom stöd till civil konflikthantering, stärkande av katastrofberedskap, tidig återuppbyggnad och humanitär minhantering. Insatser har genomförts i 39 olika länder. Jordbävningkatastroferna i Haiti och Chile samt översvämningarna i Pakistan dominerade verksamhetsåret 2010, följt av stöd till genomförandet av konsulära och humanitära insatser under det tidiga 2011 i samband med konflikten i Libyen samt hanterandet av efterdyningarna av jordbävningen i Japan i mars 2011.

Området katastrofriskreducering fortsatte att utvecklas under året, både konceptuellt men också i fält. I Tadzjikistan till exempel, drivs ett projekt för att utveckla den nationella kapaciteten gällande sök- och räddningsförmåga i samband med naturkatastrofer. I Ukraina genomförs ett flerårigt projekt för att stärka operativ och administrativ kapacitet gällande katastrofhantering. Liknande arbeten bedrivs också i västra och södra Afrika tillsammans med lokala partnerorganisationer.

Inom området humanitär minhantering har under 2010 insatser genomförts i Demokratiska republiken Kongo (DRK), Somalia och Irak.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps bidrog under 2011 fortsatt till civila krishanteringsinsatser internationellt i konfliktsituationer, framförallt inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Av de totalt ca 30 utsända till EU-insatserna deltog de flesta i rättstatsinsatsen i Kosovo (EULEX Kosovo) i Georgien (EUMM) och polisinsatsen i Afghanistan (EUPOL Afghanistan).

År 2010 inleddes med en stor utmaning för internationell krishantering. Jordbävningen på Haiti den 12 januari 2010 var en av de största humanitära katastroferna någonsin. Sverige

bidrog bl.a. med stöd genom MSB som tillsammans med partners inom ramen för det internationella humanitära nätverket (International Humanitarian Partnership, IHP) bl.a. byggde bostäder och arbetsplatser för ca 300 av FN:s biståndspersonal på plats. Den 1 april 2011 tog MSB även över ansvaret för en större lastbilsflotta på Haiti på uppdrag av FN:s livsmedelsprogram (World Food Programme, WFP). Detta är ett treårigt projekt inriktat på transporter av förnödigheter till platser svåra att nå.

Den 27 februari 2010 drabbades även Chile av en mycket kraftig jordbävning. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, bidrog i det tidiga återuppbyggnadsarbetet med åtta broar samt tillhörande experter.

Även översvämningkatastrofen i Pakistan 2010 krävde ett omfattande internationellt hjälparbete. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bidrog bl.a. med två större vattenreningsinsatser som bilateralt stöd till den pakistanska katastrofhanteringsmyndigheten respektive på uppdrag av Unicef. Myndigheten bidrog också genom att skicka ett s.k. basläger efter förfrågan från WFP. Syftet med denna insats var att stödja internationella hjälporganisationer med boende, arbetsplatser och andra stödfunktioner för att underlätta deras arbete. En rad experter inom olika områden reste också till Pakistan för att stödja olika FN-organ.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ställde också en miljöexpert till förfogande till EU:s expertgrupp och ungerska myndigheter efter att en damm med hydroxidslam brustit i Ungern hösten 2010 med omfattande konsekvenser för människor och miljö.

Kustbevakningen deltog under 2010, på regeringens uppdrag, i den av EU ledda marina insatsen, Operation Atalanta med ett sjöövervakningsflygplan med besättning. Uppdraget genomfördes i syfte att skydda FN:s mattransporter till Somalia samt för att stävja piratverksamheten i Adenviken och i Indiska oceanen. Kustbevakningen har i en rapport redovisat erfarenheter från genomförd insats (dnr Fö2010/1681/SSK). Av rapporten framgår att uppdraget uppfattades som mycket positivt av den personal som genomförde uppdraget och att insatsen bidrog till att

utveckla myndighetens operativa förmåga. Kustbevakningen betonar också vikten av att medel finns avsatta i god tid före en insats. Regeringen anser att kustbevakningsflyget bidrog till att säkra FN:s mattransporter till Somalia samt bidrog till en säkrare sjöfart i området. Kustbevakningens deltagande i operation Atalanta är ett exempel på regeringens inriktning att stärka civil-militär samverkan i insatser internationellt. Kustbevakningen har under året även aktivt deltagit i olika FRONTEX-verksamheter t.ex. Operation Poseidon Sea i Grekland, där kustbevakningsflyget deltog under en månad i november-december 2010, med flygplan och besättningar.

Hantering av jordbävningen i Japan samt följderna av den politiska krisen i Libyen inledde 2011. Efter att jordbävningen, med efterföljande tsunami och strålskyddskris, drabbat Japan den 11 mars anmälde MSB de resurser myndigheten hade till förfogande att snabbt skicka till stöd för de japanska strävandena att komma till rätta med den kris som drabbat dem. Experter till förmån för FN:s respektive EU:s insatser, samt diverse skyddsutrustning, blev till slut det som myndigheten kom att skicka på begäran av japanska myndigheter. Myndigheten bidrog också med skyddsutrustning till förmån för den svenska ambassadpersonalen i Tokyo och deras anhöriga.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps insats i Libyen skedde i form av stöd till genomförandet av både konsulära och humanitära insatser. Myndigheten bidrog, bland andra tillsammans med Utrikesdepartementet och Försvarsmakten, till att evakuera både svenskar och andra européer samt repatriera tusentals utländska gästarbetare. Därtill tillhandahölls sjukvårdsmateriel till förmån för lokal sjukvård.

Myndigheten bidrog också till att inom ramen för International Humanitarian Partnership och på förfrågan av UNHCR etablera ett kontor för flera FN-organisationer i flyktinglägret Shousha i Tunisien.

Ansvaret för det Svenska nationella ambulansflyget (SNAM) flyttades den 1 januari 2011 över från Transportstyrelsen till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. En fortsatt god beredskap råder för resursens användande.

SNAM övades i november 2010 i samverkan med den nordiska stridsgruppen (NBG11). Scenariot var att NBG11 i samband med en insats drabbats av ett större skadeutfall vilket krävde en omedelbar hemtransport av skadade soldater. Målsättningen var att de övade skulle få en ökad förmåga att hantera en insats. I övningen ingick att pröva procedurer för alarmering, förvarning och beslutsprocesser, stab/ledning samt det operativa genomförandet av en insats. Övningen genomfördes med stor framgång. Ingen insats har ägt rum under 2010.

I insatsverksamheten riktas fortsatt stort fokus mot kvinnors rättigheter och möjligheter i katastrofsituationer i enlighet med FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 och 1820. Tillika pågår arbetet med att åstadkomma en jämnare könsfördelning vad gäller MSB:s insatspersonal.

Under 2010 har arbetet fortsatt med att anpassa insatsverksamheten till olika miljöaspekter för att synliggöra verksamhetens miljöpåverkan, minska verksamhetens negativa miljöeffekter samt öka medvetenheten, förståelsen och kapaciteten för miljöintegrering inom de olika insatstyperna.

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att de genomförda insatserna har inneburit ett bra stöd till framförallt FN och EU, att viktiga lärdomar kunnat dras för det nationella arbetet samt att det katastrofriskreducerande arbetet liksom den civil-militära dimensionen utvecklats på ett positivt sätt.

Inriktning

Nationellt

Arbetet med att utveckla generella rutiner, funktioner och förmågor bör fortsätta liksom arbetet med att ta tillvara synergier mellan den nationella och den internationella verksamheten. Erfarenheter från hanteringen av stora mängder med snö och stark kyla över mellersta och södra Sverige, askmolnet från vulkanutbrottet på Island, terrorattentatet i Stockholms julhandel och andra händelser bör ligga till grund för att utveckla förmågan till koordinerat beslutsfattande och samordnad information till allmänheten bl.a. genom att identifiera och utveckla nätverk, metoder och stöd för det vardagliga arbetet. Arbetet med samverkanskonferenser och liknade forum bör

fortsätta med målet att dessa ska utvecklas och bli en viktig faktor i arbetet med att koordinera beslut vid en kris. Utvecklingsarbetet när det gäller befintliga instrument som t.ex. <www.krisinformation.se> för information till allmänheten bör fortsätta.

EU och internationellt

Förmågan att på kort tid kunna organisera ett behovsbaserat stöd i form av t.ex. sök- och räddningsteam, resurser för sjukvård, vattenrening och informations- och kommunikationsteknologi bör fortsatt stärkas och utvecklas vid MSB för att kunna användas såväl inom ramen för räddnings- och katastrofinsatser internationellt som vid andra biståndsinsatser som t.ex. vid behov av freds- och säkerhetsfrämjande art, vid tidig återuppbyggnad och katastrofriskreducering, samt vid humanitär minhantering.

Inriktningen bör vara att MSB ska vidareutveckla sin förmåga att bidra till internationella organisationers arbete genom insatser som är mer omfattande än enskilda sekonderingar. Det handlar dels om insatser som växer fram gradvis i dialog med uppdragsgivare och finansiärer inom områdena stärkande av katastrofberedskap, tidig återuppbyggnad och minhantering där myndigheten ofta stödjer med kunskap och sammanhängande koncept, dels om volymmässigt stora och oftast materielltunga, humanitära insatser. I ambitionen att genomföra fler omfattande insatser ligger också inriktningen att myndigheten ska utveckla sin förmåga att bidra med nyckelpersoner till internationella organisationers arbete med att skapa en helhetssyn vad gäller arbetet såväl före som under och efter en katastrof.

Till insatser inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik ska MSB fortsatt primärt sekondera enskilda individer mot bakgrund av vikten av att andra EU-länder utvecklar sina egna resurser på insatsstödområdet och att EU utvecklar sin förmåga att genomföra insatsstöd.

Det är fortsatt viktigt att MSB utvecklar integreringen av beredskapen för nationella och internationella insatser. Förmågor där myndigheten har en stark och unik kompetens bör prioriteras, t.ex. ett fortsatt utvecklande av moduler för räddnings- och katastrofarbete.

Erfarenhetsåterföringen från gjorda insatser bör fortsatt utvecklas.

Det katastrofriskreducerande arbetet, med fokus på förebyggande åtgärder, bör fortsatt vidareutvecklas i partnerskap med lokala, regionala och internationella aktörer. Syftet är att stärka motståndskraften hos särskilt sårbara samhällen och områden, katastrofhanterings- och beredskapsförmågan hos nationella myndigheter och institutioner i särskilt utsatta länder, samt katastrofberedskapsförmågan hos internationella, regionala och nationella humanitära organisationer som verkar för att avhjälpa följdverkningarna av katastrofer.

Stärkt civil-militär samverkan är viktigt för att åstadkomma en mer effektiv användning av samhällets resurser. Samverkan vid strategiska och taktiska flygtransporter internationellt bör särskilt beaktas. De lösningar som Sverige utvecklar för civil-militär samverkan ska vara förenliga med de riktlinjer som finns på internationell nivå vad gäller militärt stöd till humanitära insatser.

Regeringen avser att följa upp Totalförsvarets forskningsinstitutets utvärdering av Kustbevakningens insatser inom ramen för EU:s Atalantainsats.

Kommissionens översyn av EU:s samarbete inom civilskyddsområdet innefattar bl.a. en anpassning av de legala instrumenten d.v.s. besluten om gemenskapsmekanismen och det finansiella instrumentet till de förändringar Lissabonfördraget och övrig policyutveckling har medfört under de senaste åren. I lagstiftningsförslagen kommer förslag från rådsslutsatserna om en utvecklad europeisk responskapacitet från december 2010 att ingå. Det är angeläget att Sverige även fortsatt deltar aktivt i dessa diskussioner då regeringen vill stärka EU som aktör och fortsätta diskussionen om hur unionen kan bidra till förbättrad internationell humanitär respons, byggd på medlemsstaternas egna resurser och existerande strukturer. FN:s övergripande och samordnande roll får dock inte undermineras eller kompliceras.

4.4.2 Miljöräddning till sjöss

Resultatanalys

Kustbevakningen fick 2010 det tredje och sista av de stora kombinationsfartygen i KBV 001-serien. Dessa fartyg innebär en förstärkning av resurserna för olje- och kemikaliebekämpning till sjöss samt nödbogsering, nödläktring och brandbekämpning. Övning och utbildning i syfte att utveckla förmågan att utföra ovan nämnda prestationer har genomförts under 2010 och kommer att fortsätta under 2011. Kustbevakningens äldre miljöskyddsfartyg har viss förmåga att utföra räddningsoperationer i miljöer med farliga eller giftiga gaser/ämnen, men inget av fartygen har nått upp till de krav som kan ställas på ett fullgott fartyg. I samband med leverans av KBV 003 Amfitrite under 2010 har emellertid denna kapacitet erhållits.

Under år 2010 har Kustbevakningen genomfört 31 oljeskyddsoperationer (under 2008 35 st., under 2009 51 st.). Utsläppen från fartygstrafiken ute till havs fortsätter att minska både till antal och volym. Inga utsläpp av större omfattning har drabbat svenska vattenområden under 2010. Total mängd upptagen olja i samband med operationerna uppgår därför endast till ca en kubikmeter. I februari 2011 gick fartyget Godafoss på grund i Norge. Tillsammans med enheter från norska Kystverket deltog Kustbevakningen i oljebekämpningsarbetet.

Kustbevakningen genomförde två kemikalieoperationer under 2010 (under 2008 en, under 2009 ingen).

Kustbevakningen har under 2010 utfört miljöövervakning som främst syftar till att upprätthålla regler om förbud mot vattenförorening och dumpning samt tillsyn av naturskydds-, fågelskydds- och sälskyddsområden. Utsläpp av olja eller kemikalier, dvs. vattenförorening, har varit det som myndigheten i första hand inriktat övervakningen mot i syfte att tidigt kunna vidta åtgärder och minimera de negativa konsekvenser som ett utsläpp kan leda till.

Kustbevakningen kunde under 2010 bekräfta 240 oljeutsläpp i den svenska ansvarszonen. Detta är en minskning med 17 procent jämfört med 2009. Som en konsekvens av detta minskade också antalet inledda förundersökningar med 30 procent

Den totala volymen utsläpp olja har bedömts till ca nio kubikmeter.

Utsläppen från fartygstrafiken har under de senaste åren minskat och under 2010 har en kraftig minskning skett av såväl anmälda (339 stycken) som konstaterade (240 stycken) utsläpp. Den stora skillnaden mellan antalet anmälda utsläpp och konstaterade utsläpp beror på att utsläppen vid kontroll ofta visar sig bestå av andra ämnen än mineralolja, som t.ex. alger, vegetabilisk olja eller andra ämnen. Utsläppen från fartygstrafiken ute till havs fortsätter således att minska både till antal och volym. Mörkertalet bedöms också vara betydligt mindre än tidigare med hänsyn till den utökade täckningen tack vare Kustbevakningens flyg- och satellitövervakning.

Regeringen bedömer att utsläppen av olja och kemikalier från fartyg är på en sådan nivå att biologisk och ekonomisk påverkan är begränsad.

Under år 2010 har Kustbevakningen vidare bl.a. medverkat i fortsatt kvalitetsutveckling av Sea Track Web, systemet för oljedriftsprognoser, samt, inom ramen för HELCOM-arbetet, medverkat i fortsatt integrering av detta system med AIS-information och satellitbilder (automatic identification system). En vidareutveckling av Sea Track Web för Väneren har också inletts. Kustbevakningen har också modifierat och ersättningsanskaffat oljeupptagningsmateriel, genomfört fortsatta materielförsök med specialradar, IR-kamera och UV-strålkastare i syfte att kunna lokalisera olja på havsytan under mörker och nedsatt sikt samt förstärkt förmågan att utföra dykeriverksamhet, bl.a. genom att anskaffa ytterligare ett system för dykning och arbete på större djup.

Nationell samverkan har bedrivits inom räddningstjänstområdet och i CBRNE-samarbetet. Internationella samarbeten spelar en stor roll i arbetet med att tidigt upptäcka överträdelser av gällande utsläppsbestämmelser och för att kunna bekämpa när de skett. Kustbevakningen har därför bedrivit en omfattande internationell samverkan, bl.a. inom, HELCOM, Bonn- och Köpenhamnsavtalet IMO, EU, Arctic Council samt North Atlantic Coast Guard Forum. Samverkan har skett genom såväl möten, seminarier, workshops som övningar. Regeringen kan konstatera att vid en olycka

med ett större utsläpp av olja till havs som följd är alla länder runt Östersjön beroende av väl fungerande internationella samarbeten.

Kustbevakningens mål att ständigt kunna påbörja och leda oljebekämpningsinsatser till sjöss bedöms ha uppfyllts genom den grundbemanning dygnet runt som finns i ledningscentralerna och genom att varje Kustbevakningsregion haft räddningsledare i ständig beredskap. Kustbevakningen har ständigt minst fyra miljöskyddsfartyg och ett antal övervakningsfartyg till sjöss, vilka tillsammans uppfyller kraven på ständig beredskap för att kunna påbörja oljebekämpningsinsatser.

Kustbevakningens fartygsflotta är byggd, bemannad och utrustad för att kunna bekämpa utsläpp även långt ute till sjöss. Detta och en omfattande satellit- och flygspaning skapar förutsättningar för tidig upptäckt av utsläpp varigenom även målet att tidigt kunna bekämpa utsläpp kan uppnås. Därmed kan risken för landpåslag reduceras.

Regeringens bedömning är att miljöräddningstjänstberedskapen anpassats till rådande och bedömd hotbildsutveckling och genom internationella samarbeten medverkat till att stärka miljöräddningstjänsten till sjöss.

Inriktning

En ändamålsenlig miljöräddningstjänst till sjöss bör fortlöpande anpassas till rådande och bedömd hotbildsutveckling. Arbetssätt och materialutveckling bör inriktas mot såväl dagens som framtidens risker.

Utvecklingen mot ökade transportvolymen av farliga ämnen, såsom olja, kan konstateras ske på Östersjön och därmed ökar även riskerna för olyckor med utsläpp till havs som följd. En olycka kan få omfattande konsekvenser om det inte finns en god förmåga att hantera händelsen. Givet detta och i kombination med Östersjöns känslighet är det angeläget att Sverige fortsätter att stärka sin förmåga att hantera olyckor till havs.

Genom leveranserna av tre nya flygplan och kombinationsfartyg med betydligt större kapacitet samt de leveranser av något mindre kombinationsfartyg som kommer att ske under 2011 och 2012 stärks Sveriges insatsförmåga inom miljöräddningstjänstområdet att stärkas. Detta i kombination med Kustbevakningens ständiga beredskap för att

både nationellt och internationellt kunna påbörja och leda miljöräddningstjänst till sjöss finns en god förmåga att hantera olyckor till sjöss med utsläpp som följd.

Regeringen kan konstatera att inget land runt Östersjön idag klarar större utsläpp till sjöss utan hjälp från andra. Genom Kustbevakningens fortsatta aktiva deltagande i internationella samarbeten och internationell övningsverksamhet stärks emellertid den gemensamma förmågan att hanterar olyckor och kriser.

4.4.3 Information mellan aktörer och till allmänheten samt frivilliga

Resultatanalys

Information mellan aktörer och till allmänheten

Under året lanserades en ny version av webbplatsen <sakerhetspolitik.se>, där elever och lärare i gymnasieskolan är huvudsaklig målgrupp. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) deltog i Skolverkets omfattande remissarbete gällande reformerna i grund- och gymnasieskolan. Fokus i myndighetens yttranden var att i relevanta kurs- och ämnesplaner, liksom examensmål, framhålla vikten av att lyfta in kunskaper om den enskildes och samhällets säkerhet i ett brett perspektiv.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tillhandahöll vidare under 2010 skolmaterial för skolans alla åldersgrupper samt arrangerade fortbildningsdagar för lärare på temat informationssäkerhet och Lissabonfördragets betydelse för svensk säkerhetspolitik. Webbplatsen <dinsakerhet.se>, som riktar sig till allmänheten, lanserades under året. Webbplatsen ger tips på hur individen själv kan förebygga olyckor och skador i hem- och fritidsmiljö. Innehållet är uppgiftsorienterat och ska lösa besökarens fråga eller problem med hjälp av bl.a. instruktiva filmer och checklistor. Filmer producerades om bl.a. brandskydd, drunkning, issäkerhet, hantering och förvaring av gasol samt barn- och äldresäkerhet.

Regeringens bedömning är att de åtgärder som bl.a. MSB har genomfört under året när det gäller att skapa en sammanhållen information om skydd mot olyckor,

krisberedskap och totalförsvaret samt säkerhetspolitik har bidragit till att höja medvetenheten bland allmänheten kring dessa frågor.

Frivilliga

Frivilligorganisationerna har en viktig uppgift att fylla för samhällets krisberedskap genom att ta tillvara den enskilda individens engagemang för att därigenom förbättra samhällets krishanteringsförmåga och att stimulera frivilligarbetet. Ideellt engagemang har vidare en positiv effekt på människors tillit till samhället och till varandra, vilket är av värde för krisberedskapen. Ett nytt system för beräkning av organisationsstöd för frivilliga försvarsorganisationer har utarbetats i samarbete mellan de frivilliga försvarsorganisationernas samarbetskommitté (FOS), MSB och Försvarsmakten och sedan beslutats av regeringen under 2010. Det nya systemet har en tydligare prioritering av verksamheten där stödet utgörs av organisations- och verksamhetsbidrag. Systemet tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2011.

Av de 32 400 tkr som regeringen ställde till MSB:s förfogande under anslaget 2:4 *Krisberedskap* för ersättning till frivillig försvarsverksamhet har 32 300 tkr förbrukats under 2010. Medlen har bl.a. använts för att genomföra befattningsutbildningar för frivilliga försvarsorganisationers medlemmar. Vidare har MSB utbetalat 22,9 miljoner kronor i organisationsstöd till Frivilliga Automobilkårens Riksförbund, Frivilliga Flygkåren, Svenska Blå Stjärnan samt Sveriges Civilförsvarsförbund inom ramen för krisberedskapsområdet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har vidare fördelat ut bidrag om 32 miljoner kronor från anslaget 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* till ideella organisationer för genomförande av kursverksamhet riktad till allmänheten. Bland de större bidragsmottagarna finns Sveriges Civilförsvarsförbund, Röda korset, Svenska Livräddningssällskapet och Brandskyddsföreningens Service AB. Bidragen användes till att genomföra utbildningar inom bl.a. brandkunskap, vattensäkerhet, säkerhet till vardags och vid kris, första hjälpen och hjärt- och lungräddning.

Regeringens bedömning är att de frivilliga organisationerna har en viktig bidragande roll för samhällets beredskap och förmåga att hantera såväl vardagliga händelser som allvarliga händelser.

Inriktning

Information mellan aktörer och till allmänheten

Information om säkerhet i samhället behöver utvecklas för att skapa förtroende för samhällets förmåga och bidra till att den enskildes förmåga att agera stärks. Kommunikation bör också leda till ökad kunskap hos allmänheten om samhällets arbete med skydd mot olyckor, krisberedskap, försvar och säkerhetspolitik. I detta sammanhang är det även av vikt att kunna nå ut till personer som inte är svensktalande.

Den enskilda individen har en skyldighet och behöver vara förberedd för att kunna hantera sin egen situation och själv klara de omedelbara behov som kan uppstå. Det är därför angeläget att MSB fortsätter att informera och tydliggöra förhållandet mellan förväntningar på det allmännas ansvar och individens ansvar.

Frivilliga

De frivilliga försvarsorganisationernas insatser har en viktig uppgift inom krisberedskapsområdet. För att regeringen ska kunna göra en bedömning av behovet av frivilliga inom krisberedskapsområdet bör Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) hålla samman arbetet med att sammanställa, prioritera och beräkna behov av ekonomiska resurser. Mot bakgrund av detta lämnar MSB uppdrag till frivilligorganisationerna med ett såväl kort som långsiktigt perspektiv.

Enligt förordningen (2008:1097) om beredskapspolisen ska beredskapspoliser kallas in till polismyndigheterna under höjd beredskap. Vidare får beredskapspoliser som ingått avtal med Rikspolisstyrelsen också kallas in för tjänstgöring vid allvarliga eller omfattande störningar på samhället. Mot bakgrund av de senaste årens säkerhetspolitiska utveckling med en förändrad personalförsörjning för totalförsvaret där uttag med bl.a. civilplikt inte längre sker samt den kraftiga ökningen av antalet poliser i tjänst, har Rikspolisstyrelsen

framfört att polisen inte längre har behov av den förstärkningsresurs som beredskapspolisen utgör. Till detta kommer även att polisen har ökat sin förmåga att vid behov förstärka utsatta områden med en nationell förstärkningsorganisation. Regeringen gör bedömningen att det mot denna bakgrund inte finns tillräckliga skäl att upprätthålla beredskapspolisen. En avveckling av organisationen bör genomföras under 2012. Detta hindrar emellertid inte att regeringen, vid höjd beredskap eller då regeringen har beslutat om tjänstgöring enligt 4 kap. 8 § lagen (1994:1809) om totalförsvarspåbud, vid behov återinför organisationen.

4.4.4 Rakel

Resultatanalys

Under 2010 har infrastrukturen för det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel färdigställts. Utbyggnaden har skett inom givna kostnads- och tidsramar. Systemet har en rikstäckande infrastruktur som är robust och driftsäker. Systemet täcker nu ca 95 procent av Sveriges yta och drygt 99,5 procent av Sveriges befolkning. Verksamheten har därmed övergått från utbyggnad och driftsättning till förvaltning och utveckling av nätets funktionalitet och tjänster. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i samband med detta genomfört en effektivisering av förvaltningsorganisationen.

Abonnemangsutvecklingen under 2010 har varit relativt bra. Det råder dock fortsatt viss tröghet, framförallt vad gäller att få kommuner och landsting att ansluta sig i den omfattning som regeringen förutsett. En bred anslutningsgrad är väsentlig för att systemet ska bli ett kommunikationsverktyg som stärker hela samhällets krishanteringsförmåga. Vid utgången av 2010 var antalet abonnemang knappt 30 000 stycken. Totalt är 214 myndigheter, kommuner, landsting med flera anslutna till Rakel. För att öka anslutningstakten har MSB tagit fram en nationell strategi för Rakel.

Inriktning

Rakel är Sveriges nationella kommunikationssystem för ledning och samverkan inom och mellan organisationer inom området allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Vid olyckor och

allvarliga händelser är robust och säker kommunikation av yttersta vikt där Rakel tillsammans med utvecklade metoder ökar förutsättningar till samverkan mellan aktörer, vilket stärker Sveriges krisberedskap.

Rakel bygger på premissen att centrala aktörer inom skydd mot olyckor och krisberedskap använder systemet. Systemet kan bara fullt ut spela rollen som samverkansverktyg om alla berörda aktörer är anslutna. Regeringen anser mot denna bakgrund att utgångspunkten bör vara att samtliga statliga myndigheter som enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap har ett särskilt ansvar vad gäller krisberedskap, liksom samtliga statliga myndigheter som har en skyldighet att ha en tjänsteman i beredskap bör vara anslutna till och använda Rakel. Vid sidan av detta är det avgörande att kommunala och privata aktörer ansluter sig till Rakel.

Regeringen kan vidare konstatera att anslutningsgraden till Rakel fortfarande är lägre än förväntat, vilket medför ett ekonomiskt underskott i verksamheten som under 2012 föreslås finansieras genom att ytterligare medel tillskjuts utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap anslag 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har med anledning av underskottet vidtagit åtgärder för att minska kostnaderna och öka intäkterna genom insatser som innebär en bred samhällsanslutning där särskilt fokus läggs på kommuners, landstings och privat sektors anslutningsgrad. För att möjliggöra en skyndsamt anslutning av kommunala och privata aktörer är det viktigt med en långsiktig avgiftsbild samt att MSB fortsatt förbättrar försäljningsverksamheten och kundstödet.

Regeringen vill framhålla vikten av att anslutningsprocessen görs så enkel och lättillgänglig som möjligt. Regeringen avser att se över finansieringsmodellen och noggrant följa utvecklingen för att vid behov vidta de åtgärder som behövs.

Utfasning av äldre kommunikationsnät fortsätter och påskyndas. Rakel bör också ha en integrerad roll i framtida övningsverksamhet inom skydd mot olyckor och krisberedskap. Vidare är det viktigt att Rakels funktionalitet kontinuerligt utvecklas och

anpassa för att tjäna sitt syfte att erbjuda ett säkert och effektivt kommunikationssystem för ledning och samverkan för samhällsviktiga aktörer. Integrationen av Rakel och övriga nordiska system utvecklas och bedöms öka den gränsöverskridande krisberedskapsförmågan.

4.4.5 Alarmeringstjänsten – 112

Resultatanalys

Alarmeringsavtalet mellan staten och SOS Alarm Sverige AB syftar till att säkerställa en effektiv SOS-tjänst och skapa möjlighet att tillkalla eller komma i förbindelse med polis, statlig eller kommunal räddningstjänst samt ambulans. Staten ställer i avtalet bl.a. krav på att SOS Alarm Sverige AB ska driva centraler som upprätthåller SOS-tjänsten för nödnumret 112 i hela landet avseende inkommande nödsamtal. SOS Alarm Sverige AB ska erbjuda kommuner och landsting och statliga myndigheter med ansvar för räddningstjänst möjligheten att skriva egna avtal med SOS Alarm Sverige AB. Dessa aktörers avtal reglerar villkoren för utlarmning av den kommunala räddningstjänsten och landstingens ambulansverksamhet. Utlarmningen av dessa resurser regleras således i särskilda avtal mellan dessa parter. De enskilda ambulansärenden som uppmärksammats under 2011 och som Socialstyrelsen utreder, omfattas inte av alarmeringsavtalet utan av de särskilda avtalen mellan SOS Alarm Sverige AB och landstingen.

Under den senaste 10-årsperioden har antalet verkliga nödsamtal legat varaktigt kring cirka 1,5 miljoner per år. Enligt SOS Alarm Sverige AB:s alarmeringsavtal med staten ska medelsvarstiden för nödnumret 112 vara högst 8 sekunder. Den sammanlagda ackumulerande svarstiden för samtliga SOS-centraler var 6,7 sekunder för 2010 (dnr Fö2011/345/SSK).

I avtalet anges vidare att SOS Alarm Sverige AB är en resurs för samhällets krisberedskap. Krav ställs vidare på att SOS Alarm Sverige AB ska kunna tillhandahålla landstäckande kommunikation i Rakel i takt med att systemet byggs ut och medverka till en effektiv kommunikationssamordning samt administrera, utveckla och erbjuda samordningstjänster inom systemet.

Av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps tillsynsrapport av statens alarmeringsavtal med SOS Alarm Sverige AB framgår att SOS Alarm Sverige AB i huvudsak har uppfyllt åtagandet i avtalet (dnr Fö2011/898/SSK). Regeringens bedömning är att de uppgifter som SOS Alarm Sverige AB utför enligt alarmeringsavtalet bidrar till samhällets förmåga inom områdena skydd mot olyckor och krisberedskap.

Inriktning

Alarmeringsavtalet mellan staten och SOS Alarm Sverige AB tecknades i början av 1990-talet och löper tills vidare. Mot bakgrund av utvecklingen inom krisberedskapsområdet och de behov av alarmering och kommunikation som finns inom detta område samt den tekniska utvecklingen av bl.a. kommunikationsmöjligheter som skett under senare år bör en översyn av samhällets alarmeringstjänst och anknytande tjänster genomföras.

4.5 Uppföljning, utvärdering och lärande

Genom lärande från inträffade händelser samt genom att erfarenheter och erhållna kunskaper från tillsyn, uppföljning och utvärdering tillvaratas och förmedlas utvecklas förmågan i samhället att förebygga, motstå och hantera olyckor samt allvarliga händelser. Arbetet med att inhämta och förmedla kunskaper sker på ett systematiskt och strukturerat sätt och genomförs såväl områdesvis som på en övergripande samhällsnivå. Inriktning och finansiering av forskning och annat utvecklingsarbete för skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar är väsentligt för att stärka skyddet och beredskapen i samhället.

4.5.1 Förmåga att lära och återföra kunskap från olyckor och kriser

Resultatanalys

Den lärande verksamhet vid Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) syftar till att på övergripande samhällsnivå följa upp och utvärdera samhällets förmåga att förebygga

och hantera olyckor och kriser. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps rapport Olyckor och kriser 2009/2010 bedöms öka kunskapen och bidra till ökad förståelse för den samlade bilden av risker i hela hotskalan och på de olika nivåerna i samhället (Publ nr: MSB 0170-10). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har genomfört tillsyn och tillsynsvägledning inom området skydd mot olyckor. Tillsynen bedöms ge viktiga erfarenheter för att utveckla berörda aktörers verksamhet och för regelutvecklingen. Resultatet från genomförd tillsyn visade att regelefterlevnaden i huvudsak är god. Samtidigt konstaterar myndigheten att inom området skydd mot olyckor avsätter både länsstyrelser och kommuner fortfarande förhållandevis små resurser för tillsynen.

Under 2010 sammanställde, och analyserade MSB mer än 400 olycksundersökningar och brandutredningar från kommunerna och delgav resultatet till berörda myndigheter. Kommunernas olycksundersökande verksamhet är fortfarande ojämn, varför MSB startat ett stöd i form av ett nätverk av regionala samordnare.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under 2010 från anslaget 2:4 *Krisberedskap* finansierat forskning och studier för ca 106 000 tkr för området skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Under året avslutades 23 forskningsprojekt och tre större ramforskningsprogram utvärderades.

Regeringen bedömer att insatser inom området har bidragit till att förmågan hos beslutsfattare och andra berörda att lära och återföra kunskap från olyckor och kriser har ökat. Genom att öka kunskapen och bidra till större förståelse för den samlade bilden av risker skapas förutsättningar för bättre beslut om effektivare åtgärder för säkerheten och skyddet i samhället.

Inriktning

Arbetet med att höja förmågan att motstå och hantera kriser är en lärande verksamhet som genererar kunskap och insikt genom att erfarenheter av övade och inträffade händelser tas tillvara. Arbetet med lärande behöver bedrivas medvetet, strukturerat och tvärsektorielt. Målet med den lärande verksamheten är att öka aktörernas förmåga

att förebygga och hantera olyckor och kriser. Detta sker genom inriktning, samverkan, tillsyn, analys, uppföljning, utvärdering, övning, beställning av forskning och studier samt lärande från inträffade händelser.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps arbete med statistik och analys av olyckor, kriser och säkerhets- och krishanteringsarbete är en viktig förutsättning för det olycksförebyggande arbetet.

Inom området för metoder och system för lärande från olyckor och kriser bör arbetet med att förvalta och utveckla metodik för olycksundersökningar och observatörsverksamhet fortsatt utvecklas.

Vidare bör MSB fortsätta arbetet med att utveckla och förbättra information och stöd till kommunerna, och samverkan mellan kommunerna, avseende olycksundersökningar, erfarenhetsåterföring och effektiva lärprocesser.

4.5.2 Utredning av olyckor

Resultatanalys

Statens haverikommission övergick 2011 till anslagsfinansiering från att tidigare ha varit avgiftsfinansierad. Myndigheten finansieras sedan den 1 januari 2011 genom anslaget 2:9 *Statens haverikommission*. Den särskilda satsning på att hålla utredningstiderna inom 12 månader, som anges i myndighetens regleringsbrev, fortsatte under 2010. Under 2010 försämrades dock handläggningstiderna i flera avseenden. I jämförelse med 2009 har exempelvis handläggningstiderna ökat inom fyra av fem utredningsområden. Statens haverikommission anger att anledningen till det är att utredningar inom området regelmässigt är mycket omfattande och komplexa samt ofta kräver internationell samverkan, vilket kan leda till längre handläggningstider.

Inriktning

Regeringens ska följa Statens haverikommissions övergång till anslag vilket regeringen bedömer kommer att leda till kortare handläggningstider och en ökad kompetensuppbyggnad inom myndigheten.

4.6 Miljöarbete vid f.d. räddningsskolan i Rosersberg

Resultatanalys

Regeringen beslutade den 15 maj 2008 att en särskild utredare skulle ansvara för avvecklingen av Statens räddningsverk (SRV), Krisberedskapsmyndigheten (KBM) och Styrelsen för psykologiskt försvar (SPF). Den 1 januari 2009 bildades Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF.

Avvecklingsmyndigheten arbetade fram till myndigheten upphörde 30 april 2010 bl.a. med frågor kring behov av miljöåtgärder vid f.d. räddningsskolan i Rosersberg. Arbetet med att hantera dessa frågor bedrivs nu av Sveriges geologiska undersökning (SGU) på uppdrag från regeringen (dnr Fö2010/805/SSK). Under 2010 har arbetet påbörjats med mätningar och analyser enligt ett kontrollprogram som utarbetats av SGU och som Sigtuna kommun och länsstyrelsen godkänt. Kontrollprogrammet ska genomföras under 2011-2013.

Regeringen bedömer att de åtgärder som nu vidtas sker enligt berörda myndigheters samlade bedömning av behov av åtgärder.

Inriktning

Under 2011-2013 bör ett kontrollprogram genomföras. Det innebär att provmätningar och kartläggningar av ett antal markområden bör göras. Utfallet från kontrollprogrammet bildar underlag för bedömning av eventuellt behov av ytterligare åtgärder.

4.7 Budgetförslag

4.7.1 2:1 Kustbevakningen

Tabell 4.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	859 771	Anslags-sparande	305 191
2010	Utfall	859 771	Anslags-sparande	305 191
2011	Anslag	999 336 ¹	Utgifts-prognos	1 048 589
2012	Förslag	999 473		
2013	Beräknat	1 020 806 ²		
2014	Beräknat	1 039 169 ³		
2015	Beräknat	1 033 219 ⁴		

¹ Inklusivt ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 999 473 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 997 337 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 967 337 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Kustbevakningens verksamhet att utföra sjöövervakning och annan kontroll- och tillsynsverksamhet samt räddningstjänst till sjöss. Anslaget används även till Kustbevakningens kostnader för samordning av de civila behoven av sjöövervakning och sjöinformation.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.2 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	2 528		2 528	0
Prognos 2011	4 000		4 000	0
Budget 2012	4 000		4 000	0

Intäkterna avser oljeskadeersättning som påförs fartygsägare för uppkomna oljeskador. Intäkterna för denna inkomstitel är svåra att prognostisera. För att få ut avgiften krävs ibland att den som vållat skada förs inför domstol, vilket gör att det kan dröja flera år innan statens fordran säkrats.

Mot inkomstiteln redovisas även vattenföroreningsavgifter som redovisas av Tullverket för Kustbevakningens räkning (se vidare utgiftsområde 3, anslaget 1:3 *Tullverket*).

Tabell 4.3 Uppdragsverksamhet*Tusental kronor*

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010 (varav tjänsteexport)	3 578	3 578	0
Prognos 2011 (varav tjänsteexport)	6 000	6 000	0
Budget 2012 (varav tjänsteexport)	6 000	6 000	0

Kustbevakningen utför uppdrags- och serviceverksamhet åt samverkande myndigheter samt andra uppdragsgivare och avnämare. Myndigheten får disponera intäkterna.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Förslaget till investeringsplan för Kustbevakningen för 2012–2015 godkänns (tabell 4.4).

Tabell 4.4 Investeringsplan*Tusental kronor*

	Utfall t.o.m. 2010	Prognos 2011	Budget 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Flygplan (typ 501)	662 600					
Större kombinationsfartyg	1 162 000	3 000				
Kombinationsfartyg (typ 031)	187 400	519 800	272 800			
Övervakningsfartyg (typ 312)	19 800	60 000	80 000	40 200		
Svävare	3 100	11 900				
Övriga investeringar		50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Summa investeringar	2 034 900	644 700	402 800	90 200	50 000	50 000
Lån i Riksgäldskontoret		644 700	402 800	90 200	50 000	50 000
Summa finansiering		644 700	402 800	90 200	50 000	50 000

Skälen för regeringens förslag: Kustbevakningen bör under 2012 fullfölja redan påbörjade materielanskaffningar, dock bör inga ytterligare upphandlingar och beställningar av fartyg påbörjas under 2012.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har engångsvis ökat med 40 miljoner kronor 2010 och 2011 för att finansiera tillkommande kostnader för räntor med koppling till investeringsplanen ovan. År 2012 beräknas beloppet åter i lika delar under anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* respektive anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*.

Anslaget har engångsvis ökat med 780 000 kronor 2011 t.o.m. 2013 för att finansiera åtgärder mot sjö- och rattfylleri.

Anslaget har vidare engångsvis ökat med 30 miljoner kronor 2012-2014 för finansiering av drifts- och kapitalkostnader kopplade till anskaffningen av fartyg.

Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:1 Kustbevakningen

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	999 336	999 336	999 336	999 336
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	10 949	32 513	53 324	79 756
Beslut	-10 812	-11 043	-12 087	-44 434
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³			-1 404	-1 439
Förslag/beräknat anslag	999 473	1 020 806	1 039 169	1 033 219

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.7.2 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra olyckor

Tabell 4.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	53 366	Anslags-sparande	1 484
2011	Anslag	59 850 ¹	Utgifts-prognos	55 318
2012	Förslag	39 850		
2013	Beräknat	24 850		
2014	Beräknat	24 850		
2015	Beräknat	24 850		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att finansiera ersättning till kommuner för åtgärder som vidtas för att förebygga jordskred och andra naturolyckor.

Anslaget används även för finansiering av vissa åtgärder för att stärka samhällets förmåga att bedöma och hantera översvänningsrisker.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 för ramanslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kronor under perioden 2013-2015 (tabell 4.7).

Tabell 4.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014-2015
Ingående åtaganden	34 269	29 340	27 000		
Nya åtaganden	10 839	25 160	29 000		
Infriade åtaganden	-15 768	-27 500	-22 000	-22 000	-12 000
Utestående åtaganden	29 340	27 000	34 000		
Erhållet/förslaget bemyndigande	40 000	40 000	35 000		

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet avser bidrag till kommunernas verksamhet att förebygga jordskred och andra naturolyckor för att stimulera sådana åtgärder.

Regeringens överväganden

I statens budget för 2010 ökades anslaget med 30 miljoner kronor 2010, 35 miljoner kronor 2011 och 15 miljoner kronor 2012 för åtgärder för att anpassa Sverige till de effekter som följer av ett förändrat klimat. I förhållande till 2011 har därför anslaget minskats med 20 miljoner kronor 2012 samt 35 miljoner kronor fr.o.m. 2013.

Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra olyckor

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	59 850	59 850	59 850	59 850
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-20 000	-35 000	-35 000	-35 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	39 850	24 850	24 850	24 850

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

4.7.3 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Tabell 4.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	4 704	Anslags-sparande	15 027
2011	Anslag	21 080 ¹	Utgifts-prognos	3 916
2012	Förslag	21 080		
2013	Beräknat	21 080		
2014	Beräknat	21 080		
2015	Beräknat	21 080		

¹ Inklusivt ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Ändamålet med anslaget är att, i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, finansiera vissa ersättningar till följd av uppkomna kostnader vid genomförda räddningsinsatser, finansiera insatser för att bekämpa olja m.m. till sjöss. Anslaget används även för kostnader i ett initialt skede för räddningstjänstinsatser som lämnats efter förfrågan genom den s.k. Gemenskapsmekanismen inom EU. Den aktör som begärt hjälpen betalar motsvarande belopp till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Regeringens överväganden

Utfallet på anslaget varierar kraftigt mellan åren. Detta beror på att det är svårt att förutsäga antalet olyckor som kräver räddningsinsatser och konsekvenserna av dessa.

Tabell 4.10 Härlledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:3 Ersättning för räddningstjänst

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	21 080	21 080	21 080	21 080
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	21 080	21 080	21 080	21 080

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

4.7.4 2:4 Krisberedskap

Tabell 4.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2010	Utfall	1 213 952	18 425	
2011	Anslag	1 154 178 ¹		1 138 266
2012	Förslag	1 110 761		
2013	Beräknat	1 204 455 ²		
2014	Beräknat	1 227 097 ³		
2015	Beräknat	1 258 101 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 180 762 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 178 951 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 178 951 tkr i 2012 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga att hantera allvarliga kriser och deras konsekvenser. Anslaget finansierar också i viss utsträckning åtgärder för att kunna ge stöd till och ta emot stöd från andra länder vid en allvarlig kris eller inför en möjlig allvarlig kris. Anslaget finansierar även i viss utsträckning åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla förmågan vid höjd beredskap för det civila försvaret.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 för ramanslaget 2:4 *Krisberedskap* besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder samt åtgärder för att hantera allvarliga/extraordinära händelser som, inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 560 000 000 kronor under perioden 2013–2018.

Tabell 4.12 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014-2018
Ingående åtaganden	352 620	314 057	369 034		
Nya åtaganden	163 624	254 737	390 000		
Infriade åtaganden	-202 187	-199 760	-210 000	-300 000	-249 034
Utestående åtaganden	314 057	369 034	549 034		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	360 000	560 000	560 000		

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet avser verksamhet som bedrivs inom samverkansområdena Teknisk infrastruktur, Transporter, Geografiskt områdesansvar, Skydd, Undsättning och vård samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps forskningsbidrag. Med anledning av de nya finansieringsprinciperna för bidrag till andra myndigheterna ser regeringen ett fortsatt behov av en högre bemyndiganderam för att kunna hantera bidrag som innebär åtaganden (projekt) över flera år.

Beredskapsinvesteringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps verksamhet intill ett belopp av 500 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet intill ett belopp av 350 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Låneramen för beredskapsinvesteringar behövs bl.a. för att stärka den nationella beredskapen mot en influensapandemi.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har ökat med 25,1 miljoner kronor fr.o.m. 2012. Beloppet har tidigare beräknats under anslaget 2:8 *Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF* som fanns uppfört på statens budget åren 2009-2011.

Anslaget minskades 2011 engångsvis med 5 miljoner kronor som i stället beräknades under tjugooandra utgiftsområdets anslag 2:5 *Post- och telestyrelsen: Förvaltningskostnader för vissa myndighetsuppgifter* för finansiering av vissa avvecklingskostnader med anledning av att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har övertagit ansvaret för Sveriges IT-incidentcentrum (Sitic) den första januari 2011. Från och med 2012 beräknas beloppet åter under föreliggande anslag.

Anslaget har minskats med 14 miljoner kronor fr.o.m. 2012. Medlen beräknas istället under anslaget 2:6 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal*.

Anslaget har ökat med 100 miljoner kronor från och med 2012. Beloppet beräknades tidigare under anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*. Som framgår under det nyss nämnda anslaget behöver driften av det gemensamma radiokommunikationssystem för skydd och säkerhet till del anslagsfinansieras även under 2012. Anslaget 2:4 *Krisberedskap* har därför engångsvis minskats med 70 miljoner kronor 2012.

Som ett led i renodlingen av användandet av anslaget 2:4 *Krisberedskap* har anslaget minskats med 92,1 miljoner kronor fr.o.m. 2012. Medlen beräknas istället enligt följande fr.o.m. 2012: 30 miljoner kronor under anslaget 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*, 4 miljoner kronor under anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt*, 13,4 miljoner kronor under anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten*, 20,7 miljoner kronor under anslaget 7:1 *Socialstyrelsen* (utg.omr. 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg), 17 miljoner kronor under anslaget 2:2 *Smittskyddsinstitutet* (utg.omr. 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg) och 7 miljoner kronor under anslaget 1:1 *Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader* (utg.omr. 21 Energi). Av dessa omföringar innebär samtliga endast en flytt av medel. Verksamheterna som finansieras via ovanstående omföringar bedrivs sedan tidigare inom respektive myndighet och utgiftsområde. Dessa myndigheter kommer framöver inte längre kunna ansöka om bidragsmedel från anslaget 2:4 *Krisberedskap* för motsvarande ändamål.

Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:4 Krisberedskap

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	1 154 178	1 154 178	1 154 178	1 154 178
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	2 338	25 545	49 568	79 982
Beslut	46 344	118 679	121 096	124 155
Överföring till/från andra anslag	-92 100	-93 948	-95 861	-98 283
Övrigt ³			-1 885	-1 933
Förslag/ beräknat anslag	1 110 761	1 204 455	1 227 097	1 258 101

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.7.5 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet

Tabell 4.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	255 326	Anslags- sparande	308 423
2010	Utfall	255 326	Anslags- sparande	308 423
2011	Anslag	122 000 ¹	Utgifts- prognos	328 320
2012	Förslag	100 000		
2013	Beräknat	0		
2014	Beräknat	0		
2015	Beräknat	0		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Anslagets ändamål är att finansiera utbyggnad, uppbyggnad, drift och förvaltning av ett gemensamt radiokommunikationssystem för skydd och säkerhet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.15 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010 (varav tjänsteexport)	223 376	353 559	-130 183
Prognos 2011 (varav tjänsteexport)	269 200	514 400	-245 200
Budget 2012 (varav tjänsteexport)	311 800	507 800	-196 000

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta ut avgifter för finansiering av drift och förvaltning av Rakelsystemet. Intäkterna disponeras av myndigheten.

Intäkterna 2011 kan härledas till den överenskomna fördelningen per departement och myndighet samt beräknade intäkter från övriga användare.

Driften och förvaltningen finansieras även från anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*. I tabellen ovan redovisas även anslagsfinansierade kostnader.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

I budgetpropositionen för 2011 beräknades inga medel under anslaget fr.o.m. 2012 då systemet helt skulle finansieras genom avgifter. Anslutningsgraden har dock inte nått den beräknade nivån, varför driften av systemet även under 2012 till del behöver finansieras med anslag (se avsnitt 4.4.4). I förhållande till 2011 minskas anslaget med 122 miljoner kronor fr.o.m. 2012. Medlen beräknas åter under fjärde utgiftsområdets anslag 1:1 *Polisorganisationen* (20 mnkr), anslaget 2:4 *Krisberedskap* (100 mnkr) och anslaget 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* (2 mnkr). Med anledning av fortsatt behov av anslagsfinansiering av drift beräknas dock engångsvis nya medel uppgående till 100 miljoner kronor under anslaget för 2012. Medlen har tidigare beräknats med 70 miljoner kronor under anslaget 2:4 *Krisberedskap* och med 30 miljoner kronor under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslaget 1:1 *Polisorganisationen*.

Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	122 000	122 000	122 000	122 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-22 000	-122 000	-122 000	-122 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	100 000	0	0	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

4.7.6 2:6 Ersättning till SOS Alarm AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Tabell 4.17 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	178 000	Anslags-sparande	0
2011	Anslag	178 000 ¹	Utgifts-prognos	178 000
2012	Förslag	193 671		
2013	Beräknat	193 671		
2014	Beräknat	193 671		
2015	Beräknat	193 671		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

Ändamålet med anslaget är att finansiera ersättning från staten till SOS Alarm Sverige AB enligt avtal.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har ökat med 1,67 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för finansiering av SMS-tjänsten 112. Beloppet har tidigare beräknats under utgiftsområde 22 Kommunikationer, anslaget 2:2 *Ersättning för särskilda tjänster till funktionshindrade*.

Anslaget har ökat med 14 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för inrättande av ett informationsnummer. Beloppet har tidigare beräknats under anslaget 2:4 *Krisberedskap*.

Tabell 4.18 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:6 Ersättning till SOS Alarm för alarmeringstjänst enligt avtal

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	178 000	178 000	178 000	178 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	14 000	14 000	14 000	14 000
Överföring till/från andra anslag	1 671	1 671	1 671	1 671
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	193 671	193 671	193 671	193 671

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

4.7.7 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Tabell 4.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2010	Utfall	993 838	Anslags-sparande	6 720
2011	Anslag	988 046 ¹	Utgifts-prognos	973 950
2012	Förslag	1 044 528		
2013	Beräknat	1 061 226 ²		
2014	Beräknat	1 081 590 ³		
2015	Beräknat	1 108 292 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 037 975 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 036 584 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 035 835 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förvaltningskostnader.

Ändamålet med anslaget är att finansiera verksamhet avseende skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar däribland inom räddningstjänstområdet inklusive olycks- och skadeförebyggande åtgärder samt beredskap och indirekta kostnader för internationella räddnings- och katastrofinsatser samt andra internationella insatser inom ramen för EU-samarbetet och Nato/PFF. Vidare finansierar anslaget verksamhet för att upprätthålla beredskap samt indirekta kostnader beträffande Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förmåga att stödja utlandsmyndigheter och nödställda i en situation då många svenska medborgare eller personer med hemvist i Sverige

drabbas till följd av allvarlig olycka eller katastrof i utlandet.

Anslaget används även för bidrag till främjande av den enskilda människans förmåga. Delar av utbildningsverksamheten finansieras från anslaget. Ändamålet med anslaget är även att finansiera ersättning till länsstyrelserna för tillkommande uppgifter med anledning av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Anslaget finansierar också den verksamhet som myndigheten genomför inom områdena massmediernas beredskap, kunskapsspridning och information om säkerhetspolitik, information om försvar, samhällets krisberedskap och totalförsvar samt opinionsundersökningar, dvs. att följa svensk opinionsutveckling av betydelse för totalförsvaret. Anslaget finansierar även drift och vidmakthållande av vissa reservfunktioner inom etermedia.

Anslaget används även för stöd till frivilliga försvarsorganisationer.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.20 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	24 019		24 019	0
Prognos 2011	17 000		17 000	0
Budget 2012	0		0	0

Avgifter som tas ut med stöd av lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor redovisas mot inkomsttitel 2552 Övriga offentligrättsliga avgifter.

Inkomster från oljeskadeersättning enligt sjölagen (1994:1009) redovisas mot inkomsttitel 2713 Vattenföroreningsavgifter m.m.

Tabell 4.21 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	250 159	255 117	-4 958
(varav tjänsteexport)	34 148	34 932	-784
Prognos 2011	251 300	256 000	-4 700
(varav tjänsteexport)	17 000	17 000	0
Budget 2012	247 750	251 950	-4 200
(varav tjänsteexport)	14 000	14 500	-500

Med uppdragsverksamhet avses i detta sammanhang den avgiftsbelagda verksamhet som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska bedriva.

Myndigheten får åta sig att mot avgift utveckla och förvalta tekniskt stöd åt andra myndigheter samt åt kommuner och landsting.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska vidare utföra uppdrags- och serviceverksamhet åt samverkande myndigheter och andra uppdragsgivare. Med uppdragsverksamhet avses i detta sammanhang bl.a. tjänsteexport enligt tjänsteexportförordningen (1992:192). Myndigheten får disponera intäkterna.

Myndigheten får delta i internationella räddnings- och katastrofinsatser förutsatt att det finns en extern finansiering. Vidare får Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, om verksamheten har anknytning till myndighetens uppgifter, mot avgift tillhandahålla fortbildning, uppdragsutbildning samt konferens- och internattjänster.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Förslaget till investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för 2012–2015 godkänns (tabell 4.22).

Tabell 4.22 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Budget 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
Rakelverksamhet	596,6	234,1	120	150	140	130
Beredskapstillgångar	10,1	12,6	11,8	11,4	10,1	20
Förvaltningstillgångar	74,2	64,1	90,4	75,8	61,3	75
Summa investeringar	680,9	310,8	222,2	237,1	211,4	225
Lån i Riksgäldskontoret	611,7	176,6	222,2	237,1	211,4	225
Anslag	69,2	134,1	-	-	-	-
Summa finansiering	680,9	310,8	222,2	237,1	211,4	225

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats engångsvis 2011 med 2 miljoner kronor för finansiering av driften av det gemensamma radiokommunikationssystem för skydd och säkerhet (Rakel). Från och med 2012 beräknas beloppet åter under föreliggande anslag.

Anslaget har ökats med 30 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för finansiering av varningssystem till allmänheten. Beloppet har tidigare beräknats under anslaget 2:4 *Krisberedskap*.

Anslaget har ökats med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för viss finansiering av etermediaberedskap.

Anslaget har ökats med 13,5 miljoner kronor 2012, 6,8 miljoner kronor 2013 och 2014 samt med 6 miljoner kronor fr.o.m. 2015 för finansiering av åtgärder kopplat till kärnenergi-beredskap.

Anslaget har minskats med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2012. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt*.

Tabell 4.23 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	988 046	988 046	988 046	988 046
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	7 966	30 277	51 211	77 637
Beslut	18 516	12 231	12 482	12 000
Överföring till/från andra anslag	30 000	30 672	31 303	32 099
Övrigt ³			-1 452	-1 489
Förslag/beräknat anslag	1 044 528	1 061 226	1 081 590	1 108 292

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsförflyttning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.7.8 2:8 Statens haverikommission

Tabell 4.24 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2010	Utfall		Anslags- sparande	0
2011	Anslag	40 000	¹ Utgifts- prognos	39 163
2012	Förslag	42 402		
2013	Beräknat	43 229	²	
2014	Beräknat	44 077	³	
2015	Beräknat	45 241	⁴	

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 42 402 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 42 345 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 42 345 tkr i 2012 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera Statens haverikommissionens förvaltningskostnader och deras verksamhet med undersökningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor och samarbete med berörda säkerhetsmyndigheter i deras olycksförebyggande verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2011 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har ökat med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för finansiering av implementeringen av det tredje sjösäkerhetspaketet. Beloppet beräknades tidigare under utgiftsområde 22 Kommunikationer, anslaget 1:12 *Transportstyrelsen*.

Tabell 4.25 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 2:8 Statens haverikommission

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011 ¹	40 000	40 000	40 000	40 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	402	1 190	2 054	3 165
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	2 000	2 039	2 082	2 137
Övrigt ³			-59	-61
Förslag/ beräknat anslag	42 402	43 229	44 077	45 241

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

5 Strålsäkerhet

5.1 Omfattning

Området omfattar frågor om strålskydd och kärnsäkerhet. Verksamheten vid Strålsäkerhetsmyndigheten ingår i området.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom området Strålsäkerhet

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Budget 2011 ¹	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
<i>Strålsäkerhet</i>							
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	317	309	309	343	356	362	371
Summa Strålsäkerhet	317	309	309	343	356	362	371
<i>Äldreanslag</i>							
2009 3:2 Avvecklingsmyndigheten för SSI och SKI	0	0		0	0	0	0
Summa Äldreanslag	0	0	0	0	0	0	0

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FIU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

5.3 Resultatredovisning

Resultatredovisningen nedan omfattar resultat samt analys och slutsatser för området Strålsäkerhet. Resultatredovisning beträffande miljökvalitetsmålet Säker strålmiljö finns under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

5.3.1 Resultat

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) redovisar årligen strålsäkerhetsläget vid de svenska kärnkraftverken. I rapporten (dnr M2011/2174/Ke) för 2010 bedömer SSM att strålsäkerhetsläget, dvs. kärnsäkerheten, det fysiska skyddet, kärnämneskontrollen och strålskyddet, vid de svenska kärnkraftverken upprätthålls på en acceptabel nivå. SSM konstaterar att den beräknade stråldosen till följd av utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnkraftverken med god marginal ligger under både aktuella gränsvärden och miljökvalitetsmålet. SSM bedömer också att radioaktivt avfall tas om hand på ett acceptabelt sätt.

Regeringen gav 2007 dåvarande Statens kärnkraftsinspektion i uppdrag att begära internationella granskningar hos internationella atomenergiorganet (IAEA), s.k. OSART-granskningar. Under 2012 kommer samtliga granskningar att vara genomförda och dokumenterade enligt plan. Granskningsrapporterna finns tillgängliga på SSM:s hemsida. De slutsatser som IAEA rapporterat visar inte på några allvarliga brister och stämmer i allt väsentligt överens med resultaten av SSM:s tillsyn av respektive anläggning.

Regeringen gav 2010 SSM i uppdrag att genomföra en översyn av förmågan att skydda kärntekniska anläggningar och transporter av kärnämne mot antagonistiska hot. Uppdraget skulle genomföras i samråd med Rikspolisstyrelsen, Affärsverket svenska kraftnät och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (dnr M2010/3091/Mk). SSM inkom i januari 2011 i enlighet med uppdraget med en delredovisning (dnr M2011/611/Mk).

Till IAEA rapporterar Strålsäkerhetsmyndigheten bland annat händelser av säkerhetsmässig betydelse inom strålsäkerhetsområdet genom den s.k. INES-skalan.

Den särskilda tillsyn av kärnkraftverket i Ringhals och Karolinska universitetssjukhuset i Solna som SSM tidigare beslutat om kvarstår.

5.3.2 Analys och slutsatser

Händelserna vid kärnkraftverket i Fukushima i Japan till följd av jordbävningen och den efterföljande tsunamin bedöms påverka såväl det nationella som det internationella säkerhetsarbetet under en lång tid. Omfattande arbete har påbörjats inom flera internationella organ för att sprida erfarenheter från händelserna i Japan. Sverige deltar aktivt i dessa sammanhang.

Europeiska rådet uppdrog vid sitt möte i mars 2011 åt de europeiska kärnsäkerhetsmyndigheterna att tillsammans med Europeiska kommissionen ta fram s.k. stresstester. Även på nationell nivå pågår arbetet för att ta hand om de lärdomar som finns att dra av händelserna. Regeringen bedömer att det också finns behov av att följa upp händelsen ur ett nationellt perspektiv och har därför lagt ett uppdrag på SSM att lämna en samlad redovisning av de stresstester av berörda svenska kärntekniska anläggningar som ska genomföras under 2011 med utgångspunkt från gemensamma krav inom EU. I uppdraget ingår även att redovisa en utvärdering av sådana frågor identifierade i stresstesterna som kräver djupare belysning, samt övriga erfarenheter från händelsen i Fukushima, som kan leda till behov av svenska åtgärder (dnr M2011/1946/Ke). Vidare har regeringen uppdragit åt SSM att sammanställa en nationalrapport inför det extraordinära granskningsmötet hösten 2012 som kärnsäkerhetskonventionen kallat till (dnr M2011/1945/Ke).

Kärnkraftsindustrin är sedan ett antal år inne i en mycket intensiv period av säkerhetshöjande moderniseringar som berör både reaktorsäkerhet och fysiskt skydd vid anläggningarna samt effekthöjningar. SSM granskar dessa projekt. Många säkerhetshöjande ändringar är genomförda men projektens storlek i kombination med att industrins tidsplaner inte håller i alla avseenden gör att komplexiteten i och omfattningen av granskningarna av dessa projekt har varit större än förutsett. De ursprungliga tidplaner som industrin har lämnat in för att visa hur

anläggningarna ska anpassas till de höjda säkerhetskraven har granskats av SSM och sträcker sig fram till och med 2014.

Regeringen och SSM deltar aktivt i internationella samarbeten inom strålsäkerhetsområdet. Främst bedrivs arbetet inom EU, IAEA, FN:s vetenskapliga strålningskommitté (UNSCEAR), OECD:s kärnenergibyrå (NEA) samt Internationella strålskyddskommittén (ICRP). Regeringen vill bejaka svenskt värdskap för tekniska möten som arrangeras av IAEA i samarbete med svenska myndigheter, företag och institutioner och ser positivt på SSM:s samarbete med IAEA i detta avseende.

Sverige bedriver ett miljösamarbete med Ryssland om kärnsäkerhetsfrågor. Regeringen bedömer att samarbetet bidrar till att uppfylla de svenska miljömålen.

Regeringen bedömer att IAEA:s granskningar är ett stöd för kraftbolagen i deras utveckling av driften av kärnkraftverken men också ett stöd för SSM i sin tillsyn. Detta visar därmed nyttan av en öppen, oberoende internationell granskning. Granskningarna utgör däremot inte en del av myndighetens tillsyn.

Under 2011 genomfördes det femte granskningsmötet enligt kärnsäkerhetskonventionen. Sveriges nationalrapport blev väl mottagen vid granskningsmötet i Wien.

Kraven i EU-direktivet om kärnsäkerhet som Europeiska ministerrådet beslutade om i juni 2009 har nu genomförts i svensk författning. Sverige uppfyllde redan före författningsändringarna i allt väsentligt de krav som ställs i direktivet.

Den svenska kärnkraftsindustrin lämnade i mars 2011 genom sitt bolag Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) in en ansökan om att få uppföra ett slutförvar för det använda svenska kärnbränslet. Av ansökan framgår bl.a. att SKB vill bygga en inkapslingsanläggning i Oskarshamn och ett slutförvar i Östhammar. Ansökan kommer att genomgå en omfattande granskning av SSM som lämnar över ärendet tillsammans med ett yttrande till regeringen för prövning. Ansökan kommer även att prövas av mark- och miljödomstol.

Under 2011 har förhandlingar om ett direktivförslag från kommissionen om hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall avslutats. Rådet antog direktivet vid ett rådsmöte i juli. Direktivet innebär bland annat

att medlemsstaterna ska upprätta nationella program för omhändertagandet av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall upprätta nationella regelverk och en oberoende tillsynsmyndighet med tillräckliga befogenheter och resurser. Direktivet ska vara införlivat i svensk lagstiftning sommaren 2013.

Den förstärkning inom kärnteknikområdet som gjorts under senaste åren har bidragit till att SSM:s resurser inom kärnkraftstillsynen ökat. SSM bedömer att den förstärkning av tillsynen av användning av radiologisk diagnostik inom sjukvården som regeringen genomförde under 2009–2011 kommer att få avsedd effekt fullt ut under 2012.

5.4 Politikens inriktning

Regeringen har under de senaste åren successivt förstärkt Strålsäkerhetsmyndighetens (SSM) resurser vad avser tillsyn av kärnsäkerheten vid de svenska kärntekniska anläggningarna men även vad gäller tillsyn av användningen av radiologisk utrustning inom sjukvården. Regeringen går nu vidare i arbetet med att se till att tillsynsmyndigheten har de resurser som behövs för att möta framtidens utmaningar.

Naturkatastrofen i Fukushima i Japan visade på nödvändigheten av att kärnsäkerheten ständigt står i fokus och utvecklas i takt med ny kunskap. Europeiska rådet har under 2011 beslutat att s.k. stresstester ska genomföras vid alla kärnkraftverk inom unionen. EU uppmuntrade också grannstater att göra samma sak. Regeringen har gett i uppdrag åt SSM att genomföra dessa stresstester. Uppdraget ska redovisas i slutet av 2011.

Kopplat till den långsiktiga säkerheten har regeringen vidare beslutat om uppdrag till SSM om att sammanställa vissa uppgifter som har betydelse för att regeringen ska kunna få en samlad bild av hur den långsiktiga säkerhetsutvecklingen hos de svenska kärnkraftverken ser ut. Uppdraget ska redovisas under 2012.

I den plan som SSM lämnade till regeringen 2008 för allt radioaktivt avfall uppmärksammandes att det fanns ett behov av att utveckla frågan om vilken kontroll som ska finnas avseende radioaktiva ämnen från länder utanför

EU i särskild ordning. Frågan har också aktualiserats efter händelserna i Fukushima då oklarheter uppmärksammades kring gränskontroll av eventuellt radioaktivt kontaminerade varor. Regeringen tar nu ett första steg i detta arbete och har gett ett uppdrag till SSM och Tullverket att gemensamt genomföra en översyn av samhällets förmåga att kontrollera radioaktiva ämnen vid Sveriges gräns.

5.5 Budgetförslag

5.5.1 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tabell 5.2 Anslagsutveckling 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utfall
2010	Utfall	317 329		13 842
2011	Anslag	309 452 ¹	Utgifts-prognos	308 996
2012	Förslag	343 419		
2013	Beräknat	355 573 ²		
2014	Beräknat	362 279 ³		
2015	Beräknat	371 385 ⁴		

¹ Inklusive ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 348 317 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 347 881 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 347 881 tkr i 2012 års prisnivå.

Anslaget används för Strålsäkerhetsmyndighetens förvaltningskostnader samt för att finansiera kostnader för forskning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.3 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	302 885	4 465	271 370	35 985
Prognos 2011	285 316	10 600	275 616	20 300
Budget 2012	275 400	10 600	265 600	20 400

SSM:s verksamhet finansieras delvis via avgifter enligt förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten. Ansökningsavgifter som berör kärnteknisk verksamhet enligt 3 och 4 §§ disponeras av myndigheten.

Avgifter som berör icke-kärnteknisk verksamhet enligt 3 och 4 §§ förs till inkomsttitel 2511 Ansökningsavgifter.

Övriga avgifter förs till inkomsttitel 2511 Avgifter från kärnkraftverken. Myndigheten disponerar inte dessa avgifter.

Av de avgifter som tas ut med stöd av förordningen används en del för beredskapsverksamhet vid länsstyrelser och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Från och med 2012 kommer anslaget 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* att ökas med 6 miljoner kronor i syfte att stärka MSB:s och länsstyrelsernas arbete inom området. Anslaget 2:7 kommer att ökas med ytterligare 7,5 miljoner kronor för 2012 och med 0,8 miljoner kronor för 2013 och 2014 jämfört med nuvarande nivå, i syfte att byta ut de s.k. RDS-mottagare som finns i den inre beredskapszonen runt kärnkraftverken. De beredskapsavgifter som tas ut med stöd av förordningen om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten kommer tillfälligtvis att ökas i motsvarande utsträckning.

Bemyndigande om dispositionsrätt beträffande vissa avgifter

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas dispositionsrätten till de avgifter som tas ut för att finansiera SSM:s kostnader för granskning av eventuella ansökningar om att få uppföra nya kärnkraftverk.

Skälen för regeringens förslag: I budgetpropositionen för 2011 aviserade regeringen avgifter för att finansiera SSM:s kostnader för granskning av eventuella ansökningar om att få uppföra nya kärnkraftverk. Regeringen avser att låta SSM disponera dessa avgifter direkt.

Tabell 5.4 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010 (varav tjänsteexport)	2 077	1 244	833
Prognos 2011 (varav tjänsteexport)	4 600	4 400	200
Budget 2012 (varav tjänsteexport)	2 300	2 100	200

SSM:s uppdragsverksamhet rör östsamarbetet och utbildningsinsatser.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2012 för anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför framtida behov av anslag på högst 60 000 000 kronor under perioden 2013–2016.

Skälen för regeringens förslag: Behovet av bemyndigande på anslag 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* uppstår genom myndighetens beställningar av forskning inom ansvarsområdet. Behovet av bemyndiganderam på anslaget har minskat i samband med övergången till finansiering av viss verksamhet med bidrag från Kärnavfallsfonden. För 2012 föreslås att bemyndiganderamen minskas med 30 miljoner kronor jämfört med innevarande år.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att Strålsäkerhetsmyndighetens förvaltningsanslag förstärks för att SSM även fortsättningsvis kan upprätthålla och säkerställa kompetens inom vissa områden och även för att möta det ökade behovet av internationellt arbete till följd av händelserna i det japanska kärnkraftverket i Fukushima. Detta

sker genom ökade avgifter från ägarna av de svenska kärnkraftverken. Då dessa avgifter inte disponeras av SSM föreslår regeringen att anslaget ökas med 20 miljoner kronor fr.o.m. 2012 och med 25 miljoner kronor per år fr.o.m. 2013.

Regeringen föreslår att SSM:s tillsyn av Barsebäck Kraft AB och det centrala mellanlagret av använt kärnbränsle, Clab, ska finansieras via kärnavfallsfonden. Därför föreslår regeringen att SSM:s förvaltningsanslag sänks med 2,4 miljoner kronor. Motsvarande medel tillförs SSM i stället via kärnavfallsfonden genom separat regeringsbeslut.

Den beredskapsverksamhet som bedrivs av SSM är av yttersta vikt för den svenska kärnenergiberedskapen. Delar av verksamheten bedrivs med medel i form av avgifter. Ändamålskrivningarna för avgifterna är emellertid begränsade. För att stärka kärnenergiberedskapen inom områden som inte täcks av avgiftsintäkter, har SSM tidigare äskat medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap* under UO 6. Riksdagen beslutade i budgetpropositionen för 2010 om nya finansieringsprinciper för anslag 2:4 *Krisberedskap* (prop. 2009/10:1, utg. omr. 06, bet. 2009/10:FöU1, rskr. 2009/10:104). Verksamheten som har bedrivits med stöd av medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap* innefattar upprätthållande av ledningsförmåga, förmåga till prognostisering och tidig varning, finansiering av högskoleutbildningar med inriktning mot kärnsäkerhet och sjukhusfysiker. I syfte att bibehålla upprättad förmåga överförs 13,4 miljoner kronor från anslaget 2:4 *Krisberedskap* till SSM:s förvaltningsanslag. Överföringen kommer att innebära ett ökat formaliserat ansvar för SSM. Regeringen avser att besluta om förändringar i detta avseende i myndighetens instruktion.

Regeringen föreslår därmed att 343 419 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* för 2012. För 2013 beräknas anslaget uppgå till 355 573 000 kronor, för 2014 till 362 279 000 kronor och för 2015 till 371 385 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2012–2015 beräknats enligt följande:

Tabell 5.5 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011¹	309 452	309 452	309 452	309 452
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	2 967	9 475	15 897	24 075
Beslut	17 600	22 967	23 429	24 018
Överföring till/från andra anslag	13 400	13 679	13 955	14 305
Övrigt			-454	-465
Förslag/beräknat anslag	343 419	355 573	362 279	371 385

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013-2015 är preliminär och kan komma att ändras.

Tabell 5.6 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden – anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

	Utfall 2010	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015–2016
Ingående åtaganden	37 798	35 480	55 828	–	–	–
Nya åtaganden	19 098	45 000	40 000	–	–	–
Infriade åtaganden	-21 416	-24 652	-37 878	-41 700	-10 000	-6 250
Utestående åtaganden	35 480	55 828	57 950	–	–	–
Erhållet/föreslaget bemyndigande	65 000	90 000	60 000	–	–	–

6 Elsäkerhet

6.1 Budgetförslag

6.1.1 4:1 Elsäkerhetsverket

Tabell 6.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	46 548	Anslags-sparande	-2 469
2010	Utfall	46 548	Anslags-sparande	-2 469
2011	Anslag	49 624	Utgifts-prognos	45 521
2012	Förslag	51 096		
2013	Beräknat	52 162 ²		
2014	Beräknat	53 177 ³		
2015	Beräknat	54 555 ⁴		

¹ Inklusivt ändringsbudget till statens budget 2011 (prop. 2010/11:99, bet. 2010/11:FiU21) och förslag till ändringsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 51 096 tkr i 2012 års prisnivå.

³ Motsvarar 51 031 tkr i 2012 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 51 032 tkr i 2012 års prisnivå.

Under anslaget anvisas medel till förvaltningskostnader vid Elsäkerhetsverket. Inkomster hos Elsäkerhetsverket som myndigheten inte får disponera redovisas på statsbudgetens inkomstsida under inkomsttiteln 2552 Övriga offentligrättsliga avgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.2 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2010	313 452	148	165	-17
Prognos 2011	313 000	200	270	-70
Budget 2012	313 000	120	140	-20

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 51 miljoner kronor anvisas under anslaget 4:1 Elsäkerhetsverket för 2012. För 2013 beräknas anslaget till 52 miljoner kronor. För 2013 och 2014 beräknas anslaget till 53 respektive 54 miljoner kronor.

Tabell 6.3 Härledning av anslagsnivån 2012–2015, för 4:1 Elsäkerhetsverket

Tusental kronor

	2012	2013	2014	2015
Anvisat 2011 ¹	49 624	49 624	49 624	49 624
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	513	1 559	2 621	3 975
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	959	979	999	1025
Övrigt			-67	-69
Förslag/beräknat anslag	51 096	52 162	53 177	54 555

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2010 (bet. 2010/11/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på ändringsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2011 års budget för staten. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2013–2015 är preliminär och kan komma att ändras.